

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 21 (1944) 1987 GEGUŽE-MAY 19

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Ginčai ir darbai

Mūsų išeivijoje kartas nuo karto iškyla didesnio masto projektai bei renginiai. Jie paprastai sukelia visuotinę dėmesį, spaudoje pasirodo skatinantys straipsniai remti tą ar kitą užmojų bei renginį. Klasiški pavyzdžiai buvo Lietuvių Enciklopedija ir Lituanistikos katedra. Abu užmojai buvo didelio masto, susiję su didelėmis išlaidomis. Šalia pozityvių entuziastų, atsirado ir stipri opozicija, įrodinėjanti anų užmojų nerealumą. Jeigu opozicija būtų laimėjusi, šiandieną neturėtume nei Lietuvių Enciklopedijos – lietuviškosios ir angliškiosios, nei Lituanistikos katedros. Dabar tie realizuoti užmojai yra mūsų pasididžiavimas kitataučių ir okupuotos Lietuvos tautiečių akivaizdoje. Panašiai buvo su kazimierinėmis išklėmis 1984 metais, kai visa išeivija ir okupuota Lietuva minėjo Lietuvos globėjo šv. Kazimiero 500 metų mirties sukaktį. Šalia pozityvios iniciatyvos atsirado aštrios kritika, puokanti organizatorius ir patį šv. Kazimierą kaip lietuvių tautos kenkėjų. Išklėmis Romoje iš anksto buvo apšauktos prolenkiškosios, o baigiamosios išklėmis Toronte taip pat buvo palydėtos nepelnytai aštrios kritikos žodžiais. Tačiau kazimierinės sukakties sąjūdį išeivijoje pasirodė toks stiprus ir platus, kad pozityvieji organizatoriai išėjo laimėtojai, o aštrieji kritikai – pralaimėtojai, nes nepajėgė sukludyti didžiųjų užmojų.

Šiais metais prieš mūsų akis atsiskleidžia Lietuvos krikščionybės sukaktis. Kaip jau ne kartą buvo skelbta spaudoje, minėjimo programa yra plačiausio masto – apima Lietuvą ir jos išeiviją. Centrinės Lietuvos išklėmis bus Vilniuje birželio 28 d., o vėliau – kituose vyskupijų centruose. Centrinės išklėmis Romoje, vadovaujant pačiam šv. Tėvui Jonui-Pauliui II, įvyks taip pat birželio 28 d. Svarbus istorinis mostas Lietuvai bus ne tikti Krikšto sukaktis, bet ir paskelbimas palaimintuoju arkiv. Jurgio Matulaičio. Be to, visuose išeivijos centruose rengiamas plataus masto išklėmis. Visa tai daro šiuos 1987 metus Lietuvos krikščionybės metais. Tokiu atveju, rodos, visi lietuviai turėtų vieningai rikiuotis ir dalyvauti istorinės reikšmės išklėmis. Deja, ir šiuo atveju nebuvo apsieita be ginčų. Daugiausia ginčų sukėlė Lietuvos krikšto datos klausimas. Apie jį buvo daug rašyta, bet galutinis sprendimas galės būti padarytas tik tai tolimoje ateityje, kai visi istoriniai šaltiniai bus išstudijuoti mūsų istorikų, ir tai nepriklausomai Lietuvoje. Nemalonų išpūdį paliko pranešimas apie pontifikalinės komisijos rengiamas svarstybas, kuriose paskaitas skaitys net penki lenkai istorikai. Galimas dalykas, jie bus objektyvūs, bet, žinant lietuvių-lenkų santykius, neigiamas išpūdis buvo neišvengiamas.

PRIEKAIŠTŲ Lietuvos krikšto išklėms rengėjams ir programai niekur netruko. Dar ir dabar jų pasigirsta, nepaisant visų pasiteisinimų bei įrodinėjimų. Pvz. vienas tokių priekaištų tebėra gyvas, būtent dėl skelbimo palaimintuoju Jurgio Matulaičio-Matulewicz pavardės sulenkinimo. Bet tai dalykai, kurie neturėtų nustelbti didžiųjų darbų bei planų. Galime gincintis savo tarpe, diskutuoti, įieškoti mums tinkamiausių sprendimų, bet kai iškyla didelio masto renginiai, kaip pvz. Lietuvos krikščionybės sukakties išklėmis, turime pakilti ginčus ir visi dalyvauti. Tai didžioji praga iškelti Lietuvą į tarptautinę plotmę, parodyti pasauliui, kad lietuvių tauta yra gyva, krikščioniška, bet Sov. Sąjungos pavergtą, reikalinga viso laisvojo pasaulio pagalbos. Nepasinaudoti šia praga būtų tautinė trumparegystė. Teisingai sako mūsų patarlė: "Nemeski kelio dėl takelio". Išeivijos dalyvavimas Romos išklėmis birželio 28 d. yra istoriškai svarbus, nes jį centru bus Lietuva. Į ją pažvelgs daug tautų abiejose geležinės uždangos pusėse. Kitos tokios progos greitai nesulauksime. Tęsdami šiuo metu tarpusavio ginčus, nieko pozityvaus nepasieksime, tik užnuodysimė lietuviškąjį gyvenimą. Dabar yra ne ginčų, o paruošiamojo darbo laikas. Diskusinės problemos nebėgės – jas rasime ir vėliau, kai ateis ramaus svarstymo laikas.

KANADOS [VYKIAI]

Mokesčių reforma

Kanados finansų ministeris M. Wilsonas kanadiečiams buvo pažadėjęs išsamų pajamų mokesčio reformą, bet ilgokai atidėliojo jos paruošimą ir paskelbimą. Dabar jis užtikrina Kanados parlamento narius, kad reforma bus paskelbta š. m. birželio 18 d. Oficialių duomenų M. Wilsonas neatkleidė, bet įsipareigojo dešimtį apmokestinimo kategorijų sumažinti iki trijų visiems kanadiečiams. Seniau pajamų mokesčiai pagal kategorijas prasidėdavo 2,82% ir baigdavosi 49,98%. Panašią reformą amerikiečiams jau yra įgyvendinusi prez. R. Reagano vyriausybė. Pajamų mokesčio srityje visi amerikiečiai pagal uždarbį yra padalinti į dvi grupes, kurių viena pajamų mokesčiui atiduoda 15% savo apmokestinamų pajamų, kita – 28%. Panašiai, atrodo, turės elgtis ir M. Wilsonas, pajamų mokesčio mokėtojus suskirstęs į tris grupes. Jam taip pat teks paša-

linti spragas, kad jomis besidangstantys turtingieji kanadiečiai negalėtų išvengti pajamų mokesčio arba jo geroکو sumažinimo. Suvaržymų susilauks ir asmeninės pajamų mokesčio nuolaidos, ypač svarbios daugiaau uždirbantiems kanadiečiams. Mat jų išjungiū sumažinama apmokestinama suma. M. Wilsonas tas nuolaidas planuoja pakeisti pajamų mokesčio kreditais, iš kurių daugiau naudos turėtų mažiau uždirbantieji. Panaši reforma, palies ir Kanados bendroves.

Numatomon reformon yra įtrauktas ir federacinis prekybos mokeskis, kurį M. Wilsonas galėtų įvesti atskirai arba kartu su provincijomis, jau turinčiomis savo prekybos mokesčius. M. Wilsoną gundo prekybos mokeskis visiems gaminiams ir visoms paslaugoms. Tas mokeskis būtų laipsniškas, pradedamas mažosios pardavimų gamintojui, užbai-

B. Smetanos opera "Parduotoji nuotaka" buvo pastatyta Lietuvių operos Čikagoje 1987 m. balandžio 25-26 dienomis. Nuotraukoje – pirmojo veiksmo scena, kurioje reiškiasi ir aktoriai, ir operos choras

Nuotr. A. Plenio

Kaimynų spaudos puslapiuose

Rusų ir ukrainiečių išeivijos spauda rašo apie Sadūnaitę, Rytprūsių komisaro mirtį, lenkai – apie Vatikano-Lenkijos konkordata, lietuvių palaldas Cėnstakovoje

Paryžiaus rusų savaitraštis "Ruskaja Mysl" balandžio 17 d. laidoje rašo: "Turbūt prie 'išlaisvinimo' reikia priskirti ir tai, kas įvyko antrą balandžio dieną su Nijole Sadūnaitė. Paskutinėje laidoje mes pranešėme apie jos suėmimą. Šis suėmimas truko dvi valandas – lygiai tiek, kiek reikėjo, kad valdžia ją pėsčią apie nelegalumą gyventi neužregistruos, o po to Sadūnaitė buvo paleista. Pranešimai apie suėmimą ir paleidimą atėjo iš Keston College kelių valandų skirtumu, bet to skirtumo metu laikraštis išėjo iš spaudos. Sunku įsivaizduoti: tris su puse metų (penkerius, J.B.) žmogų gaudė tam, kad jam priminti apie registraciją".

"New Jersey savaitraštis "The Ukrainian Weekly" balandžio 19 d. laidoje įdėjo Lietuviių informacijos centro pranešimą apie Sadūnaitės suėmimą ir tarp kitko rašo: "Pirmoji Sadūnaitės dienoraščio 'KGB akiratyje' dalis buvo slapta gauta iš Sov. Sąjungos prieš kelerius metus ir pasirodė prancūzų, vokiečių, italų, ispanų ir lietuvių kalbomis". Ši knyga yra išversta į lenkų kalbą, o jos dalis – ir į rusų kalbą. Toliau "U.W." rašo: "Pagal Lietuviių informacijos centrą, Sadūnaitė lietuviams katalikams yra tai, kas sovietų žydamas Natan Šaranski". (Šaranski pakeitė Izraelyje pavardę į Šaranski).

Ericho Kocho mirtis

Ukrainiečių, rusų ir lenkų spauda paminėjo Ukrainos reichskomisarą Ericho Kocho mirtį. Frankfurte leidžiamas

giamas gaminių pardavėjais ir pirkėjais. Konkrečiu pavyzdžiu pateikiama kėdė. Pirmiausia prekybos mokeskis būtų gautas iš lentynjūvės, pardavusios medį baldų gamyklai. Tada prekybos mokeskų už kėdę mokėtų baldų gamykla, didmenų krautuvi, mažmenų krautuvi ir pagaliau pirkėjas. Tačiau kiekvienam tektų tik dalis pajamų mokesčio, nes visi atskaitytų jau kitų ankščiau sumokėtas mokesčio dalis. Problemą sudaro, kad tokių prekybos mokesčio sistemon turėtų būti įjungta viskas, net ir maisto gaminiai su visomis paslaugomis. Tokia sistema plačiau bus išaiškinta M. Wilsono pajamų mokesčio reformoje, kurią jis žada paskelbti balandžio 18 d.

(Nukelta į 8-tą psl.)

mėnesinis rusų žurnalas "Psev" balandžio laidoje rašo: "Lenkijoje, Barčevo miesto kalėjime, 1986 metų gale sulaukęs 90 m. amžiaus mirė vienas žiauriausių nacionalsozializmo epochos nusikaltėlių – Erich Koch, buvęs Ukrainos reichskomisaras. Po karo jis slapstėsi, tačiau 1949 m. angalai jį suėmė ir perdavė sovietų valdžiai. Visi laukė garsaus parodomosio teismo, tačiau įvyko neįtikėtinas faktas: Stalinas jį perdavė apstulbintiems iš netikėtumo lenkų komunistams. Šie, aišku, nubaudė komisarą mirties bausme, bet čia pat ją pakeitė kalėjimu iki gyvos galvos. Tokio dalyko savo valia jie jokiū būdu negalėjo padaryti: tokį nusikaltėlį ir dar tais laikais nuo mirties galėjo išgelbėti tik vienas žmogus – Stalinas".

Erich Koch, būdamas nuo 1932 m. Rytprūsių prezidentu, organizavo Lietuvių vokiečių nacių partiją, ruošė Klaipėdos krašte vokiečių sukilimą ir persekiojo Rytprūsių lietuvius.

Vatikanas – Varšuva

Lenkų spauda po Jaruzelskio susitikimo sausio mėnesio su popiežium dažnai rašo apie galimą Vatikano-Lenkijos konkordatą. Pagal Lenkijos pirmą kardinolą Glemp, popiežiaus nunciui yra jau atnaujinta rezidencija Varšuvoje. Toronto savaitraštis "Głos Polski" balandžio 23 d. laidoje rašo, kad į Varšuvą žada atvykti arkivyskupas Achilio Silvestrinis ir specialus Vatikano ryšiams su Lenkija pasiuntinys, kurie tarsis su Lenkijos primu, Lenkijos min. pirminku, užsienio reikalų ministru ir kulto reikalams įstajog šefu. Galimas dalykas, arkiv. Silvestrinis susitiks ir su gen. Jaruzelskiu. "GP" rašo: "Vis labiau ryškėja diplomatinių santykių užmezgimo galimybė tarp Vatikano ir Lenkijos Liaudies Respublikos".

Vatikanas vis dar laikosi 1925 m. konkordato su Lenkija, nors jį 1945 m. lenkų komunistų valdžia nutraukė. Pagal šį konkordatą, Vilniaus metropolija priklauso tikybinei Lenkijos provincijai. Kol kas niekas nespėlioja kas galėtų įvykti su Vilniaus vyskupija, jeigu 1925 m. konkordatas būtų pakeistas kitu.

Lietuviai Lenkijoje

Pagal Krokuvos kurijos savaitraštį "Tygodnik Powszechny", balandžio mėn. pradžioje

Krokuvos katalikų inteligentų klube ryšium su vysk. Matulaičio-Matulevičiaus beatifikacija buvo skaitytos septynios paskaitos. Paskutinioji buvo Barboros Vileišytės – tema "Vyskupo Matulevičiaus misija Lietuvos respublikoje".

Tas pats savaitraštis balandžio 12 d. laidoje rašo: "Kovo 7 d. į Cėnstakavą atvyko Lenkijoje gyvenančių lietuvių maldininkų grupė. Joje buvo per 600 lietuvių katalikų, kurių daugelis dėvėjo tautinius drabužius. Jie atvyko iš Gdanskio, Seinų ir Suvalkų, Vroclavo ir kitų vietovių. (...)".

Iškilmingoms koncelebracijoms lietuvių kalba Mišioms vadovavo Punsko klebonas kun. prel. Ignatas Dzermeika ir pasakė pamokslą. (...) Mišių pabaigoje išvykos organizatorius kun. Alfonsas Jurkevičius iš Vroclavo sukalbėjo Lietuvos krikšto sukahties maldą, o bendras Marijos giesmės ir Lietuvos himno giedojimas lydėjo stebuklingo paveikslo užskleidimą".

Senamiesčio vargai

Maskovs "Izvestia" balandžio 24 d. laidoje rašo: "Seni miestai neša praeities našą be skundo savo likimu, nors ir nelengva jiems prisitaikyti prie šiu dienų ritmo, reikalavimų, interesų. Nelengva ir žmogui gyventi kvartaluose, kurie buvo pastatyti riterių turnyrų laikais. Turistams jie yra be galo įdomūs, o miestų vykdomajam komitetui – audringų skundų srovė dėl prakiurusių stogų, pakrypusių sienų, tvaikių anglies krosnių... Paskutiniojoje Vilniaus miesto tarybos sesijoje buvo priimtas nutarimas dėl remonto-restauravimo valdybos įsteigimo, kurios tikslas – darbas senosio miesto dalyje. Tai nėra senų kvartalų naujo atgimimo pradžia – jis prasidėjo prieš du dešimtmečius. Remontuojami ne atskiri objektai, bet kvartalai. Statytojai restauruotojai gauna teritoriją darbui ir kūrybai. Kartais iš namo palieka siena, kartais tik pamatai. Kartais remontą reikia pristabdyti, kadangi sename rūsyje yra atskleidžiamos senovės paslaptys, ir tada darbo griebiasi archeologai. Taip, pavyzdžiui, atstatant arsenalą po pačiu seniausiu Vilniaus grindiniu buvo atrastas dar senesnis grindinys. Ar tai tik nebus, kaip dabar istorikai spėlioja, karaliaus Mindaugo laikų pėdsakai, apie kurį kalba seni metraščiai?" J.B.

Pasaulio įvykiai

BRITANIJOS PARLAMENTO RINKIMUS BIRŽELIO 18 D. paskelbė konservatorių premjerė Margaret Thatcher. Parlamente dabar yra 397 konservatorių atstovai, 209 – darbiečių, 23 – liberalų ir socialdemokratų grupės. Viešosios nuomonės tyrėjai pergalę pranašauja premjerės M. Thatcher konservatoriams, kuriuos dabar žada remti 44% rinkėjų. Už N. Kinnocko vadovaujamus darbiečius pasisako 33% rinkėjų, už dr. D. Oweno vadovaujamą liberalų ir socialdemokratų grupę – tik 21%. Premjerė M. Thatcher gali tapti pirmąja politike, trečią kartą iš eilės laiminčia Britanijos parlamento rinkimus. Tai, matyt, jaučia ir opozicinės darbiečių partijos vadas N. Kinnockas, rinkėjus planavęs skatinti, kad jie konservatorei M. Thatcher neleistų pra-

dėti tryliktyjų valdymo metų. Šį propagandinį šūkį rinkiniame vajuje jis dabar pakeitė kitu: "Nebalsuokite už premjerės M. Thatcher valdymą iki jos mirties!..." Britanija vis dar turi didoką bedarbių skaičių, pamažu krinantį ir artėjantį prie trijų milijonų. Premjerės M. Thatcher populiarumą buvo sustiprinęs laimėtas karas su Argentina dėl Falklando salų. Užmiršti bedarbius padėjo karingsiosioms unijoms aplaužyti ragai. Britams patiko konservatorės M. Thatcher posūkis į jiems naudingą kapitalizmą: milijono valdinių butų pardavimas nuomininkams, dvidešimties didžiųjų suvalstybtųjų bendrovių atidavimas pirkėjams, leides ir eiliniams rinkėjams įsigyti tų bendrovių akcijų. Mat suvalstybtintos bendrovės, turėdamos stiprias darbininkų unijas, kartais išsilaikyti tegalėdavo tik valdžios finansinės paramos dėka, o dabar jos pačios turi kovoti už savo egzistenciją.

Pakeitė liniją

JAV prez. R. Reaganas, susilaukęs daug priekaištų dėl nelegalios finansinės paramos partizanams Nikaragvoje, staiga prisipažino, kad tokia parama jam buvo žinoma. Spaudos konferencijoje jis betgi pabrėžė, kad tai buvo ne valstybinė, o privati parama, kai lėšas už laisvę kovojantiems Nikaragvos partizanams sustabdė JAV kongresas. Tokiu atveju joks įstatymas nedraudžia privačios paramos įieškoti pas amerikiečius ir netgi užsienio šalis. Tos privačios paramos klausimu prez. R. Reaganas sakėsi turėjęs pasikalbėjimą su Saudi Arabijos karaliumi Fahdu. Jungtiniuose JAV senato ir atstovų rūmų komiteto tyrimuose paaikėjo, kad Nikaragvos partizanų paramai iš Saudi Arabijos buvo gauta \$32 milijonai, o iš Brunėjaus sultana-to Borneo saloje – \$10 milijonų.

Ajatolos aukos

Tarptautinės amnestijos organizacija Londone paskelbė žmogaus teisių pažeidimus Irane. Esą nuo to laiko, kai valdžia perėmė ajatolos R. Chomeinio režimas, buvo pakarta, sušaudyta ar akmenimis užmušta tūkstančiai iraniečių. Tikslus žuvusiųjų skaičius nėra žinomas, nes politiniai teismai yra slapti, trunkantys tik kelias minutes. Daugeliu atveju mirties bausmė įvykdoma taip pat slapta. Amnestiją yra pasiekę pranešimai, kad mirtimi baudžiami ir vaikai nuo 11 metų amžiaus. Kai kuriais atvejais nuteistieji susilaukia viešo nuplakimo, pirštų, kojų ar rankų nupjovimo. Taip dažnai elgiamasi su pakartotinai teisiamais vagimis. Tarptautinės amnestijos organizacija 1986 m. Irane užregistravo 115 egzekucijų. Aštuoni nuteistieji buvo užmušti akmenimis. Pastarasis mirties būdas dažniausiai taikomas už sekisnius nusikaltimus. Nuteistajai leidžiama mušti nedideliais akmenimis, kad skausmą sukeliantį bausmė truktų ilgesnį laiką.

Nacio teismas

Prancūzijos Lijone po ilgo delsimo buvo pradėtas nacio Klaus Barbie teismas. Kaltinamajam teko būti SS karininku, 1942-44 m. vadovavusiu Gestapui Lijone. Jis yra kaltinamas žydų išsiuntimu į koncentracines mirties stovyklas Vokietijoje, suimtų Prancūzi-

Šiame numeryje:

Ginčai ir darbai

Pasiginčijus dėl Lietuvos krikšto, laikas skubėti į darbus

Kaimynų spaudos puslapiuose

Lenkai ir rusai domisi lietuvių išeivija ir Lietuva

Silpnieji neša milžino našą

Nijolė Sadūnaitė apie savo ir kitų pergyvenimus

Kai nepadorumas laikomas padorumu

Amerikos ambasadorius kalba apie sovietinę politiką

Lietuvius lenkų tarnyboje

Bandymas iškelti tautiečių, dirbusių Lietuvoje priešams

Dabartiniai mūsų kaliniai

Laiškai iš sovietinių lagerių, paskelbti po grindinio spaudoje

Gvildentos baltiečių problemos

Svarstybos Toronto universitete, kuriose dalyvavo žymūs svečiai

Lietuvių operos uždangai nusileidus

"Parduotoji nuotaka" Lietuvių operos scenoje Čikagoje

Didelės apimties rinktinių raštų pynė

J. Jakštas apie Z. Ivinskio antrąjį raštų tomą

Veikalas apie jėzuitų architektą

Lietuvoje išleista knyga apie žymųjį Vilniaus architektą

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672. Second class mail registration nr. 0509
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata – \$22, pusmetinė – \$12, rėmėjo – \$25, garbės – \$30 (Amerikoje – JAV doleriais).
Pavieniai numeriai – 50 ct.

Adresų keitimo reikalu kreiptis tiesiai į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

Tėviškos žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication — 4703 Porter Ctr. Rd., Lewiston, NY 14092. Subscriptions: ordinary \$22.00, supporter \$25.00, honorary \$30.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY.

US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškos žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092.
CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Printed in Canada.

Turėtų tartinis su Maskva...

VLKio pareiškimas Vilniaus arkivyskupijos klausimu

Ryšium su Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimu išeivijoje pradėta akcija prašyti popiežių, kad Vilniaus arkivyskupija priskirtų prie Lietuvos bažnytinės provincijos.

Vyriausiojo Lietuvos Išlaivinimo Komiteto valdyba, apsvačiusi šį klausimą, pareiškia:

1. Vilniaus arkivyskupijos dalis, kuri yra Kremliaus prie Lietuvos priskirtoje teritorijoje, faktiškai yra atskirta nuo Lenkijos bažnytinės provincijos. Jos apaštalinis administratoriumi popiežius yra paskyręs vysk. J. Steponavičių, kuris, deja, yra sovietų valdžios ištremtas, tačiau jo pareigas eina kun. A. K. Gutauskas. Apaštalinis Vilniaus administratorius yra pilnateisės Lietuvos vyskupų konferencijos narys ir neturi jokių ryšių su bažnytine Lenkijos provincija.

2. Prieš II Pasaulinį karą buvusi Vilniaus arkivyskupija yra faktiškai padalinta į tris dalis dėl susitarimų Jaltoje ir Lenkijos-Sovietų Sąjungos sienų sutarties 1945 m. Pietinė jos dalis tebėra Lenkijos bažnytinės provincijos dalis su centru Baltstogėje, kurią valdo atskiras apaštalinis administratorius, o šiaurinė dalis, kuri Kremliaus yra priskirta prie Gudijos, neturi jokio apaštalinio administratoriaus.

3. Iš autoritetinių šaltinių patirta, kad Vatikanas nesima pertvarkyti šią padėtį dėl sekancijų priežasčių:

a. Vatikanas sutvarko bažnytinės provincijos reikalus, kai valstybės sienos būna nustatytos tarptautinėmis sutartimis. Tačiau dabartinės Rytų Lietuvos sienos yra Maskvos vienašališkai nustatytos.

b. Vatikanas nepripažįsta prievartinio Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą. Tada jis parodo, pripažindamas Lietuvos pasiuntinybę prie Šventojo Sosto.

c. Vatikanas esąs nuomonės, kad oficialus Vilniaus arkivyskupijos klausimo išspren-

dimas reikėtų Lietuvos aneksijos prie Sovietų Sąjungos pripažinimą. Yra aišku, kad Lietuvai esant okupuotai ir neturint savo vyriausybės, Vatikanas tuo reikalu turėtų tartis su Maskva ir tuo būdu pripažinti jos suverenumą Lietuvoje bei Lietuvos aneksiją.

Mes griežtai pareiškiamo, kad tikrai laisva Lietuva, o ne jos okupantas gali spręsti ją liečiančius klausimus.

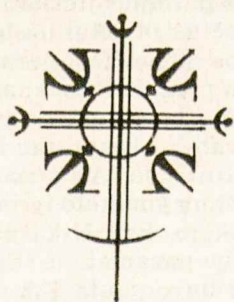
4. Maskva aiškiai siekia Vilniaus arkivyskupijos klausimo formalaus išsprendimo savo naudai. Tai patvirtina Vatikano pareigūnai, ir tai rodo faktas, kad Maskva tam tikslui panaudoja kai kuriuos okupuotos Lietuvos Katalikų Bažnyčios vadovus, kurie, neabejotinai Maskvos spaudžiami, pritaria šiam Maskvos siekiui ir viešai spaudoje pasisako už Lietuvos pasiuntinybės prie Šventojo Sosto panaikinimą, tuo būdu ir už Lietuvos sovietinės aneksijos įteisinimą.

Mes griežtai smerkiame tokias Maskvos pastangas ir okupuotos Lietuvos Katalikų Bažnyčios vadovų prievartavimą savo imperialistiniams tikslams pasiekti.

5. Kovojančios už savo laisvę lietuvių tautos vardu mes dėkojame Šventajam Sostui už nusistatymą nepripažinti Lietuvos aneksijos prie Sovietų Sąjungos ir už atsisakymą daryti bet ką, kas įtvirtintų šią nelegalią aneksiją.

Vyriausias Lietuvos Išlaivinimo Komitetas

1987 m. gegužės 1 d.,
Washington, D.C.

"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"

Gerry Loughheed
Funeral Home

252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Silpnieji neša milžino našta

Rašo NIJOLĖ SADŪNAITĖ apie kankinį PETRĄ PAULAITĮ, iškaltąjį sovietiniuose lageriuose 35 metus, naujuose savo atsiminimuose "Penkti metai Gerasis Dievas slepia mane nuo KGB objektyvo"

Turėjau laimę pamatyti ir išsikalbėti su didžiuoju mūsų tautos kankiniu Petru Paulaičiu, kuris už meilę ir ištikimybę Dievui ir Tėvynei iškaltėjo 35 metus sovietiniame Gulage. Tik įsimastykime: 35 metai antžmogiskų kankių, pažeminimo, nužmoginimo! Bet visa tai jo dvasios nepalaužė. Neveltui Šv. Rašte pasakyta: "Tiesa jus padarys laisvus!"

Petras Paulaitis liko kūdiškiai giedras, o jo nuolankumas ir meilė visiem, net priešams, jaudino iki ašarų. Neveltui net čekistai jį vadino moralinio tyrumo etalonu.

P. Paulaitis — neeilinis Dievo malonės stebuklas! Kai jau baigėsi 35 metai kankių Gulage, vienas aukšto rango čekistas paklausė, ar jam negaila tų 35 iš jo gyvenimo išbrauktų metų? Į tai ponas Petras (kaip jį kaliniai vadino), atsakė: "Man gaila tik vieno, kad būdamas mažos tautos — Lietuvos sūnus, nesugebėjau apginti jos laisvės nuo daug gausensnių sovietinių okupantų..."

Visi jį gerbė

Gulage, visų tautybių ir įsitikinimų geros valios kaliniai seniai lenkėsi prieš jo moralinę didybę ir žmogišką šilumą — mokojo pasidalinti pasakytiniais duonos kąsniu su karciniuose išsekintais kaliniais, kiekvieną paguosti, iškalbėti, sustiprinti. Kitų tautybių sąžinės kaliniai šventai pavydėjo mums, lietuviams, kad ponas Petras ne jų tautietis. Kai perkelti iš vieno į kitą konclagerį kaliniai susitikdavo, tai pirmiausia klausdavo, kaip gyvena ar sveikas ponas Petras, o tik po to, apie savus tautiečius.

Jauni kaliniai, kaip ukrainietis Zorian Popadiuk, gerbdami poną Petrą, konclageryje išmoko lietuvių kalbą. Iš nutremimo Zorianas gražia lietuvių kalba parašydavo man laiškus. Tas gražios dvasios jaunuolis, po 9 Gulago kankių metų, nežūrint, kad kalinamas susirgo plaučių TBC ir nutremė maimę dalį plaučių pašalino, vėl "dosnios" KGB rankos buvo apdovanotas 15 metų nelaisvės vien už tai, kad liko ištikimas Tiesai. Zorian Popadiuk dabar kalinamas Uralo 36 konclageryje kartu su mūsų didž. gerb. kunigu Alfonsu SVARINSKU (618263 Permskaja obl. Čusovskoj rajon, Kučino, ucr. VS 389-36).

Čia pat jau trečią kartą nutestas kaly ukrainiečių sąžinės kalyns Ovsienko Vasi Vasiljevič. Zoriano motina, nepakėlusį pakartotinio privertinio išsiskyrimo su vienturčiu sūnumi, mirė. Amžina atilsis ir džiaugsmą suteik jai, Viešpatie! O mes visi, darykime viską, ką galime, kad palengvintume žmogaus protui neįsivaizduojamas sąžinės kalinių kancias sovietiniame Gulage.

Dabar su Gerojo Dievo pagalba pasistengsiu atkurti tai, apie ką man pats Petras Paulaitis, sugrįžęs iš sovietinio Gulago, pasakojo.

Gestapininkų rankose

Nacių okupacijos metais P. Paulaitis mokytojavo Jurbarko gimnazijoje — dėstė lotynų kalbą. Jis kartu su savo mokiniais redagavo pogrindinį laikraštį ir antifasistinius atsisaukimus. Kartą mokytojų kambarį atėjo gestapininkai. Jie įsakė mokyklos direktoriui nuvesti juos į tą klasę, kurioje dirbo ponas Petras. Tai išgirdusi jauna mokytoja, taip pat buvusi mokytojų kambari, tiesiausiai keliu, per kitas klases, nubėgo persėpti Petro Paulaičio, kad gestapas jo įjėšk. Direktoriui nekviestus svečius tyčia vedė gaisdamas ir tolimiausiu keliu. Abu norėjo padėti ponui Petrui pabėgti. O Petras pagalvojo: jei-gu gestapas jo neras klasėje, įtarimas kris ant mokytojos ir direktoriaus. Nenorėdamas jiems nemalonumų, pasiliko klasėje, tikiėdamasis, kad greit turi būti pertraukai skambutis ir suspės dingti. Deja, gestapininkai į klasę atėjo prieš skambutį ir liepė jam kartu su jais eiti. Ponas Petras paprašė, kad leistų j mokytojų kambarį nešėti iš mokinijų surinktų sąsiuvinius, tikėdamas nepastebimai, kar-

PETRAS PAULAITIS, iškaltėjęs sovietiniuose lageriuose 35 metus ir miręs Kretingoje

NIJOLĖ SADŪNAITĖ, šių atsiminimų autorė, nuolat persekiojama sovietinių saugumiečių

tu su sąsiuviniais palikti ir krūvoje esančius atsisaukimus. Nueiti leido, bet atsisaukimų palikti nepavyko. Jį visą laiką įdėmiai stebėjo. Išsivedė iš mokyklos, įsodino į mašiną. Kurį laiką pavažinėjo Jurbarko gatvėmis, o po to nuvažiavo pas p. Paulaičio įskundė už miesto.

Kai privažiavo išdaviko sodybą, vienas iš gestapininkų išlipo ir nuėjo pės jį. Kiti liko mašinoje saugoti pono Petro. Lauke lynojo, buvo drėgna ir šalta. Areštuotasis pasiprašė trumpai išlipti iš mašinos, norėdamas šalia jos užkasti atsisaukimus. Išlipti leido ir net jo nelydėjo. Bėgti nebuvo kur, aplinkui lygūs laukai. Prasklaidęs ant kelio molio tyrę viską užkasė ir lipo atgal į mašiną, nes pasigėdė emė jį šaukti.

Neužilgo sugrįžo išėjęs gestapininkas. Įjungė mašinos motorą, bet ratai sukosi molyje, ir mašina nejudėjo iš vietos. Belaviruojant ratai užkliudė "sleptuvę" ir visus atsisaukimus išmetė ant kelio. Gestapininkai pamatė ir pamė. Visiems buvo aišku, kad juos užkasė ponas Petras. Dabar šalia žodinio skundo buvo ir įkaltis...

Kai mašina išsikaptė iš klampaus molio, parvėžė į jo butą kratai. Ponas Petras gyveno II-ro aukšto kambari, o pirmame aukšte turėjo kambarį svečiams priimti ir apnakvinti. Į tą svečių kambarį jis ir atvedė gestapininkus, kurie, žinoma, kratos metu čia jokių įkalčių nerado. Kratos metu ir jo kambarielyje įkalčių nebebuvo, bet to ponas Petras nežinojo. O buvo taip: jo mokiniai, kai tik gestapas jį išsivežė, išbėgo iš mokyklos ir kopėčiomis užlipę pro langą į jo kambarėlį viską, kas Gestapą domino, išnešė ir paslėpė.

Po kratos ponui Petrui liepė šilčiau apsirengti, bet jis, nenorėdamas parodyti savo kambari, išvažiavo tik su kostiumu. Vežė ilgai. Sutemo. Po kiek laiko kryptį pakeitė, suprato, kad gavo įsakymą jį atvežti į Kauną. Pakeliui sustojo nedideliame miestelyje. Čia turėjo areštuoti dar vieną lietuvi. Policijos raštinėje paliko poną Petrą, saugomą vieno ginkluoto kareivio, o visi kiti, užsakę vidurnaktį gerą vakarienę su išgėrimu, išvažiavo.

Pabėgimas

P. Paulaitis buvo labai sąšalęs. Tai pamačiusi policijos viršininko žmona — mokytoja atnešė jam karštos arbatos ir užkandos. Kai jį ragino užkasti, jis tyliai pasakė: "Jūs turi-

te man padėti pabėgti..." Pamatęs, kad mokytoja labai sumišo, paaiškino jai: "Jums nieko nereikia daryti. Noriu tik, kad jūs žinotumėte, jog bandysiu bėgti". Čia ir tebuvo viintelė galimybė tai padaryti. Kelyje į Kauną daugiau niekur nebus. Iš kiemo raštinės langai buvo uždaryti langinėmis, bet duris mokytoja paliko praviras. Ji atnešė vaisių ir poną Petrą saugojančiam kareiviui. Pro praviras duris matėsi koridorius ir dvejios durys, vienos į valgomąjį, kitos į virtuvę. Moters ruošė vakarienę, dengė stalą.

Gestapininkai sugrįžo piktai, žmogus, kurį turėjo areštuoti, pasislėpė, matyt, kas nors jį perspėjo... Visi susėdo prie gausiai apkrauto stalo vakarienai. Valgė, gėrė, pamažu nuotaika pasitaisė. Pagaliau ruošdamiesi išvažiuoti pakėlė taures už šeiminkę. Tada mokytoja, garsiai pareiškus, kad už ją visi turi išgerti, įbėgusi į raštinę išsivedė į valgomąjį kareivėlį, saugojusį poną Petrą. Jiems iš paskos išėjo ir ponas Petras, tik ne į valgomąjį, o per virtuvę į kiemą... Kol gestapininkai atsipeikėjo ir išlindo iš užstalės, Petras Paulaitis, Dievui padedant, nakties tamsoje perlipo aukštą tvorą ir daržų nusirideno tolyn. Išbėgė gestapininkai įjungė savo mašinos prožektorius, emė šaudyti, tik, matyt, nesiorientavo į kurią pusę ponas Petras pabėgo. O jis vis ridenosi daržais tolyn nuo policijos ir bešaudančių gestapininkų. Tik kai viskas nurimo, atsistojo ir laukais ėjo visą naktį. Anksty rytą priešo kažkokią gyvenvietę. Pasibeldė į nuošaliai stovinčio namelio langą. Išėjusio šeiminko paprašė leisti jam sušilti ir išsidžiovinti drabužius, nes buvęs svečiuose, išgėrė ir pasiklydo... Namelyje gyvenimo gausi šeima, visi dar miegojo ir kambarielyje nebuvo vietos nei praeiti. Jam parodė netoli stovinčią daliją sodybą: "Ten gyvena dviese ir jus tikrai priims". Ponas Petras burbtelėjo: "O gal ten gyvena nacistams pardsidavę žmonės!" "Tokių mūsų kaime nėra!" — garantavo šeiminkas.

Tautiečių globoje

Nurodymė vienkiemyje poną Petrą tikrai labai nuosirdžiai priėmė. Sočiai pavaldygdinė davė poilsio atskirą kambarį, o jo drabužius išvalė ir padžiovė prieš besikurenančią krosnį. "Užmigti, nors buvau labai pavargęs, nesisekė, — pasakojo man ponas Petras, — vis atrodė, kad mane vejasi..."

Kiek pailsėjęs susiruošė eiti. Šeiminkams pasisako, kad pabėgo iš Gestapo. Jie gi prašė pas juos ilgiau pabūti, nes kaime ramu. Ponas Petras skubėjo dar ir dėl to, kad norėjo jurbarkiečiams pranešti, jog jau laisvas, kad jo neįteškotų ir patys neįkliūtų. Šeiminkas palydėjo jį laukų takeliu, kelionei įdėjo maisto ir pinigų, paaiškino kaip toliau eiti, neišėinant į vieškelį ir pas ką galima pernaktuoti.

Visi kelyje sutikti žmonės labai nuosirdžiai padėjo, o vieni jam net arklį davė, kad greičiau Jurbarką pasiektų. Tą arklį sutarė palikti netoli Jurbarko, pas pažįstamus. Bet kai ten nuėjo, geri žmonės pono Petro neleido eiti į miestą, o patys pranešė apie jį artimiesiems. Dirbdamas pogrindyje, Petras Paulaitis išgyveno visą nacių okupacijos metą. Daug žmonių, rizikuodami laisvę ir gyvybę, dirbo su juo kartu ir jam padėjo. Juos visus su meile ir dideliu dėkingumu prisiminė. Stebėjaisi nuostabiai šviesia pono Petro atmintimi. Labai gaila, kad nesugebėjau visko smulkiau įsiminti... (Bus daugiau)

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neaugstos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses)

Kilniajai lietuvei, poetei visuomenininkei

a. a. MARIJAI AUKŠTAITEI-NAVIKEVIČIENEI

mirus,

sūnums — ANTANUI ir JURGIUI bei artimiesiems giliai užuojautą reiškia —

Marija P. Ramūnienė

A+ A

Šauliui ANTANUI GURGŽDŽIUI
iškeliajus amžinybėn,

žmoną ONĄ, dukras — ALDONĄ, NIJOLĘ su šeimomis bei visus gimines ir artimuosius nuosirdžiai užuojaučiame —

DLK Algirdo šaulių kuopos valdyba,
šaulės ir šauliai

A+ A

ANTANUI GURGŽDŽIUI

mirus,

žmonai ONAI ir šeimai reiškiamo nuosirdžią užuojautą —

Hamiltono lietuvių pensininkų klubas

MIELAI MAMYTEI

mirus,

reiškiamo giliai užuojautą dukrai IRENAI PETKIENEI, žentui HENRIKUI, vaikaitėms — RIMAI ir DALIAI —

A. V. Dubickai

BRANGIAI MAMAI

mirus,

sūnų JUOŽĄ ANDRUKAITĮ ir šeimą nuosirdžiai užjaučiame —

Hamiltono lietuvių pensininkų klubas

Mielai mamytei

A+ A

ANTANINAI VIRMAUSKIENEI-MERKELIENEI

mirus Lietuvoje,

duką JADVYGĄ RUKŠIENĘ, jos šeimą, gimines ir artimuosius nuosirdžiai užjaučiame —

Laima ir Petras Butėnai
Petra ir Vladas Jankaiciai
Valė ir Vytautas Rasiuliai
Stasė ir Benius Jokubynai

PADĖKA

A+ A

MARYTĖ KRIAUCĖLIŪNIENĖ,

mylimą mano žmoną, 1987 m. balandžio 16 d. Dievulis pašaukė pas save.

Nuosirdžiai dėkojame klebonui kun. Ignui Mikalauskui už Rožinį koplyčią, atnašautas šv. Mišias, pamokslą ir palydėjimą į amžino poilsio vietą — Šv. Petro kapines Londone.

Ačiū vargonininkei Ritai Vilienei, smuikininkei Reginai Bankienei, "Pašvaistės" choristam už gražų giedojimą šventovėje, ir karsto nešėjams.

Dėkojame atvykusiems giminėms: iš Čikagos — broliui, brolienei ir jų šeimai; iš Sudburio — Virginijai Hanson, iš Delhi — Albinai Astrauskienei ir draugams.

Nuosirdus ačiū visiems už užrašytas šv. Mišias, pareikštas užuojautas — žodžiu ir telefonu, atsiųstas gėles ir dalyvavimą laidotuvsė.

Liūdintys — vyrras Jurgis, duktė ir vaikaitės

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka (vairius kapų paminklų akmenis ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą meniską darbą pagal pageidavimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Atstovas — St. Prapas.
Tel. 233-4486

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai (vairiose srityse).

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išeivijai!"**

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė

1551 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal
susitarimą

tel. 532-7115

Susitarus prima pacientus ir vakarais

Kai nepadorumas laikomas padorumu

JAV ambasadoriaus R. Schifterio kalba lietuviams, kurioje gvildeno sovietinės politikos nemoralumą, laikomą padorumu ir pažvelgė į Baltijos valstybių ateitį

DR. KAZYS ĖRINGIS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Demokratinė Lietuvos tradicija

Džiugu pažymėti, kad kalbėdamas apie krikščionybės persekiojimą Lietuvoje ambasadorius R. Schifteris atkreipė dėmesį į tai, jog šios nieku nepateisinamos sovietų akcijos ir žmonių kančios vyksla šalyje, turinčioje ilgą ir garbingą demokratines tradicijas. Lietuvos valstybė, kuri įsteigė 1251 m., yra pradininkė žmogaus teisių savo piliečiams. Jau 1529 m. Lietuva priėmė konstitucinį įstatymą teisyne, kuris buvo tiek iškilus religijos ir tautinių mažumų teisių srityje, kalbėjo ambasadorius, kad jis pasitarnavo modeliui kitų šalių konstitucijoms sudaryti.

Minėtas teisinys, Lietuvos statusas, buvo paskelbtas 1548 m., ir tai buvo pirmoji įstatymų knyga, išspausdinta Europoje. Ši demokratinė tradicija buvo išsaugota per šimtmečius ir savo viršūnę pasiekė 1922 m. Lietuvos konstitucijoje, kuri siekė išplėsti nepriklausomo valstybės gyvenimo tvirtus demokratinius pamatus, išvystyti teises ir teisingumo sąlygas, laiduoti lygybę, laisvę ir gerovę visiems piliečiams bei tinkamą valstybinę apsaugą žmogaus darbui ir moralumui. Šie kilnūs žodžiai, pažymėjo R. Schifteris, padėjo pamatus laisvai Lietuvos valstybei, atstautiesiems nepriklausomybę po 123 metų carinės Rusijos priespaudos. Deja, laisvės tarpsnis buvo toks nelaimtai trumpas.

Čia pateiktas ambasadoriaus R. Schifterio Lietuvos konstitucinės teisės įvertinimas yra labai reikšmingas Lietuvai ir lietuviams, nuskambėjęs iš Amerikos valstybininko politiko lūpų. Mums džiugu girdėti, kad aukščiausio lygio JAV vyriausybės žinybose taip palankiai atsišpiejama apie Lietuvos valstybės konstitucines teises. Tuo Maskva su jos vykdomomis dividentų šimtmečio barbarybėmis apnuoginama, moraliskai nuginklujama ir pastatoma pasaulio aikvaizdoje prie gėdos stulpo. Tai reiškia, kad Maskvai vis dažniau reikės aiškintis dėl valstybinių ir žmogiskųjų teisių pamynimo toms tautos, kurios jau seniai sudarė teisyne, nurodantį kaip elgtis su kitomis tautomis ir tais teisiniais vadovais dar tada, kai maskviečiai dar žalią mėšą valgė.

Tik patiems lietuviams reikia gerai žinoti ir niekad neužmiršti, kad 13 skyrių, 282 straipsnių Lietuvos statusas buvo parengtas Lietuvos valstybės kancelarijoje Vilniuje ir seime patvirtintas 1529 m. Tai priminė ir ambasadorius R. Schifteris savo kalboje. Žymiai išplėsta ir sutikslinta 14 skyrių, 368 straipsnių antroji Lietuvos statuto redakcija buvo patvirtinta Vilniaus seime 1566 m. Trečioji 14 skyrių, 488 straipsnių Lietuvos statuto redakcija buvo patvirtinta 1588 m. Tačiau po 1795 m. trečiojo padalijimo, Rusijai okupavus Didžiąją Lietuvą kuniagaikštija, statuto veikimas buvo laikinai sustabdytas. Okupantui susipainiojus savo džiunglių "įstatymuose", 1588 m. Lietuvos statuto veikimas po kelių metų buvo vėl atgaivintas ir didžiojoje kuniagaikštijos dalyje veikė iki 1840 m., Ukrainoje — iki pat carinės Rusijos žlugimo I D. kare.

Tęsdamos senovinės Lietuvos teisės tradiciją, religiją ir tautinių mažumų teises taip pat užtikrino nepriklausomos Lietuvos konstitucijos (1922, 1928 ir 1938 m.). Priešams su-trikdžius Lietuvos konstitucijos veikimą, tautinės Lietuvos mažumos žuvo arba buvo išblaškytos po pasaulį. Kartu žuvo tėvynėje arba deportacijų vietose ir šimtai tūkstančių lietuvių, nespėjusių arba negalėjusių palikti tėvynės. Už tuos nusikaltimus tiesioginė atsakomybė tenka sovietiniams komunistams ir Vokie-tijos naciams.

Turint galvoje tai, kas svečio buvo pasakyta apie senovines ir naujųjų laikų nepriklausomos Lietuvos konstitu-

cijas, reikia džiaugtis. Bet toji informacija į aukšto Amerikos lygio žinybas nepateko savaime. Prireikė 40 metų, kad ji tenai atsirastų ir pasiektų ne tik mūsų ausis ir protus. Šiuo atveju dideli nuopelnai priklauso inž. Antanui Rudžiui, kurio ryšiai su JAV vyriausybėmis įstaigomis ir verslo sferomis yra platūs, užtikrinantys ir galimybę su-pažindinti vyriausybinius Amerikos sluoksnius su Lietuvos valstybės konstitucijomis ir būdą pakviesti aukščiausio lygio diplomata padaryti pranešimą Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo sukakties minėjime. Tai vienas labai veiksmingų politinės veiklos būdų, kurio lietuvių išeivija, deja, lig šiol plačiau nepanaudoja.

Praėję 43 metai, kalbėjo ambasadorius R. Schifteris, nėra pirmas Lietuvos istorijoje tarpsnis, kuriame tenka pakelti Rusijos viešpatavimą. Tačiau yra didelis skirtumas šiuo atveju, ir daugelyje kitų, tarp Romanovų dinastijos ir komunizmo carų viešpatavimo. Tai skirtumas tarp senovinio autokratinio ir modernaus totalizmo. Carai okupavo Lietuvą ir siautėjo atėmė Lietuvos žmonėms bet kokią savivaldos galimybę, bet jie nesistengė brautis į kiekvieno asmeninį namą, į šeimą, siekdami išugdyti iš principo kitokio nusistatymo žmones, galinčius atsisakyti savo tautinių tradicijų. Betgi dabar akivaizdu, kad sovietai to nori pasiekti. Aiškiai matyti, kad dabar naujieji Lietuvos tautiniai didvyriai tiems siekiams kovingai priešaisi.

Dabartiniu metu mes gauname žinių apie visą eilę esminių įvykių Sov. Sąjungoje. Andriejui Sacharovui ir Ele-nai Bonner yra leista sugrįžti Maskvon. Daugiau kaip šimtas kalinių pirma laiko buvo paleisti iš įkalinimo vietų, leista spausdinti kai kurias uždraustas knygas, statyti uždraustus teatrinius kūrinius, rodyti uždraustus filmus.

Ką visa tai reiškia? Ką tai reiškia žvelgiant per Lietuvos padėties prizmę? — Klausė ambasadorius R. Schifteris.

Mes tuo klausimu nieko patikimo negalime pasakyti — tęsė ambasadorius. Ką atneš teitais tai sričiai (Lietuvai), kuri mums rūpi, sprendžiamoji galia priklauso politbiurui. Jo sprendimai priklauso didžiausios paslapties šian-dieniniame pasaulyje. Mes galime daryti tik prielaidas. Tad tebūnie man leista tuo klausimu pareikšti kelias mintis.

Praėjus beveik 70 metų nuo bolševikų revoliucijos, mes galime išskirti dvi Sov. Sąjungos vyriausybės linkmes. Iš vienos pusės ten reiškiasi lenininė linkmė, siekianti stiprinti valstybę ir našesnė sistemą. Tai priešingybė stalininei linkmei, siekiančiai išlaikyti despotinį viešpatavimą, naudingą valdančiajai klikai, nekreipiant rimto dėmesio į plačiosios visuomenės poreikius. Lenininė linkmė žiauresia, siekdamą valstybinių tikslų, o stalininė daro tą patį, tik akla, ir siekia pagrindinio tikslo apimta įsivaizduojamos baimės.

Nėra jokios abejonės, pažymėjo kalbėtojas, kad dabartiniu metu, naudojant sovietų numylėtą frazę, jėgų santykyje persveria lenininė linkmė. Andriejui Sacharovui yra leista sugrįžti Maskvon, bet judėjimas, kuriam jis vadovavo, yra visiškai sunaikintas. Ir jis pats yra aiškiai pasisakęs, kad jau esąs per senas ir per silpnas bandyti išsivežti sukurti naują sąjūdį. Štai kodėl valstybėje buvo nenaudinga jį laikyti Gorkyje. Žinant užsieniečių teikiama didelę reikšmę Sacharovo ištėrimui, valstybei buvo naudinga leisti jam grįžti Maskvon. Lygiai taip pat kiti asmenys, kurie šiuo metu buvo paleisti, daugumoje atvejų yra izoliuotos asmenybės ir grįžta jau ne kaip grupės ar sąjūdžio dalis. Jie buvo paleisti tik jiems pasirašius pasižadėjimą neįsijungti į tokią veiklą, už kurią jie buvo sumti. Iš pasakymo aišku, dėl ko esamo-

mis aplinkybėmis buvo nuspręsta, jog laikyti tuos žmones kalėjimuose valstybės požiūriu nėra prasmės.

Kiekvienam paleistam kaliniui ir jų šeimoms bei draugams paleidimo faktas, savaime suprantama, yra labai reikšmingas įvykis. Tai kartu reiškia represijų atoslūgį, kurį galima vadinti atitraukimu nuo stalininės linkmės ir perėjimu į lenininę. Tačiau nieko nėra įvykę tiek reikšmingo, tarė ambasadorius R. Schifteris, kas galėtų dabar teikti naują viltį Lietuvai ir lietuviams. Priespauda siekiama surusinti Lietuvą, įjungti ją į Rusijos imperiją ne tik per karinę okupaciją, bet ir iš esmės pakeisti gyventojus. Jeigu matysime pasikeitimus sovietų politikoje tokiu esminiu klausimu, kaip Lietuvos valstybės problema, tada tikrai galėsime sakyti, kad Sov. Sąjungoje gali išaušti nauja diena.

Pavasaris Baltijos krantais?

Ar tikėtina, kad tokia daug žadanti diena ateis? Šiandieną kokių nors patikimų pramatumų padaryti negalima — pareiškė ambasadorius Schifteris. Visa, ką mes galime pramatyti, yra tai, kad tokia diena neateis, jeigu susirūpinusios šiuo lauktinio procesu viso pasaulio asmenybės neišlaikys išvystę šia linkme spaudimo. Sovietų vadovybė nedaro vyriausybinių sprendimų, paremtų geraširdžiumu ar moralės dėsniais. Ji sprendžia pasiremama šaltais apskaičiavimais pagal tai, kas jai teikia daugiausia naudos. Sov. Sąjunga savo istorijos kelyje dėl įvairių motyvų aiškiai siekė pagerinti viso pasaulio nuomonę apie ją. Gen. sekretorius Gorbačiovas to tikslo pagrindiniai siekia todėl, kad išjudintų Sov. Sąjungą iš ekonominio atsilikimo vėžių, kuriose ji yra įstrigusi. Jis yra padaręs aiškią išvadą, kad užsibrėžto tikslo pasiekti yra vienas kelias — panaudoti Vakarų technologiją, patirtį ir kreditus. Tad, kaip dauguma stebėtojų nurodo, mes turime reikalą su nauju Petru Didžiuoju — pareiškė ambasadorius.

Apie paleistus iki šiol iš kalėjimo asmenis pasakytina, kad sovietų valstybės interesai juos paleisti buvo svaresni, negu motyvai juos laikyti įkalintus. Kad ateityje tokios analizės rezultatai būtų palankesni Lietuvai, priklausys nuo to, kurie tęs spaudimą Kremliui.

Tais žodžiais baigė savo kalbą valstybės psekretorius ambasadorius R. Schifteris.

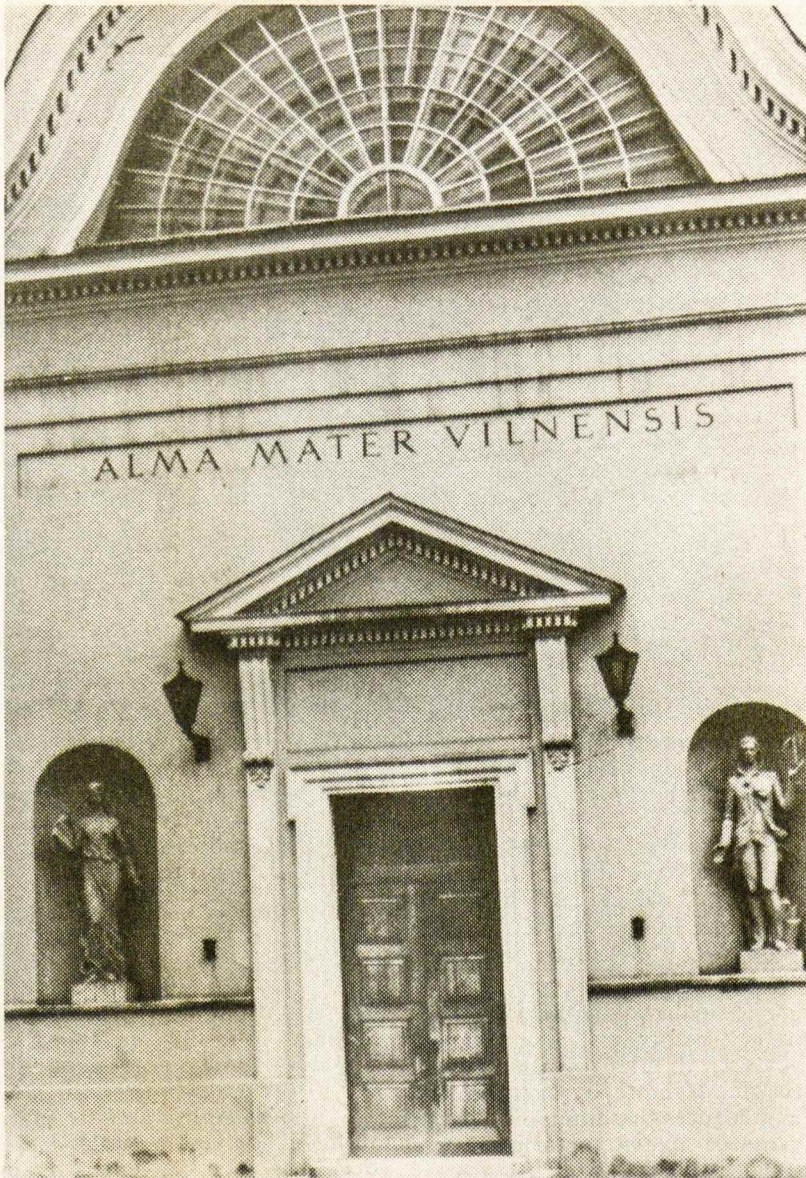
Minėto ambasadoriaus mintys buvo svarios. Jų šviesoje verta pažvelgti į lietuvių išeivijos ryšius su pavergta tauta. Jie yra reikšmingi, bet negalima vadovautis sentimentais ir visus priešų padarytus nusikaltimus bei skriaudas užmiršus žaisti likiminės reikšmės dalykais ir pulti Vilniuje ir sovietinės okupacinės administracijos pareigūnų glėbį.

Silpninti Ameriką

Vienas labai svarbių marksistinės diversinės dogmos tikslų yra silpninti ir sugriauti Ameriką. Kad to Maskva siekia, matyti iš jos brovimosi veiksmų pasaulin, ypač P. Amerikon. Maskva Kuboje sukūrė modernią piratinę valstybę ir nusikalstamai jos karis panaudojo savo tikslams, žalodama mažos tautos, ypač karių, moralę. Panašių tikslų tik kitaip Maskva siekia Nikaragvoje, ten pradžioje įtvirtindama "labai švelnų" marksistinį režimą. Bet šiandien "švelni raudona rožė" pavirto į dygų erškėtį ir nuo sovietų gamybos tankų jau dulkina Nikaragvos vieškeliai, kaip ir 1940 m. Lietuvoje, nors vis kitaip. Kažin kur ta 70,000 Nikaragvos kariuomenės pajudės? Gal ir niekur. Maskvai svarbu įverti Ameriką į sunkumus ir keblumus pasaulyje (Artimeji Rytai, Iranas, Libija, Naujoji Zelandija ir pan.) ir ją stipriai, kad ir nedidelėmis pradžioje problemomis, užimti "namuose", P. Amerikoje, gal Kanadoje.

Tokia pagal marksizmą-leninizmą "minimum" programa Maskvą kol kas pilnai paten-

(Nukelta į 9-tą psl.)

Vilniaus universiteto senasis pagrindinis įėjimas. Virš durų lotyniškas įrašas "Alma Mater Vilnensis" (Vilniškė motina maitintoja) Ntr. V. Čiplio

Lietuvis lenkų tarnyboje

Avos Saudargienės knygą "Naiknamieji" perskaičius

B. JURGELIONIS

Gražu, kad sesuo brolį Petrą Siemnišką po jo mirties gražiai aprašė kaip daug išskentusį Sibiro tremtinių darbo stovyklose. Autorė stengiasi kaip lietuvių daugiau išskirti ir įrikiuoti į tikrųjų Lietuvos vaikų patriotų eiles.

Petras Siemniška nuo pat savo jaunystės paliko gimtąją Lietuvą ir iškeliauvo į Rytus. Kurį laiką vargo, dirbo įvairius darbus. Karui einant prie galo, Petras baigė lenkų vidurinę mokyklą ir, suvilijęs aukštojo mokslo pažadą, aštuoniolikos metų sulaukęs stojo į besikuriančią lenkų kariuomenę.

Atlikęs stažą, gavo leitenanto laipsnį ir dalinį karių su 50 arklų. 1920 m. lenkams okupavus Lietuvos dalį ir sostinę Vilnių, Petras su pulku buvo nukeltas prie gudų sienos Eišiškių — Varanavo apylinkės. Tais laikais Pilsudskis ir Želigowskis telkė tenai kariuomenę ir ruošėsi užgrobti Vilnių bei Vilniaus kraštą. Gen. Želigowskis 1920 m. spalio 8 d. davė įsakymą užimti Vilnių. Spalio 9 jį užėmė. Kas žino, gal net ir Petras Želigowskio daliniuose dalyvavo?

Po metų Petras paliko lenkų kariuomenę ir grįžo į Vilnių. Gavęs stipendiją, mokėsi sąsąskaitybos. Po poros metų susisiekimo valdyboje buvo paskirtas geležinkelio apsaugos skyriaus viršininku. Visa Lietuva verkė, nes Lietuvos sostinė Vilnius ir jo kraštas buvo lenkų okupuotas, o Petras laimingas džiūgavo Vilniuje.

Rašoma, kad Petras mylėjo senąją Lietuvos sostinę kaip gimtąjį miestą, didžiavosi lietuviška kilme. Kadangi Petras buvo lenkų kariuomenės leitenantas (poručnikas), jam buvo patikėtos aukštos pareigos susisiekimo valdyboje. Jeigu Petras būtų buvęs geras lietuvis, tai niekada leitenanto laipsnio nei raitelių dalinio vado vietos nebūtų gavęs, nes kovoms vykstant prieš lietuvių lengvai galėjo pabėgti pas kovojančius lietuvius. Svarbių pareigų tarnyboje net ir žemos lietuvių kilmės asmenims lenkai visai neduodavo, nes jais nepasitikėdavo. Taip pat Petras negalėjo viešai didžiūotis savo lietuviška kilme, nes būtų buvęs "sutvarkytas".

Vėliau Petras palaikė ryšius su lenkų pogrindžio karinio pobūdžio rezistencine organizacija AK ("Armia Krajowa"), kuri Vilniuje ir Vilniaus krašte teriojo, naikino lietuvius.

Bookbinding Studio
"SAMOGITIA"
meniškai įrašo knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvius.
Telefonas 625-2412
P. O. Box 1343, Postal Station "B"
Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Dabartiniai mūsų kaliniai

Rašo Lietuvos pogrindžio "LKB kronika" 72 numeryje

Paskutiniu metu žymiai pasunkėjo kalinių gyvenimas ir jų ryšiai su savaisiais. Kun. Alfonsas SVARINSKAS jau treji metai negauna pasimatymo su artimaisiais. Pagal šiuo metu galiojančius įstatymus, kas metai jam priklauso vienas ilgas (2-3 parų) ir du trumpi (2 valandų) pasimatymai. Iš kun. A. SVARINSKO nuo š. m. birželio mėnesio nebegaunama laišku. Savieji teiravosi lagerio administracijoje, kodėl jie negauna iš kalinio laišku. Viršininkai, tarsi norėdami pasityčioti, atsakė: "Klauskite patį kalinį, kodėl jis jums nerašo". Paskutinis kun. A. SVARINSKO laiškas, pasiekęs Lietuvą, buvo rašytas birželio 25 d., gautas rugpjūčio 28 d.

Iš kun. S. TAMKEVIČIAUS laišku

"Šiandien mintys skrieja į netolimą praeitį. Jau treji metai praėjo nuo tos dienos, kai gegužės 5 d., paaukojęs Nekruvinąją Viešpaties Auką, išėjau iš namų... o laukė labai tolima kelionė, kurioje palydėti gali tik vienas Dievas. Guodžia mintis, kad daug kas palydi malda. Visada šalia savęs jaučiu Tą, kuris pasivadino Tiesa, Keliu ir Gyvenimu. O kas turi Tiesą, žino Kelią ir eina ne į mirtį, o į Gyvenimą, tam visada privalo būti giedras dangus. Esu įsitikinęs, kad kelias į Gyvenimą su Dievu per Uralą nėra nei ilgesnis, nei blogesnis už visus kitus kelius. (...)

Gegužės mėnesio nuotaikos lydi mane ir čia. Kokie brangūs gegužės vakarai buvo per dydįsintį pastoracinio darbo metų. Savo dvasia apkeliauju visas darbo vietas, aplankiau jaunus ir senus ir visiems linkiu, kad meilė Dievo Motinai Marijai būtų labai gyva jų širdyse. Meldžiuosi už visus buvusius parapijiečius, kad Dievas augintų tai, ką kadaise netobulai sėjau. Norėčiau daugelį atvesti pas Kristų, norėčiau ta laime, tais dvasios lobiais, kurių gausiai sėmiausi prie dangiškos Motinos kojų, pasidalyti su visais. Kaip brangu šiandien prisiminti tuos vakarus, kai šimtai balsų, tarsi viena šeima, traukdavo "Šveiką Mariją, Motina Dievo". (...) Dar kartą už viską ačiū. Kaip gera žinoti, kad mūsų mažutėje tautoje yra tiek daug plačių širdžių. Duok Dieve, kad šis krikščioniškiasis brožas — gero darymas artimui — būtų gyvas kiekvieno tautiečio širdyje".

1986 m. gegužis

P. S. Pagal nuostatus, kaliniui atlikus pusę bausmės, peržiūrima jo byla. Paprastai, jei kalinys nėra prasižengęs kalėjimo ar lagerio režimui, jo bausmė sutrumpinama arba pakeičiama lengvesne, bet tai taikoma tik kriminaliniams nusikaltėliams. Politiniams ar dėl tikėjimo nuteistiems asmenims šį "perteisimą" kalėjimo administracija ir Saugumas naudoja kaip papildomą bandymą palaužti žmogaus valią, jo įsitikinimus ir priversti, atsisakius savo pažiūrų, parašyti malonės prašymą. Toks bandymas, žmonių vadinamas "smegenų praplovimu" buvo atliktas ir su kun. S. TAMKEVIČIUMI. Liepos 29-30 d. d. lėktuvu iš Pirmos jis buvo pristatytas į Vilniaus KGB būstinę. Čia jį iš-

laikė iki rugpjūčio 29 d. Kun. S. TAMKEVIČIAUS pasakojimu, čekistai su juo elgėsi mandagiai ir pagarbiai.

Stengiantis sužadinti didesnę laisvės ilgesį, kun. S. TAMKEVIČIUI buvo parodyti trys video filmai, susieti su Lietuvos bažnytinio gyvenimu, viename iš jų J.E. vyskupo J. PREIKŠO ingreso Kau-no katedroje iškilnių įrašas. Rugpjūčio 19-20-21 d.d. kun. S. TAMKEVIČIUI buvo leista po 2 valandas pasimatyti su broliais ir buvusią šeimnininkę O. DRANGI-NYTE.

Pasimatymų su artimaisiais metu kun. S. TAMKEVIČIUS pareiškė, kad rašyti malonės prašymą atsisakė, todėl, savaime aišku, j laisvę išeis tik tokiu atveju, jei dėl vieno ar kitokių politinių sumetimų "išmes už KGB būstinės vartų".

Rugpjūčio 29 d. kun. S. TAMKEVIČIUS etapu (traukiniu, kuriuo vežami kaliniai) iš Vilniaus buvo išsiųstas atgal į Permę ir po dvi savaites trukusios kelionės pristatytas į ankstesnę kalinimo vietą; įdarbintas, kaip ir anksčiau, virtuvėje.

Kun. Jonas-Kastytis MATULIONIS

"Dėkoju už laiškus, tuos, kurie mane pasiekė ir kurie nepasiekė — grįžo jums atgal (...) Rašytojas Čingizas AITMATOVAS žurnale "Literaturnaja gazeta" (1986.8.13) rašo: "Tautos nemirtingumas slypi kalbos išsaugojime. Kiekvienai tautai brangi sava kalba. Kiekvienas iš mūsų turime jausti šiuo metu pareigą mus išauginusiai tautai — išsaugoti jos dovanotas kalbos grynumą ir jį praturtinti..." Po daugiau nei pusę metų trukusio susirašinėjimo gimtąją lietuvių kalbą lagerio administracija pranešė, jog neturi vertę ir ateityje bus galima susirašinėti tik rusų kalba. Abejoju, ar ši priežastis vienintelė, kuri priverst administraciją imtis tokių sankcijų. (Kun. J. MATULIONIS atsisakė rašyti malonės prašymą — red. past.). Gaila sesers... Jį rusų kalbos visiškai nemoka (...)

Artinasi ruduo... Gamta čia nuostabi graži. Dievi stiprinant, sveikata nesiskundžiu — tebus Jo šventa valia! Žinau, šiuo metu Tėvynės švenčia Šiluvos atlidus, savo dvasia stengiuosi juose dalyvauti ir aš. Tegul visuomet jus lydi Dievo Motinos Marijos palaima. Visiems, visiems, kurie mane prisimena, nuoširdžiausi sveikinimai ir linkėjimai!"

1986.IX.8

P. S. 1986 m. liepos 31 d. pas kaliną kun. Joną-Kastytį MATULIONĮ, į tolimą Užbaikalę-Čitą, buvo nulykę sesuo Albina KIBILTIEŅĖ, buvusi jo šeimnininkė Monika GALECKAITĖ ir Bronė KIBICKAITĖ. Pasimatyti su kalinam kunigu buvo leista seseriai ir B. KIBICKAITEI. Po dviejų parų, išleidžiant iš kalėjimo, lagerio administracija iškrėtė pasimatyme buvusius moteris. B. KIBICKAITE buvo priversta visiškai išsirengti ir atlikti nurodomus pratimus, nors čia pat, už stiklinių durų, vaikščiojo kalėjimo personalas. Tai buvo baisus moralinis pasityčiojimas iš B. KIBICKAITĖS (Nukelta (6-14 psl.)

Pirkite Ontario žvejybos leidimus šiandien

Nuo 1987 m. sausio mėn. 1 d., Ontario gyventojai nuo 18 iki 64 metų amžiaus, kurie nori žvejoti, privalo pirkti metinį leidimą, kuris kainuoja \$10, arba leidimą keturioms dienoms už \$5. Žinant kam tie pinigai skiriami, kaina yra nedidelė.

Ontario meškeriotojams pasisekė, kadangi provincijoje yra didelis žuvų pasirinkimas. Bet vien sėkmės neužtenka. Reikalinga išsaugoti tam tikrus žuvų rūšys, pagerinti veisimosi sąlygas, organizuoti savanorių projektus ir žvejybos tyrinėjimus.

Naujieji Ontario žvejybos leidimai išduodami vietiniuose leidimų skyriuose arba Gamtos Išteklų Ministerijos rajoniniuose skyriuose.

Ontario žvejybos leidimas yra geras indėlis į Ontario žvejybos pramonę ateitį.

Ministry of
Natural Resources
Ontario
Minister, Hon. Vincent G. Kerrio
Premier, Hon. David Peterson

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAJUOSTANTIS AUKSAS

"Tiesos" korespondentė V. da Bielskytė balandžio 7 d. laidoje skaitytojus supažindina su ilgojo sąrašo moteriškių, kurias suviliojo netikro aukso spindesys. Jas sugundė dvi juodaakės prekiautojos — L. Redicė ir R. Firar, pasiūliusios aukso dirbinių — žiedų, auskarų, medalių. Suktos vaizbūnės savo gastroles pradėjo Panevėžio rajone, aplankydamos Eleonorą Ječienę Akmenų kaime, Aldoną Andrikonienę ir Bronę Tvarkūnienę — Molainių kaime, Janiną Kamarauskienę — Rabikių kaime. Prekyba buvo tęsiama Raseinių rajone pas Šienlaukio kaimo gyventoją Olgą Fiodorovą ir netgi Raseinių mieste, kur pardavėjas sulaukė milicininkai. Jie betgi buvo geri vyrai: sulaukijus sukčiautojas tik pavėžėjo iki Kauno rajono ribos ir paleido. Iš ten jos patraukė Alytaus link, nutarusios viliojanti netikro aukso spindesį išbandyti pas dzūkes. Panevėžio liaudies teisme vėliau paaiškėjo, kad apgavikėms visur sekėsi. Aplankytos moterys mieliai pirkto žiedus, auskarus bei kitus netikro aukso gaminius, kartais netgi pasiskolindamos pinigų iš kaimynių arba iš tuos pirkiniai mainydamos pūkinius patalus, lovatieses, skaras, palaidinukes. Teismo pakviesti specialistai nustatė, kad geltono metalo žiedai, auskarai ir medaliai, vėliau spėję pajusti, buvo pagaminti iš tam tikros bronzos. Nukentėjusios apgavikės pradžioje vadino plėšikėmis vidury dienos, bet staiga sušvelnėjo, kai teismas grąžino pas teisiamąsias surastus pinigus.

"TIESOS" SUKAKTIS

Lietuvos meno darbuotojų rūmuose Vilniuje balandžio 10 d. buvo paminėti Maskvai tarnavusios ir tebetarnaujancios "Tiesos" septyniadešimtmetis. Laikraščio darbuotojų sveikino vilniškos kompartijos centro komiteto I sekr. P. Griškevičius, dėkodamas už ištikimą pagalbą kompartijos siekiams, sovietinio komunizmo idėjų garsinimą. "Tiesa" buvo apdovanota vilniškės aukščiausiosios tarybos prezidiumo garbės raštu. Vyr. red. A. Laurinčiukas savo žodyje priminė, kad pirmas "Tiesos" numeris buvo išleistas Petrapilyje 1917 m. balandžio 12 d. "Tiesa" sekė Lenino "Pravdos" nustatytą kryptį, pasirinkdama net ir jos lietuvių kalbon išverstą pavadinimą. Pirman numerin buvo įdėtas Julius Janonio eilėraštis "Neverkit pas kapą". Turbūt dėl to "Tiesos" septyniadešimtmečio minėjime Julius Janonio eilėraščių deklamacijos aktorius Laimonas Norieka. Šiandien sąmoningai nutilima, kad J. Janonis buvo įstojęs Rusijos socialdemokratų partijon ir nusizūdė 1917 m. gegužės 17 d. Petrapilyje, šokdamas po greituoju traukiniu, praėjus tik mėnesiui po jo eilėraščių pasirodymo "Tiesoje".

TEATRO ŠVENTĖ

Tradiciniu kauniečių renginiu tapo teatro šventė, šiemet

įvykusi kovo 27-28 d.d. Šventėje profesionali Kauno teatralai tampa tik kauniečių su dėkingumu gerbiama žiūrova. Sporto halėje kovo 27 d. įvyko teatralizuotas humoristinis savi-veiklininkų koncertas, kurio programą atliko dainininkai, muzikantai ir šokėjai. Kauniečių teatralus šventės proga sveikino dar vieno triumfo sulaukę "Žalgirio" krepšininkai. Kovo 28 d. popietę Laisvės alėjoje prasidėjo karnavalas. Šventinėj eisenon įsijungė daugybė teatro mylėtojų — savi-veiklininkų grupių, dramų būrelių narių. Trijose aikštelėse vyko vaidinimai, teatro loterija, kurioje buvo galima laimėti bilietus į vieną iš trijų Kauno teatrų. Abu šiuos renginius režisavo A. Norvila, apipavidalino Z. Mackevičiūtė.

"BILDUKO" KAVINĖ

Klaipėdos jaunimo susibūrimo vieta tapo "Bilduko" kavinė, kurioje nuotaikingus vakarus kviečia ūkiskaitos pagrindais veikiantis kūrbinis jaunimo susivienijimas. Moksleiviai, studentai, jauni darbininkai ypač pamėgo "Bilduko" rengiamas pramogines diskotekas, teminius vakarus, susitikimus su įdomiais žmonėmis, liaudies universiteto muzikos fakulteto užsiėmimus. Kavinėje visuomeniniai pagrindais koncertuoja Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetų meno grupės. Vadovai "Bilduko" kavinėje planuoja įsteigti vokalinių instrumentinių ansamblių, šokėjų grupę, roko (rock and roll) klubą.

NUSIVYLĖ TELEFONAIŠ

"Tiesa" kovo 11 d. paskelbė iš Panevėžio rajono gautą O. Bunienės, S. Pelenienės bei kitų skaitytojų atsiųstą laišką: "Mūsų, Panevėžio rajono Liūdynės, gyvenvietėje nemažai žmonių turi telefonus, tačiau labai dažnai jie neveikia. Daug kartų kreipėmės į Panevėžio rajono eksploatacinę-techninę ryšių mazgą, prašydami sutvarkyti telefonų ryšį. Visuomet gauname atsakymą, kad bus sutaisyta. Deja, pažadai ir lieka pažadais. Ryšinininkai tikriausiai turi savų sunkumų. Nesimėgė tikėti, jog jie tiesiog bando, kaip žmonės sako, vedžioti už nosies. Tačiau tokiu atveju juk privalo irgi pasakyti tiesą, nežadėti to, ko negali išsėsti. Kas mėnesį mokame už telefoną, norime juo ir naudotis".

ANTROJI VANDENVIETĖ

Senosios vandenvietės gelmių siurbliui Mažeikių gyventojams per parą parūpindavo apie 19.000 kubinių metrų geriamojo vandens, bet jo jau neužtenka sparčiai augančiam miestui. Antrosios vandenvietės statyba pradėta Pumpurių kaime, už septynių kilometrų nuo Mažeikių. Ši vandenvietė per parą parūpins 16.000 kubinių metrų geriamojo vandens. Jos vamzdynas nebus tiesiamas įprastose grioviuose, bet ant paruošto grunto, užpilamo smėliu ir žvyru. Ant vamzdyno bus nutiestas kelias, kuris miestą jungs su naująja vandenviete.

V. Kst.

Prie Ontario St. Catharines miesto rotušės iškilant Lietuvos vėliavą Vasario 16 proga. KLB St. Catharines apylinkės pirmininkas A. ŠETIKAS (kairėje), vadovavęs tai iškilmei ir supažindinęs susirinkusius tautiečius su garbės svečiais, kurie ne tik dalyvavo iškilmėje, bet ir tarė sveikinimo žodį

Hamilton, Ontario

ELENA DAUGUVIETĖ - KUDABIENĖ "Aukuro" režisierė, kovo mėnesį grįžusi iš Edmontono, kur vaidino "Citadel" teatre "Tsymbaly" anglų kalba, įsijungė į daugiakultūrų veiklą ir pradėjo organizuoti Devintąjį teatrų festivalį. Daugiakultūriai festivaliai Hamiltone ruošiami kasmet gegužės-birželio mėn. Tai pagrindinė teatrų materialinė parama.

Šiame festivalyje "Aukuras" buvo numatęs vaidinti "Eglę žalčių karalienę", tačiau kai kuriems aktoriams atsisakius, nusprendė atnaujinti Antano Gustaičio "Sekminių vainiką". Režisuoja ir vaidina Elena Dauguvietė-Kudabienė. Paskutiniu metu Antanas Gustaitis veiklą pailgino, įvesdamas naują vaidmenį — kaimo perėjimą Dzidorių Puplešį. Tai spalvingas, idomus vaidmuo, kurį atlieka Kazimieras Bungardas. Kitus vaidmenis atlieka Marija Kalvaitienė, Antanas Mingela, Lilija Liaukutė, Onutė Stanevičiūtė, Matas Stanevičius, Onutė Žakauskaitė, Irena Žakauskaitė, Raimundas Miltenis, Algis Rudaitis ir Tomas Kekys. "Sekminių vainiko" vaidinimas įvyks gegužės 24, sekmadienį, 4 v.p.p., Westdale mokyklos auditorijoje, 700 Main St. West. Bilietai suaugusiems — \$5, jauniui — \$2. Labai džiaugiamės, kad "Aukuro" pakviestas sutiko mums talkinti "Rambyno" pensininkų klubo dainos vienetas, kuriam sėkmingai vadovauja Aldona Matulicz.

Gegužės 3 d. jie gražiai pasirodė su įdomia programa Jaunimo centro salėje. Mieli žiūrovai, "Aukuras" kviečia visus atvykti į spektaklį. Pamatysite nuotaikingą veiklą su naujais talenais ir išgirsite gražias dainas. Savo atsilankymu paremsite "Aukuro" veiklą ir įrodysite svetimačiams, kad palaikote ir įvertinate savo teatro darbą. Juo labiau, kad dalyvauja kritikas (adjudicator). Gabiausieji aktorai bus apdovanoti. Gegužės 30, šeštadienį, 6 v.v., Hamiltono centrinės bibliotekos auditorijoje (55 York Blvd.) įvyks žymenų įteikimo iškilmė. Įvairių tautybių aktorai, dainininkai atliks programą, po to bus vaishės. Įėjimas \$2. Visi kviečiami atsilankyti. M.K.

A. JONUI LEKUCIUI iškeliavus amžinybėn, reikšdami užuojautą liūdesio valandoje broliui, seseriai ir visiems giminėms bei bičiuliams, jo atminimui paaukojo Tautos fondai: 50 dol. — A. J. Asmenavičiai; 20 dol. — J. K. Der-vaiciiai iš St. Catharines, D. Didžbalis, St. S. Matukaičiai iš Canfield, Al. Aug. Patamsiai; 15 dol. — J. El. Bajoraičiai, Br. Ema Mišaišiai; 10 dol. — J. Lesčius, Adelė Paulikonienė, Z. Al. Pullianauskai. Visiems nuosirdus aciu už aukas tėvynės Lietuvos nepriklausomybės atstatymo reikalam.

Tautos fondo atstovybė (Nukelta į 8-tą psl.)

Tillsonburg, Ont.

PADĖKA

Netikėtai atsidūrusi ligoninėje, susilaukiau gausių lankytojų. Dėkoju giminėn draugam ir visiems, kurie mane aplankė ligoninėje ir namuose. Taip pat dėkoju Kanados lietuvių katalikių moterų draugijos Delhi skyriui už atsiųstas gėles. Esu labai dėkinga savo vyriui ir vaikams, kurie mano ligos atveju turėjo daug rūpesčių.

Jūsų visų nepamirštanti —
Bronė Rutkauskienė,
Tillsonburg, Ont.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Ottawa, Ontario

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS su kaktis Kanados sostinėje bus paminėta š. m. gegužės 31, sekmadienį. Otavos katedroje - bazilikoje 12.15 v.p.p. iškilmingomis pamaldomis, kurias laikys vietos arkivyskupas J. A. Plourde, D.D., asistuos lietuvių kapeliono kun. dr. V. Skilandžiūno ir kitų kunigu. Tai bus bendros katedros parapijiečių ir vietos lietuvių pamaldos. Visi lietuviai, Otavos ir apylinkių, kviečiami dalyvauti. Labai pageidautina, kad visi, kas tik gali, pasipuostytų tautiniais drabužiais ir dalyvautų iškilmingose procesijose, lydinč arkivyskupą ir iškilmingas pamaldas.

TIKINČIOSIOS LIETUVOS DIE-NAŲ aukų surinkta — \$205.00. Aukų: J. V. Danys — \$50.00; K. Vilčinskas — \$10.00; A. Šimanskienė — \$5.00; kiti — \$140.00. Nuosirdus aciu visiems.

KUN. DR. V. SKILANDŽIŪNAS vedė rekolekcijas šiais metais Gavėnios metu šiose vietovėse: St. Catharines, Welland, Čikagoje. Buvo nepaprastai sužavėtas lietuvių pamaldumu, nuosirdumu ir vaišingumu. Jaučiamas didelis susidomėjimas Dievo žodžiu ir dvasiniu gyvenimu.

KUN. STASYS ŠILEIKA, SDB, Šv. Kazimiero parapijos klebonas Montrealyje, atlaikė Gavėnios susikauptimo pamaldas Otavos lietuviams š. m. kovo 29 d. Visi dalyvavusieji yra labai dėkingi už dvasinį patarnavimą.

LINAS PRIŠČEPIONKA, gimnazijos mokytojas, ruošiasi tuoktis su Sharon Mitchell, kuri, būdama nekalbi, priėmė katalikų tikėjimą. Sutuoktuvės įvyks dominikonų vienuolyno šventovėje Otavoje š. m. rugpjūčio 15 d. Visas apeigas atliks lietuvių kapelionas. Kr.

Delhi, Ontario

KATALIKŲ MOTERŲ DRAUGIJOS tolimesnė veikla. Š. m. kovo 25 d. įvyko gausus visuotinis narių susirinkimas. Jį pradėjo skyriaus pirmininkė, kviesdama malda už vergijos pančius kenciančią tėvynę Lietuvą. Susirinkimui sumaniai pirmininkavo Irlia Lukošienė, sekretoriavo L. Vitienė. Valdybos narė A. Čiuprinskienė kalbėjo apie pirmąją Lietuvos krikščionę karalienę Mortą. Klausimuose ir sumanyuose buvo aptarti šie veiklos užmojai: 1. Š. m. gegužės 10 d. lietuviškos mokyklos ruošiamam Motinos dienos minėjimui talkinti kepiniais. 2. Gegužės 17 d. visoms narėms organizuotai dalyvauti pamaldose, meldžiantis už persekiojamus kunigus ir pasauliečius Lietuvoje, prašyti kleboną pritaikyti pamokslą tai intencijai. 3. Paremti Suvalkų trikampio lietuvių, pasiūnčiant siuntinių jų prašiusiems. 4. Re-

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS "TALKA"
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 26 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:
indėlius (P.C.A.) 3%
santaukas 4.75%
kasdienines palūkanas
už santaukas 4.25%
term. indėlius 1 m. 7.75%
term. indėlius 3 m. 8.50%
reg. pensijų fondo 6%
90 dienų indėlius 6.50%
(minimum \$5.000)
Reg. pensijų 1 m. 7.75%

IMAME UŽ:
nekiln. turto pask. 9.50%
asmenines paskolas ... 11.25%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos krikšto 600 metų sukakties minėjimams yra sudarytas bendras Mičigano valstijos komitetas, vadovaujamas Liudos Rugienienės. Komitetan jau yra įsijungę Grand Rapids, Lansing, Detroito, Windsorio lietuviai ir jų parapijos. Pagrindinis minėjimas įvyks spalio 17-18 d.d. Lietuvių kultūros centre Southfielde, Detroito priemiestyje, ir Dievo Apvaizdos lietuvių parapijos šventovėje. Iškilmingas Mišias atnašaus arkiv. Edmundas Szoka su vysk. P. Baltakiu, OFM, ir lietuviams kunigais. Paroda ir koncertas įvyks Lietuvių kultūros centre. Programą atliks iš Toronto pakviestas "Voklungės" choras, vadovaujamas muz. D. Viskontienės. Minėjimas Šv. Antano parapijoje Detroito įvyks — gegužės 24 d. Renginių įtrauktos Mišios, St. Slizio vadovaujamo choro koncertas ir dr. Marijos Gimbutienės paskaita apie religiją Lietuvoje prieš krikščionybę. Prelegentė susirgus, jų sutiko pakeisti jaunoji istorikė dr. Rasa Mažeikaitė. Mičigano sostinėje Lansinge minėjimas numatytas birželio 28 d. Nedidelėje Mičigano sostinėje Lansinge gyvena nemažai rengėjų komiteto narių ir lietuviškų organizacijų veikėjų. Tikimasi, kad ne tik gyventojų, bet ir valdžios dėmesį atkreips minėjiman atvaizdėd didelis kaitis lietuvių.

Lietuvių Aušros Vartų parapija Niujorke, vadovaujama klebono kun. Vytauto Palubinsko, vikaru susilaukė naujo kun. Eugenijaus Savickio. Jis yra gimęs Bruklne, gyvenęs įvairiose Niujorko dalyse, dirbęs kariniu policininku V. Vokietijoje su JAV kariuomenės daliniais. Jam taipgi teko dirbti su Niujorko ugniagesiais, perauklėjama narkotikų vartotojais. Tačiau nuo vaikystės dienų E. Savickis norėjo tapti kunigu. Aušros Vartų parapijos klebonas kun. V. Palubinskas 1984 m. patarė įstoti į Šv. Kazimiero kolegiją Romoje. Jį, turintį jau 47 metus amžiaus, kunigu įšventino vysk. Paulius Baltakis, OFM, 1986 m. gruodžio 6 d. Niujorke. Šv. Patriko katedroje. Vikaru jis buvo paskirtas Niujorko Manhatane esančiai Aušros Vartų parapijai, pastaruju metu sutelkusiai daugiau lietuvių, plečiančiai ne tik religinę, bet ir kultūrinę lietuvių veiklą.

Baltiečių moterų taryba, įsteigta 1947 m. V. Vokietijoje, 40 metų veiklos sukaktį balandžio 5 d. paminėjo Niujorke, Estų namuose. Su atliktais veiklos darbais minėjimo dalyvių supažindino pirm. Aldona Pintsch, primindama tris ilgai dirbusias žymiausias lietuvių atstoves — a.a. Ligiją Bieliukienę, Vincę Jonuškaitę-Leskaitienę ir a.a. Galiją Žilionienę. Taryba su kakties proga sveikino: generalinis Lietuvos konsulas A. Simutis, generalinis Estijos konsulas E. Jaaksonas, Latvijos atstovas V. Kreibergs bei kiti kalbėtojai. Ilgą žodį tarė pagrindiniu kalbėtoju pakviestas Linas Kojelis, prez. R. Reagano patarėjas Baltuosiuose rūmuose. Lietuviškų dainų programą atliko sol. Rasa Bobelytė-Brittain su pianiste Aldona Kepalaitė. Baltiečių moterų taryba kasmet eilės tvarka keičia savo vadovus. Po šio minėjimo pirmininkės pareigas iš lietuvių Aldonos Pintsch perėmė latvė Helga Ozolins.

Venezuela

A. a. Elena Iešmantaitė-Dervojedaitienė mirė š. m. sausio 29 d. Velionė, gimusi 1905 m. Daugėlaichiuose prie Kybartų, baigė Vilkaviškio gimnaziją 1926 m. ir dirbo Lietuvos pašto skyriuose. Plačiau buvo žinoma kaip Baltijos žuvėdra, šiuo slapvardžiu rašiusi eilėraščius ir prozas kūrėnėlius, kurių daugiausia paskelbė "Vaidilutė", "Pašto pasaulis", Klaipėdoje leistas "Lietuvos keleivis". Pokaryje gyveno baltiečių stovykloje Muehldorfo mieste, leido sienlaikraštį, ruošė vaidinimėlius, skaitė paskaitas. 1949 m. su šeima išvyko Venezuelon. Ten prie Jaritagos miestelio įsigijo mažytį ūkį, vertėsi gyvulių ir paukščių auginimu. Vyras Vladas Dervojedaitis Jaritagoje buvo atidares foto studiją "Baltica". Velionė buvo parašiusi dviejų dalių atsiminimų romaną "Grandinės". Abi Baltijos žuvėdros slapvardžiu pasirašyto romano dalis — "Gintaro krantuose" ir "Gedimino kalno pavėsyje" išleido "Argentinos lietuvių balsas" 1954 ir 1956 m. Velionės vyras Vladas mirė prieš keletą metų, o dabar Venezueloje buvo palai-

dota ir Baltijos žuvėdra. Liko dukra Danguolė su šeima.

Australija

XIV-sios Australijos lietuvių dienos 1986 m. pabaigoje įvyko Sydnejuje. Nors jų įspūdziai dar nespėjo išblėsti, jau pradėdama rūpintis XV-siomis Australijos lietuvių dienomis, įvyksiančiomis tik 1988 m. pabaigoje Adelaidėje. Australijos lietuvių spauda paskelbė rengėjų komitetą. ALB krašto valdybos sekretorė A. Baltrukonienė praneša, kad į komitetą įeina: pirm. Janina Vabolienė, vicepirmininkas ir narys spaudos reikalams Viktoras Baltutis, išd. ir sekr. Leonas Gerulaitis, posėdžių sekr. Nata Alvikienė, narys jaunimo reikalams Aidas Kubilius, narys sporto reikalams Jurgis Jonavičius — ALFAS valdybos pirmininkas.

Britanija

Savo klubo lietuviškai veiklai sustiprinti reikia vidurinėje Anglijoje gyvenantiems lietuviams. Jau daug kartų buvo kalbėta ir rašta, kad geriausia būtų įsteigti Nottinghamo lietuvių klubą, kuris palengvintų lietuviškos kilmės jaunimo susitelkimą. Čia gimusios, daugiau išsilavinusios jaunosios kartos atstovai buvo sudarę neoficialią grupę klubui pirkti ir pradėję pirmuosius pajėskos žingsnius. Pastatams pabrangus, vietiniais Nottinghamo lietuviams būtų sunku sutelkti pirkiniai reikiamą sumą. Raštu į specialų pasitarimą vasario 1 d. buvo sutelkti ne tik Nottinghamai, bet ir apylinkėse gyvenantys lietuviai. Susirinko apie 70 įvairiom kartom priklausančių tautiečių. Susirinkimui vadovavo DBLS Nottinghamo skyriaus vicepir. P. Anužis. Dalyvių eilėse buvo DBLS centro valdybos pirm. J. Alkis, planuojamo steigti klubo reikalus praktiškai aptaręs dr. S. Kuzminkas. Oficialiai buvo nutarta steigti klubą, kuris taps Londone esančios Lietuvių namų bendrovės dalimi. Išrinkta klubo valdyba su pirm. P. Anužiu. Valdyba įeškos klubui tinkamo pastato, rinks investicijas, telks lėšas iš kitų šaltinių.

A. a. Stasys Anužis, gimęs 1917 m. vasario 14 d. ūkininko šeimoje prie Papilės, mirė š. m. sausio 12 d. savo namuose Bradforde po ilgos ir sunkios ligos. Velionis iš Lietuvos pasitraukė Vokietijon 1944 m. vasarą, Britanijon atvyko 1947 m. Pradžioje dirbo anglies kasyklose Skotijoje, o vėliau persikėlė į Bradfordą ir pradėjo dirbti siuvykloje. Mat dar Lietuvoj buvo įsigijęs siuvėjų specialybę. Bradforde vedė vokiečių kilmės Gerda Hards, gimusi ir augusi Tauragėje. Gerda Anužienė dalyvavo Bradfordo veiklosioje tautinių šokių "Atžalyno" grupėje. Tad sūnus Romas ir dukra Ingrida užaugo lietuviškoje nuotaikoje, išmoko lietuvių kalbą. Net ir vaikaičiai Paulius su Danute dabar mokosi kalbėti lietuviškai. Velionis, išėjęs pensijon, vertėsi privčių siuvėjų amatu, buvo veikliu "Vyčio" klubo nariu. Laidotuvių apeigas atliko lietuvių kapelionas kan. V. Kamaitis. Gausus bičiulių būrelis velionį palėdėjo ir krematoriumą. Laidotuvių dalyviai buvo pakviesti į "Vyčio" klubą arbatėlei.

Vokietija

Abitūros egzaminus šiemet laiko penki Vasario 16 gimnazijos moksleiviai — Daiva Bartkevičiūtė-Meyer, Joakimas Frėteris, Robertas Funkas, Edita Kirkičkytė ir Tomas Veršelis. Priešvėlykines rekolekcijas gimnazijos moksleiviams kovo 24-26 d. vedė: katalikam — iš Romos atskridęs kun. Edis Putrimas, evangelikams — kun. Klumbys iš Bensheimo. Vėlykų atostogas Vasario 16 gimnazija turėjo balandžio 11-26 d.d.

Kaziuko mugę Vasario 16 gimnazijos valgykloje kovo 14 d. surengė "Aušros" tunto skautai ir skautės, vadovaujami tuntininkės v.s. Meilės Mickienės. Mugė buvo pradėta iškilminga sueiga, skautų įžodžiu, pakėlimu ir aukštesnį laipsnį. Šią vasarą Mickų šeima grįžta į JAV. V.s. Meilė Mickienė supažindino su būsimąja "Aušros" tunto tuntininke ps. Jūratė Lemkienė. Pastaroji padėjojo v.s. M. Mickienė už uolų vadovavimą tuntiui trejus metus. Tuntas dabar turi 51 narį. Jaunieji skautukai suvaidino dainelę apie žvirbliuką, choras padainavo "Baltos burės plazda". Programon įsijungė būrelis instrumentalistų. Ant mugės stalo buvo sudėti rankdarbiai, tautiniai raštai siuvinėti takeliai, vėlykiniai margučiai.

"AUDRA" TRAVEL CORPORATION KELIONĖS Į LIETUVĄ 1987

12 dienų lietuvių kalbos kursai jaunimui Lietuvoje nuo liepos 6-22 — kaina \$1979 kan.

*

Kelionių į Lietuvą išvykimo datos:

Gegužės 8	Birželio 29	Rugsėjo 6
Gegužės 21	Liepos 9	Rugsėjo 13
Gegužės 28	Liepos 17	Rugsėjo 17
Birželio 8	Rugpjūčio 6	Spalio 26

Oro linijos — "Air France", "Aeroflot", "JAT", "Finnair".

Šių metų naujienos: Klaipėda ir Palanga — 3, 4, 5 dienos, Kaunas — 2, 3 dienos, Panevėžys — 1 diena

Kelionės 5-7 dienom į Lietuvą sutvarkomos individualiai pagal norimą maršrutą, pageidaujama laikui.

Kelionė į Romą — birželio 24 - liepos 2

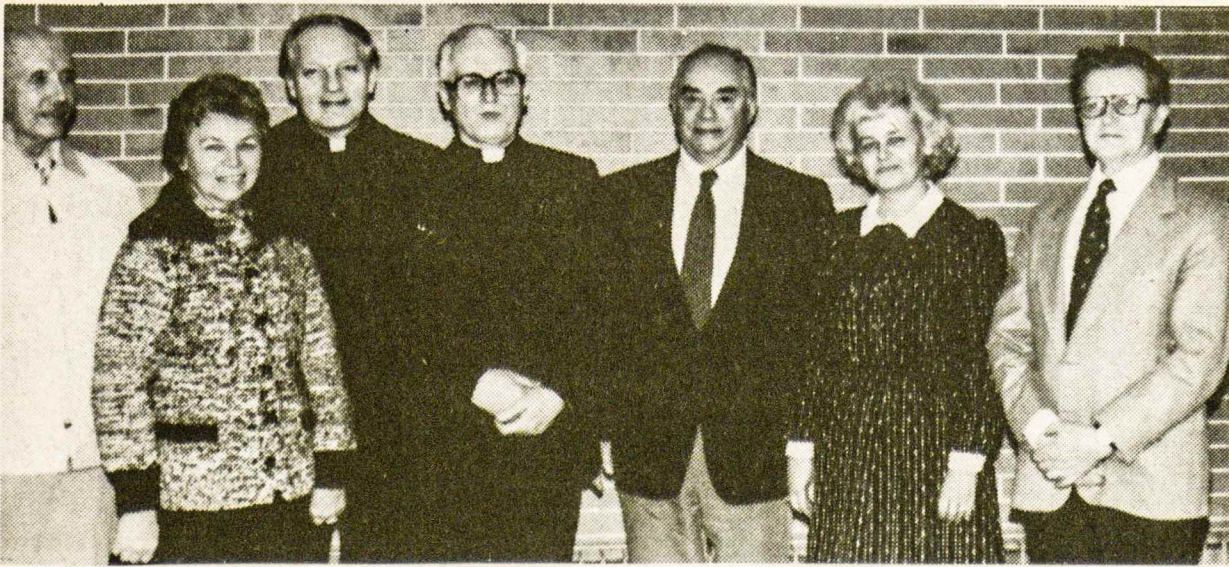
Smulkesnių informacijų teiraukitės mūsų įstaigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 ryto iki 17.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 arba (416) 769-8077

Telex 06-986766 TOR

Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

Kun. prof. PAULIUS RABIKAUSKAS, SJ, iš Romos lankėsi Klivlande ir padarė pranešimą vietos lietuviams apie būsimas Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmes. Iš kairės: P. ir O. Žilinskai, klebonas kun. G. Kijauskas, kun. prof. P. Rabikauskas, SJ, J. Stempuzis, N. Kersnauskaitė, V. Rociūnas. Nuotr. V. Bacevičiaus

Gvildentos baltiečių problemos

Akademinių lygio svarstybos Toronte, surengtos Kanados baltiečių federacijos. Dalyvavo žymūs profesoriai, teisininkai, politikai ir gausi auditorija

1987 m. gegužės 2 d. Toronto universiteto Ignatievo teatre (auditorijoje) buvo surengtos svarstybos tema "Kanados — Sovietų Sąjungos santykiai ir Baltijos valstybių klausimas". Ta proga išvakarėse, gegužės 1 d., 7.30 v.v., įvyko Kanados latvių kultūros centro patalpose Toronte susipažinimo vakaras, kurį pradėjo Kanados baltiečių federacijos pirm. dr. Guntis Silins. To vakaro įvadinė tema buvo "Kanados pilietybės 40 metų sukaktis".

Ta proga kalbą žadėjo pasakyti Kanados daugiakultūrių reikalų ministras David Crombie. Po maždaug pusvalandžio paaikšėjo, jog dėl netikėtai iškilusių būtinų asmeninių reikalų ministras negalės dalyvauti nei šiame vakare, nei kitą dieną. Ministerio vietoje atsilankė parlamentarė Pauline Browes, kuri balandžio 26 d. Priskelimo parapijos salėje dalyvavo Baltiečių moterų organizacijos 35 m. sukakties iškilmėse (buvo įdomi programa, tautinių draugų demonstravimas, kavutė ir skanėstai).

Parlamentarės P. Browes supažindinimo vakaro kalbos vedamoji mintis buvo ši: kada nors baltiečių imigrantų vaikų galės savo protėvių kilmės Baltijos kraštuose aptikti visas tokias pat pilietines teises, kokiomis jie naudoja Kanadoje. O tos teisės išplaukia iš prieš 40 metų Kanadai savo gyventojams įvestos savo pilietybės. Tą Kanados pilietybės įstatymą priėmus, konservatorių partijos vad. G. Diefenbakeris anuomet sušukęs: "I am a free Canadian!"

Tarptautinėje teisėje

Po parlamentarės P. Browes kalbėjo William J. H. Hough III, tarptautinės teisės žinovas ir buvęs redaktorius apžvalginio žurnalo "New York Law School Review Journal of International and Comparative Law". Vienas iš paskutiniųjų jo tame žurnale specialiu numeriu paskelbtų darbų yra "The Annexation of the Baltic States and its Effect on the Development of the Law Prohibiting Seizure of Territory". Jo kalbos tema buvo istorinė raida teisės, draudžiančios jėga inkorporuoti svetimas teritorijas, prabėgimas paliesdamas laikotarpį nuo Prancūzų revoliucijos iki Antrojo pasaulinio karo.

Ta proga jis paminėjo 1917 m. lapkričio mėn. Sovietų Sąjungos komisarių tarybos deklaraciją, suteikiančią apsisprendimo teisę visoms carinėms Rusijos buvusioms tautoms atsiskirti ir sudaryti savo nepriklausomas vyriausybes. Jis priminė ir Sovietų Sąjungos užsienio reikalų komisaro Litvinovo 1938 m. padarytą pareiškimą Tautų Sąjungoje Ženevoje dėl nelegalios italų valdžios įvykdytos Etiopijos okupacijos bei jos inkorporacijos. Pagal Hough'o cituotą Litvinovo anuomet pasakytą kalbą, Tautų Sąjunga neturinti tikslų savo nusistatymo keisti — laikyti neteisėtoms kitų kraštų okupacijas, kam nors okupuojant arba inkorporuojant kitų kraštų teritorijas, kai tokie inkorporavimai yra pridengiami sudarant marionetines vyriausybes, tarnaujančias užpuoliko tikslams.

Šiame vakare dalyvavo apie 200 asmenų, kurių tarpe matėsi estų bei latvių konsulai, estų bei latvių ev. liuteronų

vyskupai ir svarstybose numatyti kalbėtojai. Lietuvių dalyvavo apie 20. Buvo taip pat vadovaujančių atstovų iš lenkų ir vengrų bendruomenių.

Svarstybų pradžia

Gegužės 2 d. prasidėjo svarstybos Ignatievo auditorijoje, kuri buvo pilnutėlė (apie 200 klausytojų). Priešpiekt buvo paliesta Sov. Sąjungos politika, Kanados politika ir baltiečių padėtis.

Pirmiausia buvo nagrinėjama "Sovietinės vidaus ir užsienio politikos kryptis", vadovaujant Toronto universiteto istorijos prof. Harvey L. Dyck. Pirmasis kalbėjo Timothy J. Colton, politinių sistemų profesorius ir direktorius rusų bei Rytų Europos studijų Toronte universitete. Jis gvildeno reformų dilemą Sov. Sąjungoje, o ypač pajudinimą ekonominio gyvenimo, Gorbačiovo bandomas reformas jo vos 26 mėn. trukusioje veikloje.

Jau po Brežnevo mirties sovietai esą matė, kad ką nors daugiau konstruktyvaus reikia daryti, norint išvesti Sov. Sąjungą iš ekonominio merdėjimo ir iš susiformavusios brežnevės stagnacijos. Dviejų pasensusių vadų — Andropovo ir Černenkos valdymo metu išsivystęs savotiškas "interregnum", kuris buvęs panaudotas nubrėžti ateities veiklos gairėms. Prietais išvada, kad jaunesnieji turi pakeisti senesnuosius, ateidami ne tik iš atitinkamo pačios partijos luomo, bet ir iš už to luomo ribų. Atsirado eilė naujų sąvokų, pradedant "perestroika" ir baigiant "glasnost". Tos sąvokos apglėbė ne tik platų krašto ekonominio gyvenimo klausimą, bet ir socialinių bei kultūrinių reikalų pertvarkymą, neskaitant demokratizacijos reikalingumo vidaus politinių klausimų plotmėje.

Iškilo Sov. Sąjungoje iniciatyva, siekianti nugalėti gyventojų apatią, geresnių ryšių su intelektualais. Būtinai darėsi: suaktyvinimas ekonominės veiklos, pasistūmėjimas į aukštąją technologiją, kompiuterizacija mokyklose, peržiūra kokybės kontrolės sistemos, geresnių produktų gamybos ir vienodėsios pastarųjų paskirstymo, užsienio prekybos ir pramonės plėtimas, atlyginimas pagal produktumą, išsivystymas kooperacinės veiklos žemės ūkyje bei naujų kooperacinių formų sudarymas, leidimas iki tam tikro laipsnio privačios iniciatyvos ir t.t.

Po šios sovietinės politikos apžvalgos kalbėjo estų studijų profesorius iš Toronto apie sovietų užsienio politikos kryptis. Jis pabrėžė rusų tautos plėtrą, pasinaudojant karais, pridengiant savo tikslus tautos sąjūdžiais. Siekiant ekspansinių savo tikslų, buvo išplėstas ginklavinimas.

Politinis požiūris

Po 20 min. pertraukos pereita prie antros rytmetinės svarstybų dalies: "Kanados — Sovietų Sąjungos santykiai ir Baltijos kraštų klausimas tarptautinėje teisėje". Pirmininkavo Nandor Dreisziger, vengrų studijų profesorius Toronto universitete.

Pirmas kalbėjo Derek R. T. Frazer, Kanados užsienio reikalų ministerijos Sovietų Sąjungos ir Rytų Europos santykių skyriaus direktorius. Santykiai su sovietais reiškiasi

daugiausia ir prekybos, žemės ūkio ir javų eksporto srityje. Sutarta, kad Kanada eksportuos į Sov. Sąjungą per sekančius 5 metus 25 milijonus tonų kviečių. Tai maždaug trečdalis Kanados javų eksporto. Pertraukti buvo, bet vėl atnaujinti santykiai moksline srityje. Daug dėmesio kreipiama į technologiją, būtiną tolimos šiaurės ir Arktikos rajonų žaliavų eksploatacijai. Šalia to bandoma Sov. Sąjungą sudominti kitomis aukštosios technologijos sritimis. Kliūtį sudaro išlyginimas eksporto-importo, kuris dabar eina Sov. Sąjungos nenaudai.

Baltiečius liečiančiais klausimais ribojamasi žmogaus teisių vykdymo stebėjimu. Durtis kartus per metus Sov. Sąjungai primenama apie atvejus, susijusius su šeimų jungimu ar apsilankymų sunkumais. Baltiečių turtų srityje yra tik šeši atvejai.

Kanada laiko Baltijos valstybes "de jure" nepriklausomomis. "Žemėlapuose" numatoma Baltijos valstybes žymėti kaip Sov. Sąjungos okupuotas. Užsienio reikalų ministerijai svarstomas baltiečių konsulų statusas. Yra kasmetinių susitikimų su baltiečiais Otavoje, kuriuose dalyvauja ministrai ir senato bei atstovų rūmų nariai.

Teisinis požiūris

William J. H. Hough III kalbėjo tema "Baltijos kraštų klausimas tarptautinėje teisėje". Čia buvo smulkiau paliestas atsiradimas ir priėmimas Tautų Sąjungos konvencijos X paragrafo, kuris neleidžia legalizuoti okupuotų kraštų teritorijų prijungimo arba inkorporavimo.

Po šios paskaitos iš susirinkusių buvo keli įvairaus pobūdžio paklausimai dėl baltiečių konsulų oficialaus pripažinimo ir jų įjungimo į Kanados užsienio reikalų ministerijos leidinį, apimantį Kanadai skirtas atstovybes — ambasadorius, pasiuntinius, konsulus. Atsakymai ir kiekvieną paklausimą. Frazeris atkreipė dėmesį į Kanados užsienio reikalų ministerio Clarko atsakymą, duotą į atitinkamą parlamentaro A. Witerio klausimą 1987 m. balandžio 1 d. parlamente, kad tų konsulų reikalas yra svarstomas jo ministerijoje.

Praktiniai siūlymai

Po šios svarstybų dalies klausytojai perėjo į Trinity kolegijos "Buttery" valgyklą pietums, kur po pagrindinio patiekalo vėl kalbėjo William J. H. Hough III apie išsivystymą veikesnės ir koordinuotos baltiečių veiklos.

Jis išsklė reikalą įsteigti Centrinį baltiečių fondą finansuoti veiklai. Centrinė baltiečių veiklos įstaiga turėtų būti Londone, tam tikslui perėjus ir atremontavus buvusios Estijos pasiuntinybės rūmus Londone, kurie yra labai tinkamoje vietoje. Esą reikėtų įsteigti Vidurio ir Rytų Europos muziejų buvusiam Estijos pasiuntinybės pastate Vakarų Berlyne.

Būtiną glaudus nuolatinis bendradarbiavimas tarp baltiečių atstovybių, steigimas konsulatų visuose kraštuose, kurie nepripažįsta Baltijos valstybių inkorporacijos į Sov. Sąjungą. Geros perspektyvos tuo reikalu esančios Pietų Amerikoje.

Būtiną centrinius baltiečių anglų kalba organas — biule-

(Nukelta į 6-tą psl.)

Mokytojų diena

Toronto lietuvių šeštadieninės Maironio mokyklos mokytojų diena įvyko balandžio 11 d. Prisikėlimo parapijos patalpose. Mokytojai susirinko padiskutuoti mokyklos programų ir metodikos. Kiekvienas mokytojas turėjo progos pareikšti savo nuomonę ir pasiūlymus. Mokytojų dienos programą paruošė Toronto Maironio mokyklos vedėja Giedra Paulionienė. Posėdyje dalyvavo švietimo vadybos pirm. V. Bireta ir tėvų komiteto pirm. B. Batraks. Pastaroji kalbėjo mokyklos tėvų komiteto vardu ir pareiškė, kad tėvai yra pasiryžę visada ir visur bendradarbiauti su mokykla bei mokytojais ir prisidėti savo darbui. Pasak jos, mokiniai (vyresnieji) turėtų susitikti ir su kitomis liet. šeštadieninėmis mokyklomis ir pajusti, kad jie ne vieni lanko šeštad. mokyklas. V. Bireta pasveikino šios dienos dalyvius, išskeldamas pagrindinę mokytojų mokyklos problemą, būtent trumpą mokyklos laiką ir daugelį klasių nelygų lietuvių kalbos mokėjimą. Per dieną galima išmokyti vaikus lietuviškų žodžių, nes mokantis dainuoti, tie patys žodžiai vis kartojasi. Bireta ragino jaunuosius mokytojus važiuoti į lituanistinį seminarą, kuris įvyks liepos 18-31 d.d. L. Monte (arti Čikagos). Važiuojantiems į seminarą švietimo vadyba padengs \$208 mokesčius.

Vedėja pasiteiravo ar tokį seminarą būtų galima suruošti ir Kanadoje. Jei tai būtų per brangu, gal būtų galima turėti seminarą tik vieną savaitę, kuriame galėtų dalyvauti ir jaunesni tėvai.

V. Bireta supažindino su naujuoju šviet. komisijos pirmininku — A. Vaičiūnu. Jis yra mokykla gerai pažįstamas, nes buvo ir yra Maironio mokyklos mokytojas. Mokyklos knygynėlio globėja Ž. Šelmienė mokytojus supažindino su esamomis knygynėlyje knygomis, kuriomis mokytojai visada gali pasinaudoti.

Lana Vaidilienė, kuri lankė "Heritage language teaching" kursą, davė tų kursų apybraižą. L. Vaidilienė moko vaikus, silpnai kalbančius lietuviškai. Ji pareiškė, kad trūksta medžiagos vaikams, nekalbantiems lietuviškai. Esamuose vadovėliuose pastebimas nespalingumas, neįdomumas arba per mažos raidės pradendantiems skaityti. Buvo pasiūlyta silpnai lietuviškai kalbančius vaikus pusę laiko mokyti reguliariose klasėse, pusę — specialioje klasėje. Panašiai daro ir angliškos mokyklos.

Irena Ross pasiūlė prašyti pensininkus padėti vaikams su skaitymu gal ir pamokų paruošimu. Kitos iškelto mintys ir pasiūlymai: tėvai turi domėtis lietuviška mokykla, reikalingas artimesnis ryšis su tėvais; paskirti vieną tėvą (motiną) iš klasių, kuris būtų ryšininkas tarp tos klasių tėvų. Tada nereikėtų mokytojams įvairiais mokyklos reikalais skambinti tėvams; namų darbai duotini pagal vaikų pajėgumą; teorinę gramatiką baigti iki VIII skyriaus, IX ir X klasių duoti literatūrin-

nus rašinius, atpasakojimus, laisvą kūrybą; gramatinės klaidos rašiniuose diskutuotinos kartojant išeitą teorinę gramatiką; duoti premijas už vaiko darbštumą; konkursai — geras paskatinimas dirbti; vyresnėse klasėse turėti visus trejus metus tą pačią auklėtoją; ne daugiau, kaip du mokytojai vienam skyriui (vyresniųjų skyrių vaikams), tada bus daugiau laiko mokytojų dalyko dėstyti.

Vedėja pranešė, kad sekančiais metais Aukštesnieji lituanistiniai lietuvių kursai (XI ir XII klasių) vyks kitoje mokykloje, nes West Park mokyklos patalpos bus uždarytos. Visi X skyriaus abiturientai žada mokyklos nenutraukti ir lankyti aukštesniuosius kursus. Lietuvių kalbos kursų pažymiai priskaitomi prie angliskos gimnazijos XI ir XII skyrių reguliarių pažymių. Toronto Maironio mokykla turi problemų su drauda. Gautas laiškas iš "Board of Education", kuriame Maironio mokykla yra pagirta. Mokyklos abiturientų išleistuves-pokylis bus gegužės 29 d., 7 v.v., Prisikėlimo parapijos salėje. Šiais metais baigiamųjų skyrių išvykos į Tamošaičių vietovę nebus. Reikėtų įtraukti daugiau jaunų žmonių į mokyklos darbą, kad vyresniems išėjus, būtų kam toliau vadovauti ir mokyti.

Vedėjos pasiūlyta mintis: vietoje VIII, IX, X skyrių susikirstyti vaikus pagal lietuvių kalbos mokėjimą į 3 grupes.

Po trumpos pertraukos mokytojai susisiekė į būrelius, pagal klases: jaunesniųjų, vidurinių ir vyresniųjų skyriai. Būreliuose mokytojai aptarė šiuos klausimus: mokinių skaičius ir pajėgumas jų klasių, skaitymo knygos, pratimų knygos, maždaug kiek laiko užima vaikus duodami namų darbai, premijos žemesniųjų klasių vaikams, tikybės pamokų skaičius vyresniųjų klasių mokiniams.

Po darbo programos mokytojai dalyvavo a.a. adv. A. Puterio Mišiose, kuriose galėjo prisiminti ir kitus, taip dar neseniai mirusius Maironio šeštadieninės mokyklos mokytojus.

Mokyklos vedėja Giedra Paulionienė ir visi mokytojai buvo patenkinti darbingu mokytojų susirinkimu, kuriame buvo progos apsvarstyti mokyklos problemas ir mokytojų pareikšti savo nuomones bei įnešti naujų minčių, kurias nevisuomet buvo galima pareikšti ar apsvarstyti trumpose mokytojų einamųjų reikalų posėdžiuose.

Liuda Šileikiene

• Užsakykite "Tėviškes žiburius" kaip dovaną jaunavedžiams.

CHESSINGTON LIMOUSINES

vestuvėms, gimnazijos, universiteto mokslo užbaigimo ir kitom progom.

Lietuviams nuolaida

C. Jason (Jasiūnas) Toronte

Tel. (416) 624-8181

NAUJAS LEIDINYS

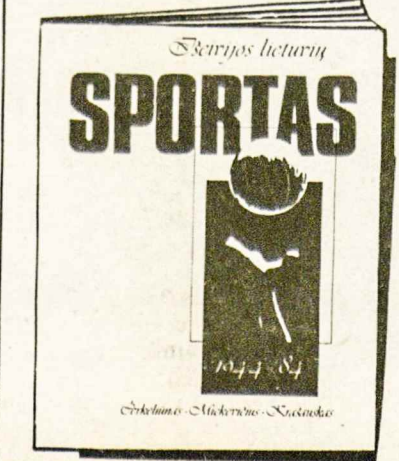
"Išsivijos lietuvių sportas 1944-84"

Redaguotas:

Čerkeliūno-Mickevičiaus-Krašausko

Veikalas apima 40 metų sporto veiklos laikotarpį, turi 502 psl., 400 nuotraukų. Sporto sąjunga ir lietuviai sportininkai didžiai pasitarnavo Lietuvos garsinimui tarptautinėje sporto arenoje, gindami lietuvių tautos interesus.

Leidiny (kietais viršeliais) gaunamas lietuviškuose knygynuose arba pas leidėją: **ŠALFAS, 32 Rivercrest Rd., Toronto, Ont. M6S 4H3, Canada.**

Leidinio kaina —

\$25.00, plius \$6.10

persiuntimui. Leidiny

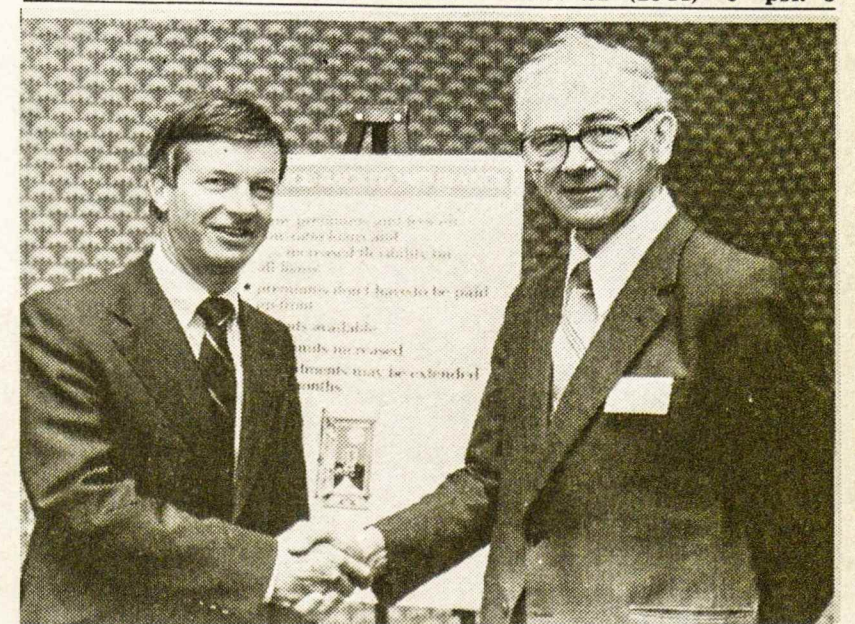
gaunamas ir pas

Sporto sąjungos atstovą

Pr. Bernecką, Toronte,

kreipiantis telefonu

(416) 763-4429.

Pas Kanados viešųjų darbų ir namų paskolų ministrą STEWART McINNES, atsilankiusį Toronte ir susaūkusį spaudos konferenciją, kurioje "Tėviškes žiburiams" atstovavo VITALIUS MATULAITIS (dešinėje). Ministeris informavo apie įvestus pakeitimus. Canapress Photo Service

Paskolos namams pirkti

1987 m. gegužės 1 d. palengvintos sąlygos gauti garantuotas paskolas iš federacinės valdžios namams statyti bei pirkti (Canada Mortgage and Housing Corporation). Apie tai pranešė Kanados viešųjų darbų ir namų paskolų ministras Stewart McInnes gegužės 7 d. į Torontą "L'Hotel" sukvietęs spaudos bei kitų žinių skleidimo atstovus.

Pakeitimai padaryti, kad visi Kanados gyventojai galėtų vienodomis sąlygomis pasiskolinti lėšų namų statybai bei jų pirkimui. Valdžia pagalbi gyventojams, statytojams ir skolintojams, garantuodama (apdrausdama) namų statybos bei pirkimo paskolas.

Pagal naujas taisykles leidžiama duoti paskolas 90% nuo pirmųjų \$125,000 namo vertės ir 80% nuo likusios sumos. Nėra ribojamas paskolos dydis, kuris nustatomas pagal namo vertę. Pavyzdžiui, namo pirkėjas gali pirkti \$160,000 namą su \$19,500 įmokėjimu, kai seniau būtų turėjęs įmokėti \$24,000. Paskola garantuojama nuo 5 iki 30 metų.

Jaunimo kongreso žinios

Kanados atstovai. Kanadai tenka 20 atstovų. Skaicių nustatė Pasaulio LJS valdyba, kuri šiuo metu yra Los Angeles mieste, Kalifornijoje. Štai Kanados lietuvių jaunimo atstovai: iš Montrealio — Marytė Adamonytė, Vilija Lukoševičiūtė; iš Londono — Zita Prakaipaitė, Gintaras Uleckas; iš Hamiltono — Dana Grajauskaitė; iš Toronto — Bernadeta Abromaitė, Marytė Balaišytė, Indrė, Rimas ir Vytautas Čuplinskai, Daina ir Ričardas Kalendros, Mirga Šaltmairaitė, Monika Spudaitė, Loretta Stanulytė, Rita Rudaitytė ir Marytė Rudytė. Šiuo metu yra dar 3 neužpildytos vietos. Didelė padėka KLB valdybos vicepirmin. Joanai Lasienėi-Kuraitei už pagalbą organizuojant rinkimus Toronte.

Finansinė auka. Kanados atstovams, vykstantiems į jaunimo kongresą Australijoje, iš Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekijos gauta \$1,000 auka. Šis vienetas iš per eilę metų sukaupto įvairių parengimų pelno nutarė paremti jaunimo atstovus, tikiėdamasis, kad Kanados atstovai rinktai eis savo pareigas kongreso metu. Tikimės, kad ir kitos organizacijos paseks šiuo

pavyzdžiu ir padės Kanados atstovams nuvykti į Australiją. Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekėjai nuosirdus AČIU.

Kelionių reikalai. Toronto Prisikėlimo parapijos posėdžių kambaryje buvo suauktas pasitarimas lietuvių reikalais į Australiją gegužės 6 d. 7.00 v.v. Norintieji keliauti per PLJS turi sumokėti \$250 JAV iki gegužės 15 d. Norintieji keliauti su Kanados grupe taipgi turi įmokėti \$250 kan. iki gegužės 15 d. Informacija teikia: Gabija Petrauskienė (416) 232-0737, Bernadeta Abromaitytė (416) 767-0867, Hamiltone Aušra Pleinytė (416) 549-5372.

Lėšų telkimas eina labai lėtai. Visoms pagrindinėms lietuvių finansinėms institucijoms yra nuo sausio mėn. parašyti prašymai ir dar laukiamas atsakymų. Išskyrus \$400, surinktų prie aukų stalo, ir \$1000 iš Prisikėlimo parapijos jaunų šeimų sekijos, lėšų negauta. Planuojama vasaros metu platinti loterijos bilietus ir surengti jų traukimą per buvusįjį kongresantų pobuvį 1987 m. rugsėjo mėnesį Toronte. Loterija rūpinasi Aidas Vaidila ir Raimundas Smolskis. Gabija

Aukos Bendruomenei

Aukos Kanados lietuvių kultūros muziejaus statybai Anapilio sodyboje: \$2,000.00 — L. E. Klevis; \$1,322.50 — A. Remeikis iš Kalifornijos; \$1,000.00 — J. ir O. Kirvaiciai, P. ir A. Vilučiai, M. F. Yoku-bynienė, Jieva Luomanienė, Stasė ir Vytautas Liūmoms — visi penki iš Toronto; \$50.00 — Carl K. Šimkus iš Britų Kolumbijos; \$100.00 — Lietuvos karaliaus Mindaugo šaulių kuopa.

Aukos KLB veiklai: Wasagos-Staynerio apylinkės pirmininkas J. Mažeika atsiuntė du čekius: \$100.00 — S. Puvaskio ir \$50.00 — P. M. Juozaičio.

Iš Oakvilles apylinkės valdybos gauta solidarumo mokesčio \$60.00 ir KLB krašto valdybos veiklai Vasario 16-tos proga surinkta \$1,385.00 aukų.

Aukojo šie asmenys: \$150.00 — A. Vale; \$140.00 — kun. J. Staškus; \$135.00 — R. J. Žiuraitis; \$125.00 — R. V. Dementavičius; \$100.00 — J. Arštikaitis, Alf. Kupitis; \$50.00 — Aug. Kuolas, P. Z. Linkevičius, L. Moorby, V. Pulkaukininkas, H. Vaičiūnas; \$40.00 — M. Jonušaitis ir A. Vaičiūnas; \$30.00 — V. Grabauskas, V. Juzėnas, A. E. Sergautis; \$25.00 — A. Aulinskis ir kun. Pr. Gaida; \$20.00 — V. Adomonis, E. Juzėnas, M. Krivickas, B. Liškauskas, J. Vėgelis; \$15.00 — P. Ali-

šauskas; \$10.00 — B. Bagdonas, J. Barzdaitis, J. McKenna, J. Klipčius, L. Radzevičius.

KLB valdyba nuosirdžiai dėkoja visiems aukojusiems.

J. Kristolaitis,
KLB valdybos išdininkas

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

2180 ELIZABETH ST. 276-7448

436 RONCESVALLES AVE. 533-7954

2587 BROAD ST. W. 763-5153

Turner & Porter

JAV Lietuvių Bendruomenės kultūros tarybos pirmininkė INGRIDA BUBLIENĖ ir krašto valdybos pirmininkas inž. ALGIMANTAS GEČYS Septintojo premijų šventėje Čikagoje 1987 m. balandžio 4 d. Pirmininkas dėkoja I. Bublėnei už surengtą šventę. Nuotr. J. Tamulaičio

Dabartiniai mūsų kaliniai

(Atkelta iš 3-čio psl.)

asmens kratos metu buvo atimta maldaknygė ir knygos. Kalinamam kun. J. MATULIONIUI perduoti maisto neleido. Jo nuotaka džiugė, nors sveikata menka ir sąlygos labai sunkios.

Mordovija. Iš Mordovijos lageryje kalinamo doc. Vytauto SKUODŽIO savieji nuo birželio mėnesio negauna laišku. Turimomis žiniomis, 1986 m. rugsėjo 8 – Lietuvių tautos diena doc. V. SKUODIS išsiuntė TSRS generaliniam prokurorui pareiškimą, kuriame nurodo, jog tremtį, į kurią siunčiami politiniai kaliniai, jis laiko susidorojimu – genocidu.

Balys GAJAUSKAS kalinamas Permeje ypatingo režimo lageryje BC-389-36. Kalinimo laikas baigiasi 1987 m. balandžio 20 d. Irena GAJAUSKIENĖ, B. GAJAUSKO žmona, paskutinį asmeninį pasimatymą su vyru turėjo 1984 m. bendrą 1985 m. birželio mėnesį. Nuo 1986 m. birželio mėnesio (beveik 5 mėnesiai) artimieji iš B. GAJAUSKO negauna laišku. Į užklausimus dėl negaunamų laišku ir pasimatymų kalėjimo administracija atsako: "Pranešame, kad pil. GAJAUSKUI Baliai už lagerio režimo pažeidimą pasimatymas atimtas... Klausimais dėl susirašinėjimo kreiptis pas pil. B. GAJAUSKĄ". Pasirašo lagerio viršininkas DOLMATOVAS: kartais parašas būna neįskaitomas.

Paskutiniu metu Lietuvą pasiekė žinia, kad B. GAJAUSKAS

sunkiai sužeistas – perdurtą krūtinę netoli širdies – ir jau du mėnesiai guli ligoninėje. I. GAJAUSKIENĖ, norėdama smulkiau sužinoti apie vyro sveikatos stovį ir įvykusių nelaimę, išsiuntė telegramą lagerio administracijai. Į užklausimą buvo atsakyta sekančiai: "B. GAJAUSKO sveikatos stovis patenkinamas".

Iš Pavilo PEČELJONO laiško

"Šiais metais gaunu labai mažai laišku ne tik iš svetur, bet ir iš Lietuvos... Bekompromisinė baigtis – štai kelrodė žvaigždė, kuri neleis paklysti, iš čia ir iš ten. Nėra nieko įdomesnio, kas galėtų parašyti. Kas gali būti ypatingesnio pilkiausioj vienatvėj, beveik saloj tarp mišku, pelkių ir vandens. Ir dar Sibiro šiaurėj. Ko labiausiai trūksta? Deguonies! Man, turinčiam žemą kraujo spaudimą, tikrai ne kas, bet argi tai svarbiausia? Kantrybė, ištvermė ir kuo mažiau galvoti apie save! Juk kitiems dar blogiau".

Rašo Vladas LAPIENIS

"Netenka bijoti jokios ateities, nes kaip ši diena, taip ir visos kitos ateina iš Dievo. Jei ateis nemalonus, vargu, pažeminimų, kančių dienos – būkime ramūs: ateina Viešpats! Jis atneša taure kančių, kartu Jis atneša dar daugiau malonės, šviesos ir didelių jėgų, kad viską darytume su meile: kentėtume, dėkotume ir laimėtume".

1986.10.28

LIETUVIŠKOS KASETĖS ESTRADINĖ ŠOKIŲ MUZIKA

1. Gervės skrenda – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

2. Raganėlių puota – instrumentalinis ir vokalinis ansamblis Nerija.

3. Volungėlė – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

4. Nakties muzika – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

5. Myliu – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

6. Už viską švelniau – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

7. Paklydo ramunė – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

8. Balti balandžiai – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

9. Vilniui – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

10. Su tavim kartu – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

11. Gimtinių aidai – B. Gorbulskio dainos su orkestru ir dainininkais.

12. Brangiausias žodis – Raudonikio dainos su orkestru ir dainininkais.

13. Dar širdyje ne sutema – (vairūs orkestrai ir dainininkai).

14. Dainuok ir šok – dainuoja J. Nakutavičius su Dana Striugaite.

15. Ir vėl žydi gėlės – dainuoja Juozas Nakutavičius, naujai išleista kasetė.

16. Armonika – kaimo kapela su dainininkais.

17. Mūsų kaimo gegužinė – kaimo kapela su dainininkais.

18. Tūkstantis žingsnelių – kaimo muzika, dainuoja E. Kuodis su Girijotu.

19. Vyrų ir moterų oktetai – iš okupuotos Lietuvos.

20. Šventieji vakarai – Dainų ir šokių ansamblis Lietuva.

21. Choral I – (vairūs chorai iš okupuotos Lietuvos).

22. Choral II – (vairūs chorai iš okupuotos Lietuvos).

23. Ažuoliukas – žymusis berniukų choras iš okupuotos Lietuvos. Šios visos kasetės yra 60 minučių ilgumo. Vienos kasetės kaina – 10 JAV dol. su persiuntimu.

1. Virgilijus Noreika – dainuoja liaudies, estradines dainas ir operų arijas.

2. Aliukų broliai 1983 – viena iš populiariausių grupių okupuotoje Lietuvoje.

3. Aliukų broliai 1984 – viena iš populiariausių grupių okupuotoje Lietuvoje.

Šios trys kasetės yra 90 minučių ilgumo. Vienos kasetės kaina – 15 JAV dol. su persiuntimu.

Užsakant kasetes, čekius rašyti Lyra Records, Inc., 236 Normandy Rd., Massapequa, N.Y. 11758, USA. Tel. (516) 795-7930; skambinti vakarais.

Taip pat galima gauti visokių šokių muzikos kasečių, tik instrumentinės, be įdainavimo. Suinteresuoti prašomi rašyti nurodytu adresu ir prašykite kasečių sąrašo.

Lietuvių operos uždangai nusileidus

Čekų kompozitoriaus B. Smetanos "Parduotoji nuotaka" Čikagoje 1987 metų balandžio 25 ir 26 dienomis

JUOZAS ŽYGAS

Po kiekvieno iškilmingesnio ar žymesnio įvykio širdyje lieka tuštuma ir ilgesys. Kažko pasigendame, kažko stokojame. Buvo rengtasi, laukta... kaip mylimos viešnios, kaip brangaus svečio. Trumpam atėjo ir vėl išėjo, ir ta vienu metu lieka dar vienišesnė. Nuaidėjus paskutiniams orkestro garsams... tyla lieka dar tylėsnė. Nebėra ko laukti, nebėra ko tikėtis...

Su uždangos nusileidimu Lietuvių opera pradėjo savo trisdešimtįmetį sezoną. Viena, ko galime laukti ir linkėti, kad dar daug tokių sezonų būtų.

Kad išvengtume kontroversijų, iš anksto pasisakau, kad nesu nei muzikos žinovas, nei kritikas, o tik eilinis lietuviškų renginių lankytojas. Tad jeigu ką ir pagirčiau, nesijauskite labai pagirti, o jeigu ką papeikčiau, tad vėlgi nereikia jaustis labai pažemintais.

Atėjus į salę ir atsisėdus, pirmiausia tiek man, tiek ir kitiems netoliese sėdintiems, akis iškrito ant scenos uždangos rūtos šakelės nebuvimas. Tos šakelės nuoširdžiai pasigedome. Atrodo, gal menkas dalykas, tačiau ta šakelė padaro mums svetimą Morton East High School auditoriją sava ir miela. Prie tokių teatrinių tradicijų įpratome, tad ir norėtume jas toliau mylėti.

Punktualiai (kadangi orkestrantai unijistai – daugiau žiūrėti į laikrodį, o ne į gaidas), davusius Arūnui Kaminskui dirvent ženklą, pasigirdo iškilminga muzika. Apie 40 asmenų simfoninis orkestras – tai ne lietuviškų vestuvių kaimo kapela, nes visi orkestrantai profesionalai. Tad jaunam ir energingam dirigentui šį orkestrą valdant, sklido iškilmingos uvertiūros garsai. "Parduotosios nuotakos" uvertiūra yra grojama koncertuose kaip atskiras muzikos kūrinys, tad muzikos mėgėjams jau gerai žinoma.

Pakilus uždangai, atsiskleidžia malonus vaizdas – masinė scena. Mėgstame masines scenas ir minią, mėgstame mūsų operos chorą. Minioje mažiau įvairios klaidos ir detalių pastebimos. Nors Morton scena beveik dvigubai didesnė už Kauno teatro sceną, tačiau kai pasirodo visas choras ir priedo dar baletas, tai ir ši scena atrodo per maža. Esu mėgėjas masinių scenų, tad į jas kiek daugiau dėmesio ir kreipšiu.

Pirmas veiksmas vyksta Čekijos kaime. Kaimo aikštė, kurioje yra ir užėja. Šios operos visas veiksmas ir vyksta šioje aikštėje arba jos užėjoje. Vyksta kaimo jaunimo pasilinksminimas, kurin įsijungia šokėjai. Maženkos ir Jeniko duetas, kurio lyrika ir meilės motyvai dar daug sykių kartosis operos eigoje. Jau šiame veiksmo dominuojanti vaidmenį (labai vykusiai) atlieka piršlys – Gregory Frank.

Antrojo veiksmo scena vyksta kaimo užėjoje prie alučio. Užėjoje dalyvauja vien tik vyrai, tai lyg savotiška "stag party". Šioje scenoje pasirodo ir Vaškas (numatytasis jaunas) – Br. Kazėnas. Vaško vaidmuo sunkus, bet vos pasirodo užėjoje, tuojau užimponuoja žiūrovams ir lieka jų dėmesio centre. Prie vyrų prisijungia moterys, ir visi įsijungia į smagų šoki.

Trečias veiksmas yra visų įspūdingiausias. Čia dalyvauja visi solistai, choras ir baletas. Intriga, kuri vystėsi operos eigoje, pasiekia kulminacinį tašką. Prie to prisideda atvykimas cirko: klounai, cirko direktorius – Julius Savrimas ir gražioji Esmeralda – Audronė Gaiziūnienė. Kaimo aikštėje užimas kaip bičių avilyje. Intriga išsinarplioja. Šios intrigos kombinatoriai Hata – Gražina Stauskaitė ir piršlys lieka pralaimėtojai. Visų išjuokiamas piršlys iš gėdos nežino kur dingti. Tuo metu įbėga vaikai (Danisa Dambruskaitė ir Monika Gyltė), rėkdam, kad meška pabėgė.

Masinėse scenose jautėsi stipri režisieriaus – Peterio Amsterio ranka. Kiekvienas solistas ar choro dalyvis turėjo savo vietą ir žinijo ką veikti. Ne tik stovėjo, bet

veikė ir įsijungė į darnią visumą. Momentais atrodė, kad jie ne vaidina, bet faktinai vyksta kaimo jomarkas su cirku ir juokdariais.

Negalima nepaminėti ir baletų, kurį parengė ir vadovavo Violeta Karosaitė. Ji yra neeilinių gabumų – išradinga ir turi lakią vaizduotę. Jos parengti šokiai skoningai ir vykusiai perpina visą kaimo šventę, bendram vaizdui suteikia daug gyvumo.

Kadangi dalyvauja cirkas, tai yra ir gyvulių dresiruotojas, moteris su gyvate ir leopardai. Visi sudaro darnią visumą, ir jaučiama ranka, kuri ją valdo. Gerai pritaikyta ir apranga. Programoje įrašyta leopardai, nors žiūrint daugiau atrodė katės, pagal populiarių pastatymą "Cats". Nesvarbu – leopardai ar katės, bet darė gerą įspūdį.

Pagrindiniame Maženkos vaidmenyje – Daiva Mongirdaitė buvo gera, gyva, įtikinti. Ji mūsų scenoje jau matyta ir gerai žinoma. Krušina – Algirdas Brazis nėra reikalingas supažindinimo ar aprašymo. Be jo mūsų opera būtų kaip barščiai be druskos. Cirko direktorius Julius Savrimas, nors jo vaidmuo nebuvo pagrindinis, minėtinas ypač todėl, kad apie jį teko girdėti: "Nežinia, kas kam sukurta: ar jis tam vaidmeniui, ar vaidmuo jam parašytas". Toks natūralus cirko direktorius!

Apie operas rašantieji iškelia "žvaigždes", "primadonas". Šioje operoje išsėda kiek kitaip. Visų dėmesį patraukė ir vyrų vyru vaidmenys, būtent: Kecalis – piršlys ir Vaškas – numatytas jaunas. Kecalis – Gregory Frank tiek balsiniu, tiek vaidybiniu požiūriu savo vaidmenį labai gerai atliko. Mūsų operos rengėjai gerai pataikė. Toli įsėdėjo – net iš Seattle, Wash., teko atsivėžti, bet nebuvo apsiriki. Jis ne tik dominavo, bet ir pripato prie kolektyvo. Lietuviškų žodžių tarimas kažkaip jam nesudarė didelės problemos. Reikėjo gerai įsiklausyti, kad suprastum, jog tai dainuoja nelietuvius. Minėjau "dominavimą" – tai toks jo vaidmuo. Jis reikalavo, kad dominuotų. Turėjo pinti intriga, prikaltė, įtikinti, papirkti. Šį vaidmenį jis vykusiai ir įtikinančiai atliko. Nuo pat įžengimo į sceną matėsi, kad piršlys turi čia svarbiąsias vaidmenis.

Kitas labai svarbus vaidmuo – Vaško – Br. Kazėno. Jis turi sukurti "durnelį" ar, lietuviškai sakant "dulkiniu maišu trenktą" tipą. Kažkur teko girdėti ar skaityti, kad "durnelį" ar girtų vaidmenys yra sunkiausi. Br. Kazėnas vykusiai tą vaidmenį atliko, nors teko girdėti, kad gal per daug

sušaržuota. Čia, žinoma, režisieriaus reikalas, kaip jis tą vaidmenį įsivaizduoja. Šiaip ar taip Br. Kazėno asmenyje Lietuvių opera turi stiprią pajėgą, su aiškiais vaidybiniiais gabumais. Čiurlionio ansamblis jo asmenyje gavo pajėgų vadovą. Mirus Rytui Babickui, mes net Čikagoje rūpinomės čiurlioniečių likimu, kuris, atrodo, laimingai susitvarkė.

Arūnas – Robertas Kaminkas, Lietuvių operos vadovas ir siela, yra gimęs Čikagoje, jau lituanistinių mokyklų auklėtinis. Lietuviškoji visuo menė, ypač Čikagoje, gali didžiulius davusi tokią atžalą. Esant jaunam muzikui vadovui, operos kolektyve atsirado ir jaunų merginų, atrodė, prasidėjo atjaunėjimo procesas. Tad gero vėjo!

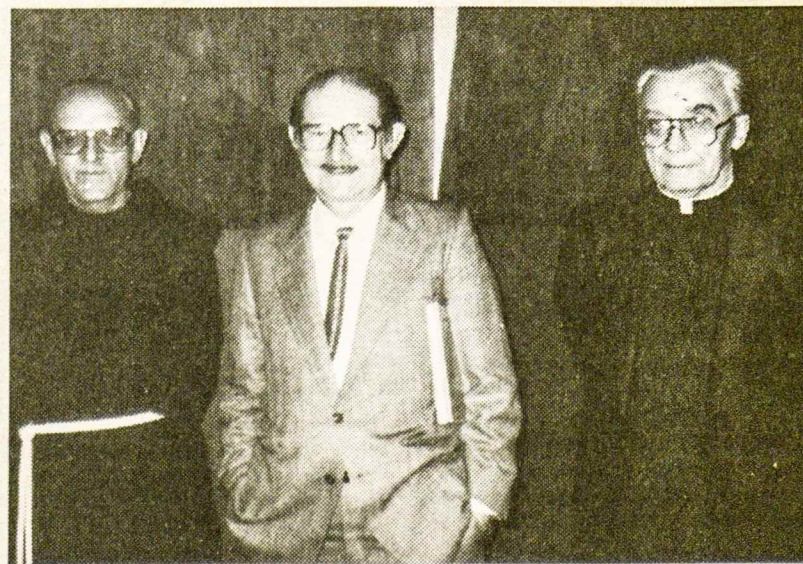
Visas kolektyvas – tiek solistai, choristai, tiek baletų šokėjai ir kiti įdėjo daug darbo, kad šis pastatymas dar ilgiai liktų mūsų atmintyje. Kurie dalyvavo, beveik visi juo džiaugėsi ir išėjo dvasiškai turtingesni. O kurie patinęjo ar dolerių pagailėjo, tegul džiaugiasi savo čekių knygutėmis. Gal tokiems ir parašyta Antano Gustaičio komedija "Kaip velnias priviliojo Fortunato Klibo sielą". Tegul džiaugiasi bankų knygutėmis ir prie sąskaitų priaugančiais nuliais, kol patys pavirs į didžiulį nulį.

Prieš operą ir per pertraukas buvo proga susitikti ir pamatyti žmones iš visų keturių vėjų. Buvo daug atvykusių iš Kalifornijos, rytinių pakrantių, Floridos, Detroito, Klivlando, net iš Australijos ir okupuotos Lietuvos. Beveik kaip Pasaulio lietuvių dienos.

Bervartant operos leidinį, į akis krinta keliolika klaidų. Rašoma: "Vieta: Čekoslovakija. Laikas: 19 amžius". Reikia pastebėti, kad 19-tame amžiuje Čekoslovakijos savokos dar nebuvo, ji atsirado tik Versalio sutartimi, raikant Austro-Vengrijos imperiją. Ta klaida gal padaryta naudojant amerikietišką programą. Taip pat rašoma: "Pavasaris Bohemijos kaime" (pirmojo veiksmo įžanoge). Turėtų būti pavasaris Čekijos kaime. Čekai "bohemų" pavadinimą laiko įžeidimu. Tai vokiečių jiems primestas vardas. Hitleriui okupavus Čekoslovakiją, vokiečiai norėjo Čekijos vardą visai išbraukti. Ji sudarė Bohemijos ir Moravijos protektoriatą ir Slovakijos respubliką. Mes, budami maža tauta, kurios istorija dažnai yra dar koma, turime labiau respektuoti kitų tautų istoriją. Neįskaitant keliolikos klaidelių, leidinys daro gerą įspūdį. Skoningas viršelius (dail. Ada Stauskaitė) ir švarus ("Draugo") spaudos darbas.

Iš operos "Parduotoji nuotaka", pastatytos Lietuvių operos Čikagoje. Iš kairės: Esmeralda – AUDRONĖ GAIZIŪNIENĖ, Vaškas – BRONIS KAZĖNAS, cirko direktorius – JULIUS SAVRIMAS. Ntr. A. Plensys Studio

Prof. VYTAUTAS VARDYS (viduryje), skaitęs paskaitą Toronte 1987 m. balandžio 5 d. Prisikėlimo salėje, tarp dviejų kunigų – pranciškono kun. EUGENIAUS JURGUČIO ir ten vadovavusio rekolėkcijoms dominikono kun. dr. TOMO ŽIURAIČIO. Nuotr. Stp. Varankos

Gvildentos baltiečių problemos

(Atkelta iš 5-to psl.)

tenis, laikraštis, kuris turėtų būti siuntinėjamas visoms kitų kraštų atstovyboms. Ypač neužmirštinos savo skaičiumi dominuojančios Trečiojo pasaulio valstybės, kuriose baltiečiai turi palikti aiškų įspūdį, kad jie antikonialistai, o ne antisovietai.

Be to, steigtinąs Švietimo fondas, kurio lėšos galėtų būti skiriamos rašantiems mokslinius darbus baltiečiams rūpimais klausimais. Jis taip pat galėtų remti iš Sov. Sąjungos pasitraukusius ir įgalinti studijuoti bei atitinkamomis temomis rašyti. Platesniu mastu leisti knygas anglų kalba, kad jos atsvertų Sov. Sąjungoje išleistus ir užsienyje platinamus leidinius.

Veiklos klausimai

Po bendrų pietų, svarstybos buvo tęsiamos tema "Kanados baltiečių veikla perspektyvoje". Klausimus pateikė Baltiečių federacijos pirm. dr. G. Silins, į kuriuos atsakinėjo baltiečių bendruomenių valdybų atstovai: Laas Leivatt, Estų centrinės tarybos pirm., dr. Linards Lukss, Latvų federacijos vicepirm. ir "Capitve European Nations" pirm., ir adv. Algis Pacevicius, KLB pirm.

Šioje apklausoje paliesti

Dalyvis

Girtavimo negerovės

Paklausti, kodėl jie geria, dauguma žmonių atsako: "Kad būtų linksniau ir gerai jausčiausi". Bet kiek žmonių tikrai žino kas atsitinka, kai alkoholis – tas stiprus skystis nuryjamas?

Alkoholis nereikalingas virškinimo, ir todėl skuba per kūną. Jis patenka į kraują aptaką per pilvo ir laibosios žarnos sienelės. Jo pasekmė (girtumo laipsnis) visuomet priklauso nuo alkoholio kiekio kraujyje. Išgėrus vyno, alaus ar degtinės, alkoholis kraują aptakos išnešiojamas ir paskleidžiamas po kiekvieną ląstelę.

Akivaizdžiausia žala pasireiškia centrinėje nervų sistemoje. Vidutiniškai išgėręs žmogus darosi kalbesnis ("atsiriša" liežuvis) ir atsileidžia savitvados varžtai, kadangi smegenų dalis, kuri kontroliuoja išmintį ir supratimą, pirmiausia alkoholio paveikiama.

Alkoholio kiekis, kildamas sistemoje, išsaulkia žmoguje prislėgtumą, nuotaitos pakitimą ir nusilpnėjusį seksualinį pajėgumą. Tada alkoholis paveikia koordinaciją, nuovokos ir refleksų mechanizmą. Jis išplečia smegenų kraujotaką ir išsaulkia vadinamus pagirių negalavimus. Ir rytojaus dieną žmogus jaučia galvos skausmą, tartum plaukų pilną burną, svaigulį ir nuovargį. Jei žmogus ir tokiame stovyje geria, alkoholis gali pakentti plaučių ir širdies veikimui. Žmogui labai daug išgėrus, alkoholis paralyžuoja kvėpavimą, išsaulkdamas mirtį.

Išgeriantieji vyresnio amžiaus žmonės rizikuoja gauti širdies priepuolį. "Journal of the American Association" praneša, kad kraujoplūdių priepuolio galimybė girtuokliuose yra tris kartus didesnė, negu blaivininkuose.

Kadangi plaučiai alkoholi išsklaido, tai jie ir patiria visą jo nuodingumo smūgį. Pažengę alkoholiškai susilaukia mirtinos cirozės – kepenų ligos.

Kada žmogus girtas?

Dauguma Amerikos valstijų pripažįsta žmogų girtu, kai vienas tūkstantadalis (0.1%) kraujo yra grynas alkoholis. Kai kurie žmonės tą girtumo stovį pasiekia per vieną valandą išgėrę du stiklius alkoholio. Kai kuriems reikia daugiau. Išgėrus 5 (ar daugiau) stiklų (0.2%) per trumpą laiką, smegenys paliečiami, ir žmogus pradeda strapalioti, darosi mieguistas. 0.3% alkoholio išgėrus žmogus yra labai girtas ir sumišimo stovyje. Po 0.4% alkoholio dauguma žmonių būtų arti sąmonės netekimo ir reikalingi ligoninės pagalbos.

("Pensininkas", 1987 m. balandis).

Užsakykite "TĖVIŠKOS ŽIBURIUS" kaip dovana jaunavedžiams, studentams, mokslus baigusiems, jauniems profesionalams, naujakurtams, vienišiesiems tautiečiams. Metinė prenumerata naujam skaitytojui – \$18, reguliari prenumerata – \$22, rėmėjo – \$25, garbės – \$30. JAV-se prenumerata skaitčiuojama amerikietiškais doleriais.

"Krikščionybė Lietuvoje",

nuo priešmindauginių ligi šių laikų, kolektyvinis lietuvių autorių veikalas, redaguotas prof. dr. V. Vardžio, už kelių savačių jau išsėina iš spaudos. Bus apie 670 psl., iliustruotas, kietais viršeliais. Dabar užsisakantiems 20 dol. (JAV) su persiuntimu. Iš spaudos išėjus – 25 dol. ir persiuntimo išlaidos. Užsakymus siųsti: Br. Polikaitis, 7218 S. Fairfield, Chicago, IL 60629, USA.

Didelės apimties rinktinių raštų pynė

Antrasis istoriko Zenono Ivinskio raštų tomas

J. JAKŠTAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Šiek tiek panašus į minėtą straipsnį ir "Senosios Lietuvos vaidmuo Europos istorijoje". Perdėm originaliai vaizduoti autorius pradeda nuo pagoniškų laikų, kai Lietuva skirtingai gyveno ir vėliai įžengė į istorinius laikus. Ji neišgyveno Vakarų Europos viduramžių, nes iškilo jiems baigiantis. O iškilusi tuojau tapo žinoma Europoje. Kaip pagoniška valstybė, tapo krikščiaus karų lauku. Suminimi kraštai ir valdovai, vedę riterius į Lietuvą, kur jie kovodami tikėjosi gauti nuodėmių atleidimą ir turėti "gražius" kariškus žaidimus. Krikščioniška Lietuva iškilo Gedi-minaičių valdoma, kai ji išsiplėtė nuo jūrų iki jūrų ir dar į rytų slavų kraštus. O po Žalgirio pergalės įgijo itakos ir vakarinių valstybių tarpe. Reikia stebėtis autoriaus gebėjimu labai bendrinėmis frazėmis nuosekliai, tiesiog chronologiškai (neteikiant pačios chronologijos) nubrėžti Lietuvos istoriją nuo Vilnublio unijos iki padalijimų.

Šioje vietoje labai taikliai apibrėžtas poros šimto metų rinktinių karalių laikotarpis su bajoriškais laisvėmis, kuris baigėsi jungtinės Lietuvos-Lenkijos valstybės padalijimais (1795). Čia pat įterpiamas palyginimas su besikuriančiomis absoliutinėmis valstybėmis. Jų trys – Austrija, Prūsija ir Rusija pasidailio Respublika.

Straipsnis "Lietuvos reikšmė Europos Vakarams jų kultūros gynyboje" pradėdamas nuo pagoniškos Lietuvos ir rodama, kaip Lietuva atlaikė vokiečių veržimąsi į rytus (Drang nach Osten). Ji buvo stiprus vokiečių ordinui rytinis kaimynas, gebėjęs ilgais karais apginti nuo jo žemaičius ir išlaikyti juos savo valdžioje.

Lietuva taip pat pajėgė apginti ir išlaikyti siaurą Baltijos pakrančių ruožą, kur įsteigė Palangą, ir neleido susijungti dviem ordino šakom. Gindamasi nuo kryžiuočių, Lietuva neleido vokiečiams apgauti Baltijos ir pasiekti rytinius slavus. Vokiečiai neįsijungė patogaus sausumos kelio, kuriuo būtų galėję tankiau kolonizuoti latvių ir estų plotus. Lietuva padėjo išlikti latvių ir estų tautoms.

Ivinskis iškelia Lietuvos vaidmenį ir rytinėms slavų tautoms (rusams, ukrainiečiams, gudams), kai organizavo juos padrikusius ir po mongolų jungu atsidūrusius. Lietuva apsaugojo jų dalį ir pati apsigynė nuo jų. Ji buvo viena rytinės Europos valstybių, nemokėjusių duoklės totoriams. Taipgi ji buvo Vakarų kultūros gynėja nuo totorių.

Paskutinis straipsnis "Senosios lietuvių kultūros problemos" pradėdamas nuo metodologinių pastabų, kur kritiškai apžvelgiami klaidingi krikščionių autorių pasisakymai dėl pagoniškos lietuvių kultūros.

Krikščionys rašytojai, nemokėję lietuvių kalbos, negalėjo permąstyti, tinkamai įvertinti lietuvių būdą, jų papročius, tikėjimą. Ivinskis sumini kelis vakariečius, rašiusius apie Lietuvą: Guagninį, Herbersteina, Lasicijų, Posseviną, pažymėdamas klaidingas jų žinias apie lietuvių tikėjimą ir kasdieninius papročius. "Daug pasitaiko apie XII-XVI a. lietuvių kultūrinis santykius įvairių klaidų įvairiuose švietimųjų šaltiniuose, daug netikslumų, kurie yra patenkę į mokslinę svetimą tyrinėtojų literatūrą (458 p.). Ivinskis siūlė lietuvių kultūros istorikui sugriauti atsiradusias klaidingas pažiūras apie lietuvių kultūrą ir paskui pereiti prie pozityvaus kuriamojo darbo.

Pats autorius apžvelgė kultūrinį lietuvių gyvenimą trimis aspektais: kariniu, materialiniu ir dvasiniu.

Senųjų lietuvių karingumą Ivinskis pažymėjo keliomis kronikų užuominomis. Pz. cituojamas Henrikas Latvius, kuris apie lietuvių rasę, kad mažas jų būrys vijosi daug didesni rusų skaičių. Latviai ir lybiai bėgo nuo lietuvių kaip kiskiai, pamatę medžiotoją. Rodoma,

kaip lietuviai sutelkdavo didelius būrius karių ir vykdavo tolimus išpuolius – į Saaremo salą, Maž. Lenkiją, Naugardą, Pskovą. Lietuviai kariai, atlikinėję tolimus žygius, negalėjo būti palaida masė. Jie turėjo būti organizuoti, nors dar nesusijungę į valstybę.

Lietuviai ir ginkluote turėjo prilygti priešams, jei jie su jais grūmėsi. "Jietis, skydas, šalmas, kalavijas, geležimi aptrauktos medinės buožės buvo tie patys, kuriuos vartojo kariai ir kituose kraštuose (460 p.). Turėjo būti ir kalvių ginklams pagaminti. Kariaudavo lietuviai dažniausiai raitai. Arkliai buvo pabalnoti, kariai pentinuoti.

Su pačių istorinių laikų pradžia minimos ir pilys. Jos turėjo būti statytos dar prieš valstybei įsisteigiant. Jų liekanos liudija apie aukštą statybos meną ir parinktą vietų tinkamumą. Tiesa, pradžioje pilys buvo medinės. Mūrinės pradėtos statyti jau istoriniuose laikuose. Ivinskis nurodo, pagal rusų istoriką Spicyną, apie 1000 pilių Lietuvoje. Jis kalba daugiau apie žemaičių pilis, sekdamas L. Ksyzwickiu, pripažinusi jų statybos tobulumą. Lietuviai parinkdavo natūraliai apsaugotas vietas, pelkėtas, ežeringas, prie kurių vedė zigzaguoti grindiniai (kūlgrindos). Tai rodo didelį lietuvių karinį patyrimą ir techninius sugebėjimus. Daug kalbama apie požeminius išėjimus iš pilių. Fortifikuoti pilakalniai apsiginti nuo priešų buvo apylinkių centrai. Juose įkurdintos nuolatinės sargybos pranešdavo plačioms apylinkėms ugnies signalizacija apie priešų išiveržimus.

Užsiminęs apie materialinės kultūros pobūdį, autorius pirmą kartą pažymi jos stadiją – beveik pusantro šimto metų trukusius karus. Tačiau Lietuva vis dėlto pajėgė verstis pagrindiniu verslu – žemdirbyste, nors ji buvo trūkdoma nuolatinių karų. Priešai kryžiuočiai naikindavo derlių, degindavo trobesius, išvarydavo gyvulius – arklius, karves, jaučius. Dėl priešų puolimų žemdirbystė buvo žemo lygio. Vartojo įvairius, bet paprasčiausius įrankius. Arė medine žagre. Šakotas medis buvo akėčios. Geležis buvo per brangi geležiniam noragui pasigaminti. Tik jau pažengus žemdirbystei, pradėjo vartoti geležinius noragus. Sėjo įvairius javus, kurių pavadinimai išliko nuo seniausių laikų. Jų liekanos užtikamos ir archeologinėse iškaskose.

Pasak Ivinskio, daržovių auginimas lietuviams buvęs svetimas. Jų vardai – buronkai (batviniai), morkos, kopūstai, ropės, ridikai esą kilę iš slavų ar vokiečių kalbų. Medžioklė, pagal Ivinskį, buvusi svarbi ūkio šaka. Ji buvusi kasdieninis verslas, teikęs mėsą, kailius. Labiausiai branginti kailiūni, bebrų, voverių kailiukai. Tai buvo eksportinė prekė ir mainų prekyboje vartota pinigų vietoje. Baudžiauninkai kailiais mokėdavo net ir duokles iki XVI š., kol mainų ūkis nebuvo užleides vietos pinigams. Kailiai sudarė ir didžiojo kunigaikščio didelį turtą.

Svarbi seniems lietuviams buvo ir bitininkystė. Bičių medus buvo geriausia maisto sudedamoji priemonė, ir vaškas – brangi eksportinė prekė. XIII-XIV š. parašytoje Rygos skolų knygoje išskirtinai minimas "lietuviškas vaškas" (cera lithuanica). Vaškas vartotas žvakėms ar namams, bent turtiningsiems, apšviesti. Medus plačiai vartotas lietuviuose ir prūsųose žinomam gėrimui – midui.

Nuo seniausių laikų Lietuva buvo turtinga miškais. Per šimtmečius jie buvo vartojami saviems reikalsams. Bet nuo XVI š. jų gaminiai – degutas, smala, pelenai, apdirbti medžiai – rasta, lentos ir kt. pasidarė eksportine preke. Ypač tik eksportui atžvulinės plokštės laivų statybai. Druska ir geležis buvo seniausio importo dalykai. Nuo XV š. pradėti importuoti ir visokie audiniai.

Plačiai išsivystęs natūralus ūkis padėjo plėtotis naminei pramonei. Nuo seniausių lai-

kų žinomi įvairios rūšies amatininkai – staliai, kalviai, baldinai, užraktų dirbėjai ("sliesoriai"). Apie lietuvių sugebėjimus amatuose liudija daug žalvarinių, geležinių, sidabrinių gražaus darbo daiktų, randamų kapinyuose.

Ryšium su kaimais ir paskirų ūkių sodybomis paminimas ir žemaičių "nomas". Tai 5 m x 3 m pločio su židiniu viduryje, su langų ir durų išėjimais. Senas būdingas lietuvių statybos tipas, išsilaikęs iki vėlyvų laikų (XVIII š.). Labai senas statinys lietuvių (ir latvių) – pirtis. Ji minima jau XVII š. Iš baltų ją pasiskolino ir suomia. Šalia tų dviejų statinių svarbus pastatas buvo kletis javams laikyti, tarnavęs tam tikslui iki naujų laikų.

Serią straipsnių baigiama keliomis autoriaus pastabomis bendra antrašte "Keli metmens dvasios kultūrai pažinti". Pirmą autorius pažymi trūkumą patikimų šaltinių apie senovės lietuvių religiją.

Apie ją randama žinių XVI, XVII ir net XVIII š. religinio turinio raštuose, kai senasis tikėjimas jau buvo deformavęsis ir jo reminiscencijos išlikusios burtuose, prietaruose, ypatinguose papročiuose, protestantų bažnytininkų užrašuose. Iš užrašų ir tautosakos numanu, kad pagoniško lietuvių tikėjimo esmė – gamtos bei jos reiškinių garbinimas. Cituojamas XIV š. pradžios kronikininkas Dusburgas rašęs: "... per klaidą visus su-tvėrimus Dievo vietoje garbi-no, būtent, saulę, mėnesį, žvaigždes, perkūniją, skraiduolius (paukščius), dargi keturkojus, rupūžes. Taip pat turėjo šventus miškus, laukus ir vandenį; juose malkų kirsti, žemę arti, žuvų gaudyti nedrįso."

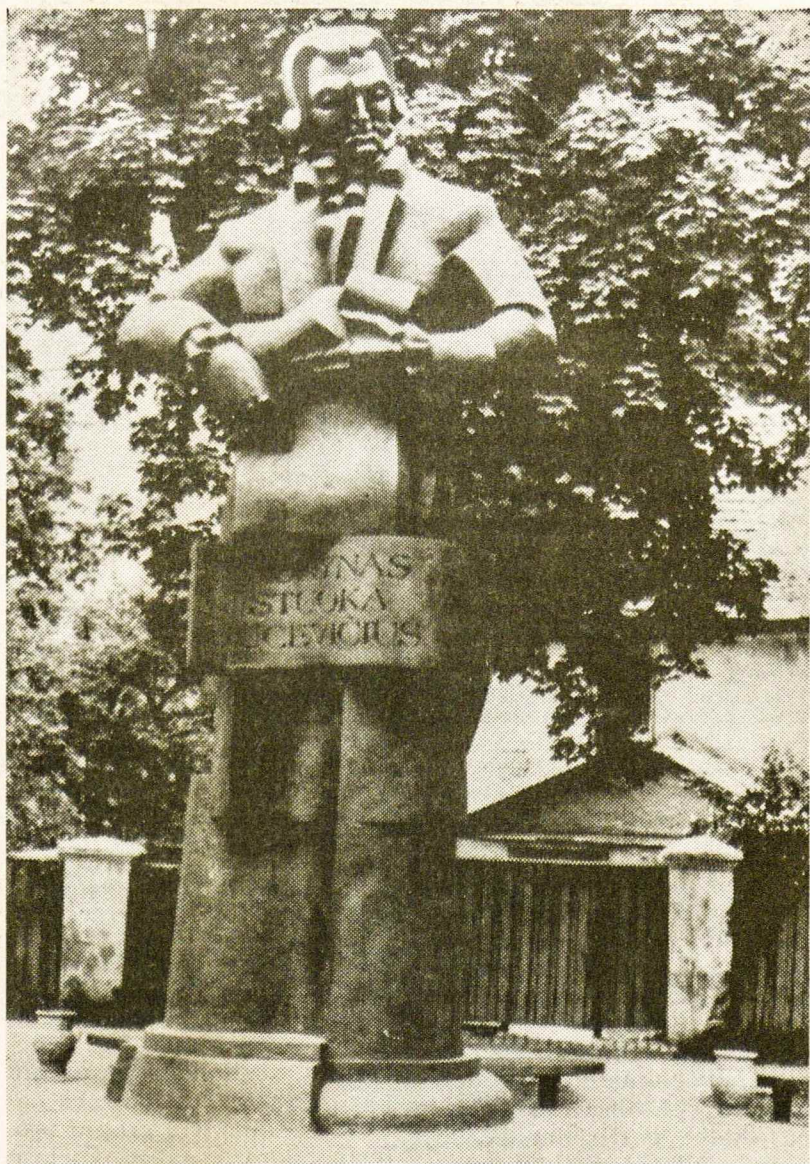
Garbinti gamtos objektai ir reiškiniai nebuvo suasmenininti, atseit, aiškių tikėjimas nebuvo kokių įsivaizduojamų asmenybių garbinimas. Jų tikėjimo objektai buvo neasmeniniai. Minimi vardai vis turėjo ryšį su gamtos reiškiniais. Kaip istorikas įrodinėja, jie buvo įdvasinami (465 p.). Iš čia ir kilo tokie dievų vardai, kaip Aspelėnis (namų pelėno dievybė), aitvarai, dveriks (Dievo ryškė), kaukai, lauksargiai, Žeminė, Medeinė, Ežerinė, Laumės juosta, Upinė, ir kiti. Jie rodo, jog lietuviai tų dievybių nebuvo suasmeninę ir nuo pačios gamtos nebuvo per daug atsiskyrę. "Daugybė laukų, miškų, pievų ir namų apylinkių dievybių, kurios lietuvių sieloje buvo nuo senų laikų įsigyvenusios ir įsišaknijusios, išgyveno ilgai juose ir sukrakščionėjus" (465 p.).

Praslinkus beveik dviem šimtmečiams nuo Lietuvos krikšto, su gamtos reiškiniais sijusios dievybės pavadinimai tikriniai vardais. Jos imtos personifikuoti svetimųjų autorių, dažnai nemo-kėjusių lietuvių kalbos. Tuo būdu senas lietuvių tikėjimas su daugybe dievų pradėtas laikyti stabmeldišku. Prūsijoje randami jau trys dievai: Perkūnas, Patolis ir Patrimpas. Jie paminėti pirmą kartą 1418 m. Iš jų tikrai antropomorfine forma buvo gavęs Perkūnas – dangaus ir žemės valdovas (dangaus ugnis). Jo kultas išlikęs iš dalies bažnyčioje, kaip rodo Verbų sekmadienis ir šventinamos verbos (pal-mės), kurios laikomos per visus metus namų apsaugai nuo perkūnijos.

Šalia gamtos reiškinijų kulto lietuviuose pirmavo vėlių kultas. Iš jo kilo ir lavonų deginimo paprotys. Esą tik lavonus sudeginus mirusieji išsisi. Paslėptus medžių drevėse estų bites ir vabzdžiai, žemėje užkastus graužtų kirminai. Vėlės galėjo pereiti į kitą pasaulį tik sudeginus lavonus.

Lietuviai stipriai tikėjo į pomirtinį gyvenimą, ir lavonų deginimas buvo to gyvenimo išraiška. Dar Algirdas ir Kęstutis buvo sudeginti: Kęstutis su 18 žirgų, Algirdas – su daug žirgų, šunų ir sakalų.

Vėlių kultas buvo savita lietuvių religijos žymė, bet į vėles reikia žiūrėti bendrai kaip į kito pasaulio dvasias, o ne vien tik kaip į mirusiųjų sielas (467). Pagal istoriką,

Vilniaus katedros architektas LAURYNAS STUOKA-GUCEVIČIUS – paminklinis biustas Vilniuje. Jo statyta katedra, deja, sovietinės valdžios buvo nusavinta ir paversta paveikslų galerija. Nuotr. V. Čiplo

Veikalas apie jėzuitą architektą

JURGIS GIMBUTAS

Gana išsamios žinios apie architektą jėzuitą kunigą Tomą Žebrauską (1714-1758) randamos prof. kun. P. Rabikauskos straipsnyje LE XXXV tome. Tuo metu, 1966 m., tos žinios dar buvo spragotos, ne visi šaltiniai išnagrinėti. Kaunietis architektas Vl. Zubovas dirbo dvylika metų, bandydamas surasti, išnagrinėti ir lietuviškai parašyti, kas tik jam buvo prieinama archyvuose ir bibliotekose apie tą daugelio šventųjų ir rūmų architektą, astronomą ir matematiką, Vilniaus universiteto profesorį Tomą Žebrauską. Be kitų, jam padėjo ir minėtasis prof. P. Rabikauskas atsistais dokumentų išrašais iš Archivum Romanum Societatis Iesu, Lithuania, Romoje (Zubovo padėka psl. 9). 306 puslapių knyga "Tomas Žebrauskas ir jo mokiniai" išleido "Mokslo" leidykla Vilniuje 1986 m. 4000 egz. tiražu. Redakcinės kolegijos pirmininkas – pats Vilniaus universiteto rektorius Jonas Kubilius, mokslinis redaktorius fl. dr. R. Plečkaitis, recenzavo archit. kand. S. Abramauskas ir kiti.

Knygos turinys parodo, kad ši monografija yra ankščiau nepaskelbtų šaltinių rinkinys, nes dokumentų tekstams skirta didžioji veikalio dalis – psl. 87-268. Čia randame labai įdomias Vilniaus universiteto 1753-1755 metų matematikos egzaminų ir tezių programas lotynų ir lietuvių kalbomis, aštuonis Žebrausko

protėvių sielos buvo maitinamos. Po šventu ažuolu vyrams, po šventa liepa moterims tam tikru laiku buvo dedama mėsos, sūrio, midaus.

Baigdamas skyriaus apžvalgą, istorikas paminėjo ir lietuvių vaišingumą. Juo pasižymėjo prūsai ir lietuviai. Vaišingumas lietuviuose virsdavo į girtavimą. Dusburgas pasakoja, kaip šeimininkas, šeimos nariai ir svečiai versdavo vienas kitą gerti. Buvo geriama ne tik svečius vaišinant, bet ir per visokias šventes, suelgas, krikštynas, laidotuves. Apie lietuvių girtavimą tas pats Dusburgas rašė, kad tai buvo lietuvių paprotys.

Po straipsnio "Senovės lietuvių tikėjimas ir kultūra" seka mūsų garbingo istoriko tiesiog benediktiniško kruopštumo darbas "Senovės lietuvių religijos bibliografija". Ji teikiama po trumpo įvedamojo žodžio. Tai margaspalvė ir labai sudėtinga bibliografija (479-607). Toliau pateikiama tos pačios bibliografijos rodyklė (608-830). Rinkinys baigiamas nuorodomis (631-683), kur sudėtos bibliografijos, pridėtos prie iš LE pakartotų straipsnių.

laiškus Steplingui Prahėje, Pliateriui ir Radvilai, visokių archyvinių dokumentų. Duotoji Žebrausko lietuviško įrašo faksimilė iš rankraštinės 1734 metų knygos "Praxes" – "Skulp: Ziemiausias Zte Pone Tarnas tawo T.Z.N.S.I." – liudija, kad jo gimtoji kalba buvo lietuvių. Knygos pradžioje autorius Zubovas pateikė trumpą Žebrausko biografiją ir jo kūrybos apžvalgą (psl. 22-77). Tėbėra neišaiškinta kur jis gimęs. Nemažai vietos skirta šaltinių ir literatūros apžvalgai bei jų sąrašams. Visas veikalas suplanuotas ne literatūriškos biografijos modeliu, o mokslinio-istoriografinio darbo pavyzdžiu. Tos pačios knygos serijos "Lietuvos mokslo paminklai" panašaus formato knygų jau turim kelias: Jono Jablonskio laišakai (1985), I. Jonynas istorijos baruose (1984), Stanislovas Rapolionis (1986). Redakcinė kolegija ta pati. Zubovo knygos pabaigoje pridėtas iliustracijų sąrašas su jų šaltiniais, asmenvardžių rodyklė, santraukos rusų ir vokiečių kalbomis (po 6 puslapius). Mokslinis bagažas be priekaištų.

"Tėviškės žiburiai" 1987 15 nr. skaitėme architekto Edmundo Arbo parašytą Tomo Žebrausko biografijos santrauką pagal Vl. Zubovo knygą. Ten nebuvo pasakyta iš kur imti duomenys. Tik E. Arbo rašinio pabaigoje duota trumpa pastraipa apie Vilniuje išleistą archit. V. Zubovo "redaguo-tą" knygą, be sąryšio su paskelbtąja biografijos santrauka. Zubovas ne redagavo, o parašė tą knygą. Redagavo ir recenzavo kiti specialistai, ir jų pavardės surašytos antrojoje viršelio pusėje. Be reikalo gerb. archit. Arbas priekaištuoja kolegai Zubovui, kad jo knygoje esą "daug nereikalingų citatų ir faktų pakartojimų". Reikėjo konkrečiai nurodyti, kas ir kur nereikalinga. Mano nuomone čia viskas reikalinga ankščiau žinotoms faktinėms ar abejotinoms hipotezėms ar abejotinoms hipotezėms išaiškinti, paliudyti ar panagrinėti. Sutinkame su E. Arbu, kad tokie veikalai, kaip Zubovo "Tomas Žebrauskas" didžiai pasitarnavo Lietuvos kultūros istorijai.

Apie autorių Vladimirą Zubovą parašyta LE XXXVII tome. Jo žmona – didžiojo M. K. Čiurlionio dukterė, o jų dukra Dalia Zubovaitė-Palukaitienė, gimusi 1938 m., yra pasižymėjusi skulptorė Kaune. Vl. Zubovas seniau yra paskelbęs dvi stambias studijas apie XVII š. Lietuvos baroką. Zubovai gyvena Kaune Sofijos Čiurlionienės namuose ir globoja jos atmintinį muziejų.

Norite susipažinti su savaitraščiu "TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI"? Atsiųskite savo adresą ir gausite keletą numerių nemokamai.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Kazio Bradūno poezijos rinkinį "Krikšto vanduo Joninių naktį" "Ateities" literatūros fondas Čikagoje. Knyga, skirta Lietuvos krikšto 600 metų sukakčiai, apima krikščionybės ir senosios lietuvių kultūros sąlytį. Ji turi šešis skyrius po dvylika eilėraščių. Tie skyriai simbolizuoja krikščionybės šimtmečius, o eilėraščiai paliečia šimtmečiams būdingus krikščionybės atspindžius.

Baltistikos institutas ir studijų centras Stockholm universitete š. m. birželio 3-6 d.d. rengia konferenciją, kurios pagrindinė tema – "Baltijos šalys 1900–1914 metais". Konferencijos išlaidas padengs švietimo ministerija, Švedijos institutas ir Stockholm miesto. Konferencijoje bus svarstomi ekonominiai, socialiniai, politiniai bei kultūriniai reikalai atskirose Baltijos šalyse ir apimtai Baltijos srityje 1900–1914 m. laikotarpyje. Pradžią nebūtinai turi būti su-sieta su 1900 m., nes yra istorinių įvykių, kurių šaknis siekia 1890 ar net 1880 metus. Konferencijos rengėjai betgi nori, kad pasirinkti pranešimai neperžengtų 1914 m., nebūtų nukelti pvz. į 1917 m., nes tada būtų prarastas pagrindinės temos nuoseklumas. Konferencijoje bus vartojamos anglų ir vokiečių kalbos. Jos darbus serijoje "Studia Baltica Stockholmensia" išleis Stockholm universitetas. Pranešimų rankraščiai negali būti ilgesni kaip 15 spausdintų puslapių, o jiems pateikti duodama 20 minučių. Speciali konferencijos sekcija priims 15 minučių pranešimus apie vykdokus baltistikos studijų tyrimus, kurie nėra susieti su pagrindine konferencijos tema.

Šimtosioms kompozitoriaus Stasio Šimkaus gimimo metinėms buvo skirta Petro Višnio radio valandėlė "Laisvės varpas" vasario 22 d. laida, transliuojama Bostono ir apylinkių lietuviams. Apie sukurtojų kūrinių ir jo reikšmę tautinei lietuvių kultūrai kalbėjo Stasys Santvaras. "Laisvės varpo" laidos visada pradėdamos Stasio Šimkaus daina "Lietuviai esame mes gimę". Ši kartą Stasio Santvaro pranešimą papildė keturi kiti sukurtojų kūrinių: sol. Vacio Daunoro atlika "Kur bakūzė samanota", Liongino Abariaus vadovaujamo vilniečių choro – "Vėjo dukra", sol. Stasio Baro – "Pilu stiklėli", Čikagos lietuvių operos choro – ištrauka iš "Pagarbėnų" operos "Saulė motina pakilo". Pagrindinį Stasio Šimkaus sukurtojų minėjimą su akademi-ne dalimi, solistais ir "Dainavos" ansambliu Čikagoje š. m. spalio 3-4 d.d. rengia "Margarito" vadovas Petras Petrutis.

Antano Gustaičio ir Stasio Santvaro poezijos spektaklį Bostone balandžio 11 d. surengė JAV LB apylinkės valdyba su savo pirm. inž. Bruteniu Veitu, pasikvietusiu būrį entuziastiškai nusiteikusių taktininkų. Programa sudarė, eilėraščių atrinko bei juos deklamavo Mirga Girmuviene ir Zita Krukoniene su Aleksandru Pakal-niškiu, jn., Gita ir Aidu Kupčinskais. Liaudies dainas paruošė etnografinis "Sodauto" ansamblis, vadovaujamas Gitos Kupčinskienės, su sol. Gaile Rastonyte, abiejų poetų gyvenimą atskleidžiančias skaidres – Antanas Kulbis, Gražina ir Vytautas Sakalai. Spektakliu paminėtos dviejų bostoniečių amžiaus sukurtojų Antano Gustaičio aštuoniadešimtmetis ir Stasio Santvaro aštuoniadešimtpenkmetis. Pirmoji spektaklio dalis buvo skirta Stasiui Santvarui. Ji pradėta prasmingu ju eilėraščių "Vabalėlis" iš 1939 m. išleisto rinkinio "Giesmės apie saulę ir sielą". Su liaudies daina "Oi seniai seniai" įsijungė "Sodauto" ansamblis. Ekrane buvo rodomos Antano Kulbio paruoštos skaidrės. Pirmoji dalis baigta Stasio Santvaro poezijos pynė. Kiekvienas buvo aišku, kad antroji spektaklio dalis, pradėta linksma daina "Aš vyras kaip pipiras", skiriama Antanui Gustaičiui. Tai liudijo ir po dainos sekusi jo satyrinių eilėraščių pynė, užbaigta "Sodauto" atliktą daina "Padainuokim atsisoje". Ekrane buvo rodomos Gražinos ir Vytauto Sakalų paruoštos skaidrės. Trečiojoje dalyje, kuri buvo skirta abiem poetams, skambėjo "Sodauto" ansamblio dainos "Ne bet kokia aš mergelė buvau", "Oi aisiu, aisiu", eilėraščiai – Stasio Santvaro "Gražiausia moteriškė" ir Antano Gustaičio "Gražios moters". Daug dalyvių susilaukęs spektaklis baigtas poetų podėkos žodžiais ir vaišėmis.

Vytautas Sirijos Gira tapo penktuoju G. Petkevičaitės-Bitės premijos laureatu. Šią literatūros premiją rašytojos atminimui yra įsteigęs Panavėžio rajono Smilgių kolchozas. V. Sirijos Girai ji paskirta už romaną "Nakties muzika". Premija įteikta Vilniuje, Lietuvos rašytojų sąjungos klubo salėje. Laureatą sveikino rašytojai J. Baltušis, A. Baltakis, savo eilėraščius skaičiusi S. Lygutaitė-Bucevičienė. Literatūros kritikas S. Lipskis apibūdino esmines V. Sirijos Giros kūrybos tendencijas, P. Bražėnas kalbėjo apie rašytojų uždavinius M. Gorbachiovo atnešto persitvarkymo metu.

Kompozitoriaus Antano Račiūno premiją po atminimui įamžinti prieš porą metų įsteigė Ramygalos kolchozas. Ji skiriama už geriausią dainą žemdirbiams. Šiemetinė A. Račiūno premija balandžio 10 d. zoniniuose Ramygalos kultūros namuose įteikta kompozitoriui Z. Virkšui ir poetui S. Gedai už dainą mišriam chorui "Tėviškė". Iškilmė baigta poezijos ir muzikos vakaru: savo eilėraščius skaitė S. Geda, A. Račiūno bei kitų kompozitorių kūrinius atliko pianistė B. Vainiūnaitė ir smuikininkas J. Dvarionas su akompaniatoriumi A. Jurgelioniu. Vakare dalyvavo "Ramygaliečių klubo" nariai, velionies Antano Račiūno našlė ir artimieji.

Karnavičių šeimos švente tapo Vilniaus konservatorijos paminėta deimantinė pianisto, jos buvusio rektoriaus ir prof. Jurgio Karnavičiaus amžiaus suaktis. Vakaro programą atliko pianistas sūnus Jurgis Karnavičius, M. K. Čiurlionio konkurso laureatas, ir marti Sigutė Stonytė-Karnavičienė, Vilniaus operos ir baletu teatro soliste. Jiedu programom buvo įjungę ir šios šeimos patriarcho kompozitoriaus Jurgio Karnavičiaus (1884-1941) kūrinių. Pianistas J. Karnavičius atliko savo senelio J. Karnavičiaus "Lopšnį", J. Haydn sonatą, F. Liszto "Obermano slėnį", sol. S. Stonytė – du J. Karnavičiaus romansus, H. Wolfo "Vienatvę", dvi arijas iš G. Puccinio "Bohemos" ir V. Bellinio "Normos" operų. Sukaktuvininkas prof. J. Karnavičius su meno veikėju Juozu Antanavičiumi aptarė jauno žmogaus kūrybinio aktyvumo, asmenybės ugdymo, koncertinio gyvenimo problemas. Prof. J. Karnavičių deimantinės suakties proga sveikino jo mokiniai, bendradarbiai, Vilniaus filharmonijos bei kitų institucijų atstovai.

Vilniaus universiteto teatras žiūrovus pakvietė į rež. R. Venckaus pjesę "Hamletas sąvoka arba repeticija su komplikacijomis". Tai jau šeštasis poezijos teatro tradicijas puoselėjančio rež. R. Venckaus spektaklis universitete. Ši kartą pagrindiniai veikėjai jo pjesėje yra režisierius ir aktorai, repetuojantys V. Šekspyro "Hamletą". Repeticijoje vykstantis ginčas rodo, kaip keistai kartais susipina teatras ir gyvenimas, vaidmenų ir juos atliekančių aktorių likimas. Diskusijos apie V. Šekspyro "Hamletą" veikėjus tampa priemone gyvenimiškiems konfliktams atskleisti. Premjeriniame spektaklyje vaidino studentai ir buvusieji universiteto auklėtiniai – V. Mickevičiūtė, L. Vanagaitė, D. Tumavičiūtė, V. Koševaja, V. Paškonis, E. Šileikis, J. Lukoševičius, J. Banionis, R. Suzovičius, R. Vagrys, A. Imbrasas.

Atėnuose rengiamas tarptautinis jaunųjų dainininkų konkursas, kuriuo pagerbiama žymiosios graikų solistės Maria Callas atminimas. Šiemetinis konkursas kovo pabaigoje susilaukė trisdešimt vieno dalyvio iš Graikijos, Bulgarijos, Kanados, Japonijos, Prancūzijos, Lenkijos, Italijos, Izraelio, Šveicarijos, Sovietų Sąjungos, Lietuvos bei kitų šalių. Lietuviai ten neoficialiai atstovavo su trim sovietų dainininkėm nusijusia jaunoji Vilniaus filharmonijos sol. Sigutė Trimakaitė, M. Glinkos konkurso Maskvoje laureatė. Vilnietė Atėnuose laimėjo pirmą vietą kamerinio-oratorinio dainavimo grupėje. Sol. S. Trimakaitė spaudoje dėkoja ją lydėjusiai akompaniatoriui A. Kisielui ir savo laimėjimą laiko visų Lietuvos dainininkų įvertinimu. Kitos Sovietų Sąjungos atstovės varžėsi operinio dainavimo grupėje ir susilaukė menkesnių įvertinimų: N. Datsko iš Lvovo – II vietos, M. Šutkova iš Didžiojo Maskvos teatro – II vietos, M. Chochlagorskaja iš Sverdlovsko – diplomu.

V. Kst.

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

PAJUOSTANTIS AUKSAS

“Tiesos” korespondentė Vida Bielskytė balandžio 7 d. laidoje skaitytuos supažindina su ilgoku sąrašu moteriškių, kurias suviliojo netikro aukso spindesys. Jas sugundė dvi juodaakės prekiautojos — L. Redicė ir R. Firar, pasiūliusios aukso dirbinių — žiedų, auskarų, medalių. Suktos vaizbūnės savo gastroles pradėjo Panevėžio rajone, aplankydamos Eleonorą Ječienę Akmenių kaime, Aldoną Andrikonienę ir Bronę Tvarkūnienę — Molainių kaime, Janiną Kamarauskienę — Rabikių kaime. Prekyba buvo tęsiama Raseinių rajone pas Sienlaukio kaimo gyventoją Olgą Fiodorovą ir netgi Raseinių mieste, kur pardavėjas sulaikė milicininkai. Jie betgi buvo geri vyrai: sulaikytas sukčiautojas tik pavėžėjo iki Kauno rajono ribos ir paleido. Iš ten jos patraukė Alytaus link, nutarusios viliojanti netikro aukso spindesį išbandyti pas dzūkes. Panevėžio liaudies teisme vėliau paaiškėjo, kad apgavikėms visur sekėsi. Aplankytos moterys mieliai pirkto žiedus, auskarus bei kitus netikro aukso gaminius, kartais netgi pasiskolindamos pinigų iš kaimynių arba į tuos pirkinius mainydamos pūkinius patalus, lovatieses, skaras, palaidinukes. Teismo pakviesti specialistai nustatė, kad geltono metalo žiedai, auskarai ir medaliai, vėliau spėjė pajusti, buvo pagaminti iš tam tikros bronzos. Nukentėjusios apgavikės pradėjo vadino plėšikėmis vidury dienos, bet staiga sušvelnėjo, kai teismas grąžino pas teisiamašias surastus pinigus.

“TIESOS” SUKAKTIS

Lietuvos meno darbuotojų rūmose Vilniuje balandžio 10 d. buvo paminėtas Maskvai tarnavusios ir tebetarnaujančios “Tiesos” septyniadešimtmetis. Laikraščio darbuotojų sveikinimo vilniškės kompartijos centro komiteto I sekr. P. Griškevičius, dėkodamas už ištikimą pagalbą kompartijos siekiams, sovietinio komunizmo idėjų garsinimą. “Tiesa” buvo apdovanota vilniškės aukščiausiosios tarybos prezidento garbės raštu. Vyr. red. A. Laurinčiukas savo žodyje priminė, kad pirmas “Tiesos” numeris buvo išleistas Petrapilyje 1917 m. balandžio 12 d. “Tiesa” sekė Lenino “Pravdos” nustatytą kryptį, pasirinkdama net ir jos lietuvių kalbon išverstą pavadinimą. Pirman numerin buvo įdėtas Juliaus Janonio eilėraštis “Neverkit kas kapą”. Turbūt dėl to “Tiesos” septyniadešimtmečio minėjime Juliaus Janonio eilėrašius deklamuvo aktorius Laimonas Noreika. Šiandien sąmoningai nutylima, kad J. Janonis buvo įstojes Rusijos socialdemokratų partijon ir nusižudė 1917 m. gegužės 17 d. Petrapiilyje, šokdamas po greituojau traukinio, praėjus tik mėnesiui po jo eilėraščio pasirodymo “Tiesoje”.

TEATRO ŠVENTĖ

Tradiciniu kauniečių renginiu tapo teatro šventė, šiemet

įvykusi kovo 27-28 d.d. Šventėje profesiniai Kauno teatrai tampa tik kauniečių su dėkingumu gerbiama žiūrovais. Sporto halėje kovo 27 d. įvyko teatralizuotas humoristinis savi-veiklininkų koncertas, kurio programa atliko dainininkai, muzikantai ir šokėjai. Kauniečius teatralus šventės proga sveikino dar vieno triumfo su-silaukę “Žalgirio” krepšininkai. Kovo 28 d. popietę Laisvės alė-joje prasidėjo karnavalas. Šven-tinien eisenon įsijungė daugybė teatro mylėtojų — savi-veiklini-ų grupių, dramos būrelių narių. Trijose aikštelėse vyko vaidi-nimai, teatro loterija, kurioje buvo galima laimėti bilietus į vieną iš trijų Kauno teatrų. Abu šiuos renginius režisavo A. Nor-vila, apipavidalino Z. Mackevi-čiūtė.

“BILDUKO” KAVINĖ

Klaipėdos jaunimo susibū-rimo vieta tapo “Bilduko” kavi-nė, kurion į nuotaikingus vaka-rus kviečia ūkškaitos pagrin-dais veikiantis kūrybinis jau-nimo susivienijimas. Mokslei-viai, studentai, jauni darbinin-kai ypač pamėgo “Bilduke” ren-giamas pramogines diskotekas, teminius vakarus, susitikimus su įdomiais žmonėmis, liaudies universiteto muzikos fakulteto užsiėmimus. Kavinėje visuome-niniai pagrindais koncertuo-ja Vilniaus konservatorijos Klaipėdos fakultetų meno grupės. Vadovai “Bilduko” kavinėje pla-nuoja įsteigti vokalinį instru-mentinį ansamblį, šokėjų grupę, roko (rock and roll) klubą.

NUSIVYLĖ TELEFONAIŠ

“Tiesa” kovo 11 d. paskelbė iš Panevėžio rajono gautą O. Bunienės, S. Pelenienės bei kitų skaitytųjų atsiųstą laišką: “Mūsų, Panevėžio rajono Liūdy-nės, gyvenvietėje nemažai žmo-nių turi telefonus, tačiau labai dažnai jie neveikia. Daug kartų kreipėmės į Panevėžio rajono eksploatacinį-techninį ryšių mazgą, prašydami sutvarkyti te-lefono ryšį. Visuomet gauname atsakymą, kad bus sutaisyta. De-ja, pažadai ir lieka pažadais. Rytininkai tikriausiai turi sa-vų sunkumų. Nesinorėtų tikėti, jog jie tiesiog bando, kaip žmo-nės sako, vedžioti už nosies. Ta-čiau tokiu atveju juk privalu ir-gi pasakyti tiesą, nežadėti to, ko negali tesėti. Kas mėnesį mokā-mė už telefoną, norime juo ir naudotis”.

ANTROJI VANDENVIETĖ

Senosios vandenvietės gelmių siurbliui Mažeikių gyventojams per parą parūpindavo apie 19.000 kubinių metrų geriamojo van-dens, bet jo jau neužtenka spar-čiai augančiam miestui. Antro-sios vandenvietės statyba pra-dedama Pumpurų kaime, už sep-tynių kilometrų nuo Mažeikių. Ši vandenvietė per parą parūpins 16.000 kubinių metrų geriamo-jo vandens. Jos vamzdynas ne-bus tiesiamas įprastuose grioviuose, bet ant paruošto grun-to, užpilamo smėliu ir žvyru. Ant vamzdyno bus nutiestas ke-lias, kuris miestą jungs su nau-jaja vandenviete.

V. Kst.

Prie Ontario St. Catharines miesto rotušės iškylant Lietuvos vėliavą Vasario 16 proga. KLB St. Catharines apylinkės pirmininkas A. ŠETIKAS (kairėje), vadovavęs tai iškilmei ir supažindinęs susirinkusius tautiečius su garbės svečiais, kurie ne tik dalyvavo iškilmėje, bet ir tarė sveikinimo žodį

Hamilton, Ontario

ELENA DAUGUVIETĖ - KU-DABIENĖ “Aukuro” režisierė, kovo mėnesį grįžusi iš Edmonto-nų, kur vaidino “Citadel” teatre “Tsymaly” anglų kalba, įsijun-gė į daugiakultūrę veiklą ir pra-dėjo organizuoti Devintąjį teat-rų festivalį. Daugiakultūriai festi-valiai Hamiltone ruošiami kas-met gegužės-birželio mėn. Tai pa-grindinė teatrų materialinė pa-rama.

Šiame festivalyje “Aukuras” bu-vo numatės vaidinti “Eglė žalči-ų karalienė”, tačiau kai kuriems aktoriams atsisakius, nusprendė atnaujinti Antano Gustai-čio “Sekminių vainiką”. Režisuo-ja ir vaidina Elena Dauguvietė-Kudabienė. Paskutiniu laiku An-tanas Gustaitis veiklą pailgino, įvesdamas naują vaidmenį - kaimo perėjūną Dydorių Pulpesį. Tai spalvingas, įdomus vaidmuo, kurį atlieka Kazimeras Bungarda. Ki-tus vaidmenis atlieka Marija Kal-vaitienė, Antanas Mingela, Lilija Liaukutė, Onutė Stanevičiūtė, Ma-tas Stanevičius, Onutė Žukauskaitė, Irena Žukauskaitė, Raimundas Miltenis, Algis Rudaitis ir Tomas Kekys. “Sekminių vainiko” vaidi-nimas įvyks gegužės 24, sekmadie-nį, 4 v.p.p., Westdale mokyklos auditorijoje, 700 Main St. West. Bilietai suaugusiems — \$5, jauni-mui — \$2. Labai džiaugiamės, kad “Aukuro” pakviestas sutiko mums talkinti “Rambyno” pensininkų klubo dainos vienetas, kuriam sekmingai vadovauja Aldona Ma-tulicz.

Gegužės 3 d. jie gražiai pasirodė su įdomia programa Jaunimo cen-tro salėje. Mielai žiūrovai, “Auku-ras” kviečia visus atvykti į spek-taklį. Pamatysite nuotaikingą veiklą su naujais talenais ir iš-girsite gražias dainas. Savo atsi-lankymu paremsite “Aukuro” vei-kalą ir įrodysite svetimtaučiams, kad palaikote ir įvertinate savo teatro darbą. Juo labiau, kad daly-vauja kritikas (adjudicator). Ga-biausieji aktoriai bus apdovano-ti. Gegužės 30, šeštadienį, 6 v.v., Hamiltono centrinės bibliotekos auditorijoje (55 York Blvd.) įvyks žymenų įteikimo iškilmė. Įvairių tautybių aktorai, dainininkai atliks programą, po to bus vaišės. Įėjimas \$2. Visi kviečiami atsi-lankyti. M.K.

A.a. JONUI LEKUČIUI iškeliavus amžinybėn, reikšdami užuo-jautą liūdesio valandogė broliui, seseriai ir visiems giminėms bei bičiuliams, jo atminimui paauko-jo Tautos fondui: 50 dol. — A. J. Asmenavičiai; 20 dol. — J. K. Der-vaiciiai iš St. Catharines; 2. Didž-balis, Vl. S. Matukaiciiai iš Can-field, Al. Aug. Patamsiai; 15 dol. — J. El. Bajoraičiai, Br. Ema Mi-lašiai; 10 dol. — J. Lesčius, Adelė Paulikonienė, Z. Al. Pulianauskai. Visiems nuosirdus aičių už au-kas tėvynės Lietuvos nepriklauso-mybės atstatymo reikalam.

Tautos fondo atstovybė (Nukelta į 8-tą psl.)

Tillsonburg, Ont.

PADĖKA

Netikėtai atsidūrus ligoninė-je, susilaukiau gausių lankytojų. Dėkoju giminėm draugam ir vi-siem, kurie mane aplankė ligoni-nėje ir namuose. Taip pat dėkoju Kanados lietuvių katalikių moterų draugijos Delhi skyriui už atsiųstas gėles. Esu labai dėkin-ga savo vyriui ir vaikams, kurie mano ligos atveju turėjo daug rū-pesčių.

Jūsų visų nepamiršianti —
Bronė Rutkauskienė,
Tillsonburg, Ont.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus (Esu “Union Gas” atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Ottawa, Ontario

LIETUVOS KRIKŠČIONYBES su-kaktis Kanados sostinėje bus pa-minėta š. m. gegužės 31, sekmadie-nį. Ottavos katedroje - bazilikoje 12.15 v.p.p. iškilmingomis pamal-domis, kurias laikys vietos arki-vyskupas J. A. Plourde, D.D., asis-tuojamas lietuvių kapeliono kun.dr. V. Skilandžiūno ir kitų kuni-gų. Tai bus bendros katedros para-pijiečių ir vietos lietuvių pamal-dos. Visi lietuviai, Otavos ir apy-linkių, kviečiami dalyvauti. La-bai pageidautina, kad visi, kas tik gali, pasipuostytų tautiniais drabu-žiais ir dalyvautų iškilmingoje procesijoje, lydint arkivyskupą į iškilmingas pamaldas.

TIKINČIOSIOS LIETUVOS DIE-Ų aukų surinkta — \$205.00. Auko-jo: J. V. Danys — \$50.00; K. Vilčins-kas — \$10.00; A. Šimanskienė — \$5.00; kiti — \$140.00. Nuosirdus aičių visiems.

KUN. DR. V. SKILANDŽIŪNAS vedė rekolekcijas šiais metais Gavenios metu šiose vietovėse: St. Catharines, Wellande, Čikagoje. Buvo nepaprastai sužavėtas lie-tuvių pamaldumu, nuosirdumu ir vaisingumu. Jaučiamas didelis su-sidomėjimas Dievo žodžiu ir dvasi-niu gyvenimu.

KUN. STASYS ŠILEIKA, SDB, Šv. Kazimiero parapijos klebonas Montrealyje, atliekė Gavenios su-sikaupimo pamaldas Otavos lietu-viams š. m. kovo 29 d. Visi dalyva-vusieji yra labai dėkingi už dvasi-nį patarnavimą.

LINAS PRIŠČEPIONKA, gim-nazijos mokytojas, ruošiasi tuok-tis su Sharon Mitchell, kuri, bū-dama nekalbanti, priėmė katalikų tikėjimą. Sutuoktuvės įvyks domi-nikonų vienuolyno šventovėje Otavoje š. m. rugpjūčio 15 d. Vis-as apeigas atliks lietuvių kape-lionas. Kr.

Delhi, Ontario

KATALIKIŲ MOTERŲ DRAU-GIJOS tolimesnė veikla. Š. m. kovo 25 d. įvyko gausus visuotinis na-rių susirinkimas. Jį pradėjo sky-riaus pirmininkė, kviesdama mal-dai už vergijos pančiuose kenčian-čią tėvynę Lietuvą. Susirinkimui sumaniai pirmininkavo Irija Luko-sienė, sekretoriavo L. Vitienė. Valdybos narė A. Čiuprinskienė kalbėjo apie pirmąją Lietuvos krikščionę karalienę Mortą. Klau-simuose ir sumanyuose buvo ap-tarti šie veiklos užmojai: 1. Š. m. ge-gužės 10 d. lietuviškos mokyklos ruošiamam Motinos dienos minėji-mui talkinti kepiniais. 2. Gegužės 17 d. visoms narėms organizuotai dalyvauti pamaldose, meldžiantis už persekiojamus kunigus ir pa-sauliečius Lietuvoje, prašyti ke-lioną pritaikyti pamokslą tai in-tencijai. 3. Paremti Suvalkų tri-kampio lietuvių, pasiūnčiant siuntinių jų prašiusiems. 4. Re-

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

Lietuvos krikšto 600 metų su-kaktis minėjimams yra sudary-tas bendras Mičigano valstijos komitetas, vadovaujamas Liudos Rugienienės. Komitetan jau yra įsijungę Grand Rapids, Lansin-go, Detroito, Windsoro lietuviai ir jų parapijos. Pagrindinis mi-nėjimas įvyks spalio 17-18 d.d. Lietuvių kultūros centre South-fielde, Detroito priemiestyje, ir Dievo Apvaizdos lietuvių pa-rapijos šventovėje. Iškilming-as Mišias atnašaus arkiv. Ed-mundas Szoka su vysk. P. Balta-kiu, OFM, ir lietuviams kunigais. Paroda ir koncertas įvyks Lietu-vių kultūros centre. Programą atliks iš Toronto pakviestas “Vo-lungės” choras, vadovaujamas muz. D. Viskontienės. Minėji-mas Šv. Antano parapijoje Det-roitoe įvyks — gegužės 24 d. Ren-ginin įtrauktos Mišios, St. Sli-žio vadovaujamo choro koncer-tas ir dr. Marijos Gimbutienės paskaita apie religiją Lietuvo-je prieš krikščionybę. Prelegen-tei susirgus, jų sutiko pakeisti jaunoji istorikė dr. Rasa Mažeikaitė. Mičigano sostinėje Lan-singe minėjimas numatytas bir-želio 28 d. Nedidelėje Mičiga-no sostinėje Lansinge gyvena nemažai rengėjų komiteto na-rių ir lietuviškų organizacijų veikėjų. Tikimasi, kad ne tik gy-ventojų, bet ir valdžios dėme-sį atkreips minėjimam atvažia-vęs didelis skaičius lietuvių.

Lietuvių Aušros Vartų para-pija Niujorke, vadovaujama klebono kun. Vytauto Palubins-ko, vikaru susilaukė naujo kun. Eugenijaus Savickio. Jis yra gi-mės Bruklne, gyvenęs įvairiose Niujorko dalyse, dirbęs kariniu policininku V. Vokietijoje su JAV kariuomenės daliniais. Jam taigpi teko dirbti su Niujorko ugniagesiais, perauklėjimais narkotikų vartotojais. Tačiau nuo vaikystės dienų E. Savickis norėjo tapti kunigu. Aušros Vartų parapijos klebonas kun. V. Palubinskas 1984 m. poterį įstoti į Šv. Kazimiero katedrą Romoje. Jį, turintį jau 47 me-tus amžiaus, kunigų įšventino vysk. Paulius Baltakis, OFM, 1986 m. gruodžio 6 d. Niujorke, Šv. Patriko katedroje. Vikaru jis buvo paskirtas Niujorko Manhatane esančiai Aušros Vartų parapijai, pastaruju metu sutelkusiai daugiau lie-tuvių, plečiančiai ne tik religi-nę, bet ir kultūrinę lietuvių veiklą.

Baltiečių moterų taryba, įsteig-ta 1947 m. V. Vokietijoje, 40 me-tų veiklos sukaktį balandžio 5 d. paminėjo Niujorke, Estų namuose. Su atliktais veiklos darbais minėjimo dalyvių su-pažindino pirm. Aldona Pintsch, primindama tris ilgai dirbusias žymiausias lietuvių atstoves — a.a. Ligiją Bieliukiene, Vincę Jonuskaitė-Leskaitienę ir a.a. Galią Žilionienę. Taryba sukakties proga sveikino: ge-neralinis Lietuvos konsulas A. Simutis, generalinis Estijos konsulas E. Jaaksonas, Latvijos atstovas V. Kreicbergs bei kiti kalbėtojai. Ilgą žodį tarė pa-grindiniu kalbėtoju pakviestas Linas Kojelis, prez. R. Reagano patarėjas Baltuosiuose rūmuo-se. Lietuviški dainų programą atliko sol. Rasa Bobelytė-Brit-tain su pianiste Aldona Kepa-laite. Baltiečių moterų taryba kasmet eilės tvarka keičia sau vadoves. Po šio minėjimo pirmi-ninkės pareigas iš lietuvių Al-donos Pintsch perėmė latvė Hel-ga Ozolins.

Venezuela

A. a. Elena Iešmantaitė-Der-vo-jedaitienė mirė š. m. sausio 29 d. Velionė, gimusi 1905 m. Dauge-lačiuose prie Kibartų, baigė Vilkaiviškio gimnaziją 1926 m. ir dirbo Lietuvos pašto skyriuose. Plačiau buvo žinoma kaip Balti-jos žuvėdra, šiuo slapvardžiu rašiusi eilėraščius ir prozas kūrinių, kurių daugiausia paskelbė “Vaidilute”, “Pašto pasaulis”, Klaipėdoje leistas “Lietuvos keleivis”. Pokaryje gyveno baltiečių stovykloje Muehldorfo mieste, leido sien-laikraštį, ruošė vaidinimėlius, skaitė paskaitas. 1949 m. su šeima išvyko Venezuelon. Ten prie Jaritagos miestelio įsigijo ma-žytį ūkį, vertėsi gyvulių ir pauk-čių auginimu. Vyras Vladas Der-vo-jedaitis Jaritagoje buvo ati-daręs foto studiją “Baltica”. Ve-lionė buvo parašiusi dviejų da-lių atsiminimų romaną “Gran-dinės”. Abi Baltijos žuvėdros slapvardžiu pasirašyto romano dalis — “Gintaro krantuose” ir “Gedimino kalno pavėsyje” išlei-do “Argentino lietuvių balsas” 1954 ir 1956 m. Velionies vyras Vladas mirė prieš keletą metų.

dota ir Baltijos žuvėdra. Liko dukra Danguolė su šeima.

Australija

XIV-sios Australijos lietuvių dienos 1986 m. pabaigoje įvyko Sydnejuje. Nors jų įspūdžiai dar nespėjo išblėsti, jau pradėdama rūpintis XV-siomis Australijos lietuvių dienomis, įvyksiančio-mis tik 1988 m. pabaigoje Ade-laidėje. Australijos lietuvių spauda paskelbė rengėjų komi-tetą. ALB krašto valdybos sek-retorė A. Baltrukonienė prane-ša, kad į komitetą įeina: pirm. Janina Vabolienė, vicepirminin-kas ir narys spaudos reikalams Viktoras Baltutis, išd. ir sekr. Leonas Gerulaitis, posėdžių sekr. Nata Alvikienė, narys jaunimo reikalams Aidis Kubilius, narys sporto reikalams Jurgis Jonavi-čius — ALFAS valdybos pirmi-ninkas.

Britanija

Savo klubo lietuviškai veiks-lai sustiprinti reikia vidurinę-je Anglijoje gyvenamint lietu-viam. Jau daug kartų buvo kal-bėta ir rašyta, kad geriausia bū-tų įsteigti Nottingham lietu-vių klubą, kuris palengvintų lietuviškos kilmės jaunimo su-sitelkimą. Čia gimusios, dau-giau išsilavinusios jaunesnės kartos atstovai buvo sudarę ne-oficialią grupę klubui pirkti ir pradėję pirmuosius pajėš-kos žingsnius. Pastatams pa-brangus, vietiniams Notting-hamo lietuviams būtų sunku su-telkti pirkinii reikiamą sumą. Raštu į specialų pasitarimą va-sario 1 d. buvo suteikti ne tik Nottingham, bet ir apylinkėse gyvenantys lietuviai. Susirin-ko apie 70 įviriom kartom pri-klausančių tautiečių. Susirin-kimui vadovavo DBLS Notting-hamo skyriaus vicepirm. P. Anu-žis. Dalyvių eilėse buvo DBLS centro valdybos pirm. J. Alkis, planuojamo steigti klubo reika-lus praktiškai aptaręs dr. S. Kuzminkas. Oficialiai buvo nu-tarta steigti klubą, kuris taps Londone esančios Lietuvių na-mų bendrovės dalimi. Išrinkta klubo valdyba su pirm. P. Anu-žiu. Valdyba įieškos klubui tin-kamo pastato, rinks investaci-jas, telks lėšas iš kitų šaltinių.

A. a. Stasys Anužis, gimęs 1917 m. vasario 14 d. ūkininko šeimo-je prie Papilės, mirė š. m. sausio 12 d. savo namuose Bradforde po ilgos ir sunkios ligos. Veli-onis iš Lietuvos pasitraukė Vokie-tijon 1944 m. vasarą, Britani-tjon atvyko 1947 m. Pradžioje dir-bo anglies kasyklose Skotijoje, o vėliau persikėlė į Bradfordą ir pradėjo dirbti siuvykloje. Mat dar Lietuvoj buvo įsigijęs siuvė-jo specialybę. Bradforde vedė vokiečių kilmės Gerdą Hards, gi-musią ir augusią Taurageje. Gerda Anužienė dalyvavo Brad-forde veikusioje tautinių šokių “Atžalyno” grupėje. Tad šūnas Romas ir dukra Ingrida užaugo lietuviškoje nuotaikoje, išmoko lietuvių kalbą. Net ir vaikai-čiai Paulius su Danute dabar mokosi kalbėti lietuviškai. Veli-onis, išėjęs pensijon, vertė-si privėiu siuvėjo amatu, buvo veikliu “Vyčio” klubo nariu. Laidotuvių apeigas atliko lie-tuvių kapelionas kan. V. Kamai-tis. Gausus bičiulių būrelis ve-lionį palydėjo į krematoriumą. Laidotuvių dalyviai buvo pa-kviesti į “Vyčio” klubą arbatėlei.

Vokietija

Abitūros egzaminus šiemet laiko penki Vasario 16 gimna-zijos moksleiviai — Daiva Bart-kevičiūtė-Meyer, Joakimas Fré-teris, Robertas Funkas, Edita Kirkickytė ir Tomas Verselis. Priešvėlykines rekolekcijas gim-nazijos moksleiviams kovo 24-26 d.d. vedė katalikam — iš Ro-mos atskridęs kun. Edis Putri-mas, evangelikams — kun. Klum-bys iš Bensheimo. Vėlykų atos-togas Vasario 16 gimnazija tu-rėjo balandžio 11-26 d.d.

Kaziuko mugę Vasario 16 gim-nazijos valgykloje kovo 14 d. surengė “Aušros” tunto skau-tai ir skautės, vadovaujami tun-tininkės v.s. Meilės Mickienės. Mugė buvo pradėta iškilminga sveiga, skautų įžodžiu, pakėli-mu į aukštesnį laipsnį. Šią va-sarą Mickų šeima grįžta į JAV. V.s. Meilė Mickienė supažindi-no su būsimąja “Aušros” tunto tuntininke ps. Jūratė Lemkie-ne. Pastaroji padėjo v.s. M. Mickienė už uolų vadovavimą tuntu trejus metus. Tuntas da-bar turi 51 narį. Jaunieji skau-tukai suvaidino dainelę apie žvirbliuką, choras padainavo “Baltos burės plazda”. Progra-mon įsijungė būrelis instrumen-talistų. Ant mugės stalo buvo sudėti rankdarbiai, tautiniais raštais siuvinėti takeliai. ve-

“AUDRA” TRAVEL CORPORATION
KELIONĖS Į LIETUVĄ 1987

12 dienų lietuvių kalbos kursai jaunimui Lietuvoje nuo liepos 6-22 – kaina \$1979 kan.

✱

Kelionių į Lietuvą išvykimo datos:

Gegužės 8	Birželio 29	Rugsėjo 6
Gegužės 28	Liepos 9	Rugsėjo 3
Gegužės 21	Liepos 17	Rugsėjo 17
Birželio 8	Rugpjūčio 6	Spalio 26

Oro linijos — “Air France”, “Aeroflot”, “JAT”, “Finnair”.

Šių metų naujienos: Klaipėda ir Palanga — 3, 4, 5 dienos, Kaunas — 2, 3 dienos, Panevėžys — 1 diena

Kelionės 5-7 dienom į Lietuvą sutvarkomos individualiai pagal norimą maršrutą, pageidaujama laiku.

Kelionė į Romą – birželio 24 - liepos 2

Smulkesnių informacijų teiraukitės mūsų įstaigoje nuo pirmadienio iki penktadienio nuo 9.30 ryto iki 17.00 vakaro, šeštadienį nuo 11 v. ryto iki 14.00 v.p.p. Šiuo adresu:

2100 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6S 1M7

Tel. (416) 769-2500 arba (416) 769-8077
Telex 06-986766 TOR
Kelionių įstaigos registracijos numeris — 2559030

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus (Esu “Union Gas” atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

NE TAS ŽODIS

Nuosirdus aciu už mano pavadėsimą „TŽ“ 1987 m. 16 nr. Tačiau labai nustebau, kai paskaičiau, kad jau velionis (tai aš) yra parvežtas namo ir yra globojamas iš Lietuvos atvykusios mano sesers.

Velionis, pagal „Dabartinės lietuvių kalbos žodyną“, yra jau miręs žmogus. Tačiau aš, dėkui Dievui, esu dar gyvas, baigiu visai pasveikti ir jau vėl įsitraukiau į savo mėgstamą žurnalistinį ir sportinį darbą.

Nenorėdamas, kad mano gausybė draugų ir bičiulių Kanadoje ir Amerikoje pagalvotų, jog aš jau esu Anapilyje, sveikinu visus ir laukiu jų pasirodant būsimose III-se Pasaulio lietuvių sporto žaidynėse, 1988 m. Australijoje, Antanas Laukaitis, Australija

Red. pastaba. Per neapsižūrėjimą žodis velionis žinutėje iš Australijos atsirado vietoje žodžio li-gonis ir suklaidino skaitytojus. Atsiprašome.

DIEVO BAUSMĖ?

Esu bemokslis, 86 metų amžiaus, skaitau „TŽ“ nuo 1954 m. su dideliu malonumu ir dėmesiu. Noriu pareikšti šią mintį. Esu skaitęs ir iš mokytojų žmonių girdėjęs, kad žydų tauta yra Dievo išrinktoji, kuri II D. karo metu buvo žiauriai naikinama. Galbūt tai buvo paties Dievo leista bausmė? Kitaip Dievas būtų atitolinęs žiauras mintis nuo Hitlerio ir žudynės nebūtų įvykiosios.

P. Ramaitis

SENIAUSI LIETUVIŲ KALBOS ŽODŽIAI

Prof. A. Klimas straipsnyje „Seniausie lietuvių kalbos žodžiai“ rašo, kad ranka yra naujas žodis, lietuvių sudarytas iš tos pačios šaknies kaip rinkti, renka, rinko. Šiuo atveju, aš manau, kad yra kitaip. Ranka yra senas žodis ir

ne vieny lietuvių sudarytas, bet indoeuropiečių. Latviškai ranka yra tariama ruoka (rašo – roka); slavų kalbose – ruks, išskyrus lenkus, kurie tarija renka (rašo rēka). Latviai mišrųjų dvibalsį an pakeitė juo, o slavai j u, išskyrus lenkus. Be to, keltiškoje armorikų kalboje (Prancūzijos bretonų Bretanijos pusiasalyje) brank reiškia ranką. Iš ko prancūzai turi la branche, o anglai branch – šaka. Valų kalboje braich – ranka.

Lotynų žodis brachium yra graikų kalbos skolinys brachion ir reiškė dilbį (rankos dalis nuo riešo iki alkūnės) arba ir ranką.

Baltai ir slavai numetę garsą b, suprastindami tarimą turbūt dėl pailgėjusios linksniavimo galūnės.

Iš to išeitų, kad ranka yra senas žodis, kurio pirminė šaknis turėjo būti brank.

Aukščiau paminėta šaka taip pat yra senas žodis. Sanskritė šakha reiškia irgi šaka.

Jeknos, latviškai aknas, yra giminingos sanskritio jakrt; senovės persų, paprastai vad. zendo ar avestos kalboje, kuri yra artima sanskritio kalbai, jakar; lotynų iekuri (tarti jekuri); graikų (h)epar. Čekų jatra ir serbo-kroatų jetra (jeknos) yra kilę iš tos pačios šaknies – jakr. Galima pastebėti garsų k ar r kaitą j t (graikų j p) ar n.

Jeigu žodis kepenys, kaip prof. A. Klimas teisingai nurodo, yra kilęs iš žodžio kepti, tai jis gali būti sudarytas rytų slavų kalbų įtakoj.

Rusų šnekamojo kalboje paplitęs pečionki, mažybinis ir daugiskaitoje, nuo žodžio pečen (jeknos), o pečionka (kepenys ar kepsnys) nuo žodžio peč (kepti). Taigi pečionki yra jeknos (iš tikrųjų jeknelės) ir kepiniai. Lietuviai galėjo susidaryti žodį kepenos ar kepsnys nusižiūrėję į žodį pečionki.

Šiaurės rytų Lietuvoje seniau žodžio kepenys žmonės nežinojo.

R. Bulovas

Prie Velykų stalo Toronto Lietuvių namuose. Iš kairės: L. SKRIPKUTĖ, svečiai iš Floridos – A. PILYPAVIČIUS, L. STATULEVIČIENE-TREČIOKIENE. Visi jie yra „Tėviškės žiburių“ skaitytojai bei dosnūs remėjai

Ji dar gyva...

Trijų jaunų vyrų trijulės koncertas Klivlande

AURELIJA BALAŠAITIENĖ

Dažnai galvodami apie savo tolimą tėvynę, drauge su poetu Brazdžioniui klausiamo: „Ar ji gyva?“ Bet Klivlande, vieną vakarą išgirdę tris Toronte gyvenančius dainininkus, buvome įtikinti, kad ji iš tikro gyva, nors jos balso negirdime, tik tą vakarą pajutome jos širdies plakimą. Vaclovas Povilonis, Valdas Samulevičius ir Vytautas Spudulis su akordeono, gitaros ir fortepiono palyda, be pigaus sentimentalo dirbtinio patoso, palietę klausytojų ausis ir širdis Lietuvos laukais pakvėpavę vėjelio dvelkimu, dainoje jos gyvybės pulsą nešini.

Kanados ir JAV lietuviams yra puikiai pažįstama Mičigano valstijoje esanti Dainavos stovyklavietė su jos „baltaisiais rūmais“, erdvėmis pamaldų, posėdžių ir pasilinksminimų patalpomis bei pagarsėjusiu Spyglio ežeru. Joje vasaros, o kartais net ir žiemos metu, renkasi lietuviškas jaunimas, mokytojai ir moksleiviai, organizacijos ir jų vadovybės. Įvertindamas Dainavos reikšmę, Klivlande jau daugelį metų veikia Dainavai globoti komitetas, kuriam šiuo metu vadovauja energingas ir darbštus dr. Marius Laniasukas. Norėdamas padėti Dainavą, komitetas nutarė pasikviesti neseniai Toronte įsisteigusią dainos trijulę.

Š. m. balandžio 25 d. vakare Dievo Motinos parapijos salėje susirinko gausus klivlandiečių būrys, ne tiek nežinomi dainininkų patrauktas, kiek norėdamas savo buvimu paremti kilnų reikalą. Tačiau vos pasigirdus pirmiems jaunų vyrų dainos taktams, jų balsams susiliejęs su gitara ir idilišką, lietuvišką visumą, kaip elektros srovė, atsiradęs taktas suliejo sceną su auditorija. Naujos, negirdėtos dainos, lietuviškos ne vien savo žodžiais, bet ir nuotaika, naujai atkūrė tolimos Lietuvos vaizdus ir klausytojų širdyse nuaidėjo jausmais, kurie jungia savo gimtojo krašto netekusius... „Kad tas dulkėtas

traukinys sustotų lietuviškoj žemelėj“... „Tu be manęs, šalie, gali gyventi. Aš be tavęs pasauly kaip šešelis“...

Jaunieji dainininkai nesistengė savo klausytojus samoningai gaudinti, „Žvejo dainelėje“ apdainuodami Spyglio ežerą, kuriame „žvejas melagis“ sugavęs milžinišką lydi. Jaunystės romantika nuskambėjo „baltų ramunių žieduos mes bursime laimę kartu“, keičiant dainų ritmą į gyvą, šokiui kviečiantį tritaktį. Vaclovo Povilonio ispanų kalba sudainuotos dvi ispaniškos dainos, jam pačiam pritariant gitarą tipiškame Pietų Amerikos muzikos stiliuje, anglų kalba atlikta kaubojiška Amerikos baladė, įvairino koncertą, kuriame beveik kiekviena daina buvo maloni staigmena. Jei esame pratę mūsų koncertuose girdėti geriau ar prasciau atliekamus pasaulinių kompozitorių kūrinius ir visiems jau seniai girdėtas, daugelį kartų perharmonizuotas mūsų liaudies ir senas mūsų kompozitorių dainas, tai to vakaro repertuaras buvo pas mus retai užtikama naujovė. Protarpiais Valdas Samulevičius sąmojingais monologais klausytojus paruošdavo besikeičiančiais nuotakais, o paties solisto komentarai ir instrumentų kaitaliojimas vertė su dideliu dėmesiu atidžiai sekti scenoje vykstančius pasikeitimus.

Koncertui artėjant prie galo, V. Povilonis paprašė salėje uždegti šviesas, „kad būtų artimesnis kontaktas ir kad aš jus visus galėčiau geriau matyti“... Jo vadovaujama publika kartu su juo dainavo ne vien jau pažįstamas, bet čia pat vietoje išmokytas dainas, vykusiai supažindinant su nekomplikuotu refrenu...

Po koncerto parapijos kavinėje buvo paruoštos puikios vaišės, bet jų metu nebuvo jokių padėkų ar prakalbų, o Vaclovas, truputį užkandęs, „apsiginklavęs“ akordeonu,

su savo kolegomis įsimaizė į svečių tarpą ir taip koncertas buvo tęsiamas toliau...

Sakoma, kad tautos gynybė pasireiškia jos kūryboje. Koncerto programoje daugelis dainų buvo pažymėtos kaip „liaudies dainos“. Jose aiškiai skambėjo dvidešimtojo šimtmečio lietuvių dvasia, turtin-ga, kovojanti ir kūrybinga, atitrukusi nuo senoviškų tonacijų, bet originaliai lietuviška. Jos negali atkurti Lietuvoje daugelį dešimtmečių negyvenę.

Tokių repertuaro pasirinkimu netenka stebėtis, nes visi trys jauni dainininkai yra jau „trečios“ pabėgėlių bangos atstovai, kurių širdyse yra dar labai gyva tikroji Lietuva, ne iš tolo mylima, o iš arti jaučiama.

V. Povilonis, prieš kurį laiką pasitraukęs iš Kubojo gastroliauvos Lietuvos ansamblio, politinio pabėgėlio teisėmis prieš dešimtį mėnesių apsigyveno Toronte, kuriame planuoja „pelningą ir praktišką“ profesiją, mokosi anglų kalbos ir įieško galimybių savo gimtam muzikos talentui klestėti toliau ir juo džiugini savo tautiečius. Vytautas Spudulis, prieš penkiolika metų su savo motina legaliai imigravęs į Kanadą iš Šiaulių, Valdas Samulevičius – iš Suvalkų trikampio. Jie natūraliai susibūrė į Vaclovo vadovaujamą trijulę. Vadovas Vaclovas Povilonis puikiai valdo tris muzikos instrumentus: fortepioną, akordeoną ir gitarą, juos panaudodamas repertuaro dainų nuotakoms įvairinti ir derindamas prie skirtingo dainų stiliaus.

Reikia tikėtis, kad šis naujas, talentingas ir įdomus muzikinis vienetas turės progą aplankyti visas lietuvių nausėdijas laisvajame pasaulyje. Svarbu jį išnaudoti kaip galima pilniau, kol jų balsuose ir širdyse tebegyvena gimtojo krašto dvasia, dar nepaliesta svetimos aplinkos įtakų, nors visi trys jau yra įsilieję į savo naujai pasirinktos šalies gyvenimą, kad būtų naudingi ir jai, ir sau.

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

kartu su advokatu Petru Šimonėliu perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave., Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500 Telefonai:
Bloor ir Jane gatvių kampas įstaigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS, B.A. M.L.S. LL.B.

kartu su advokate Joana Kuraite perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200 Telefonai:
prie Windermere Ave. įstaigos (416) 763-3362
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, įmonių
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždengiu naujus stogus, išlieju (važiavimus) (driveways)

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT — PARDUODANT NAMĄ AR KOKIĄ NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽININGAI IR DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.

30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.

KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION

Tel. 535-2331
arba 537-2869

west realty inc., realtor
an independent member broker

Juozas (Joseph) Norkus
namų pirkimo ir pardavimo atstovas

patarnauja lietuvių kalba

Nemokamas namų įvertinimas

Lietuvių pensininkų namuose „Vilnius“ I-me aukšte.

1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3

769-1616

"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814

2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403

Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS

• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

INSURANCE & REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226

3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 10 v.r. — 2 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!

V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė — tel. (416) 846-7301, namų (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA — INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

\$100: L. Baltrenas; \$75: P. Šernas; \$50: M. V. Kriščiūnai; \$25: Ig. Budrys; \$22: A. Obcarskis; \$20: A. Liškauskas; \$18: P. Dovidaitis; \$17: K. Dulevičius; \$15: A. Čepulis; \$13: S. Prekeris; \$12: G. Viskanta; A. Smilgis, E. Kvederienė, A. Pilipavičius, P. Viščinis; \$10: M. Šulskis, dr. N. G. Noges, J. Lesčius, B. Šerkšnys, P. Kirstukas, J. Milėrienė, V. Daugėlavicius, P. Augaitis, H. Bernotas, kun. A. Bonas, P. Bružas, V. Civiškas; \$7: A. Vaitkus, S. Strasevičius, J. Skladaitis, L. Musteikis, K. Majauskas, J. Stravinskis, A. Skardžius, A. Juodvalkis, A. Kaminskis, kun. V. Palubinskas, A. Gailiusis, P. Williams, M. Vaskevičienė, A. Bulota, L. Balašaitis; \$5: A. Masonis, K. Šimutis, M. Naujokaitis, P. Matiušas, J. Meškys, J. Nikaila, A. S. Kenstavičius, E. Eursas, B. Valiukenas, O. Balčiūnienė, V. Barisas, J. Baliukas; \$3: S. Fredas; \$2: E. Vaitkūnienė, dr. B. Mikonis, A. Mironas, P. Stauskas, M. Kasper, A. Petrutis, A. Prunskus, D. Augaitis.

Remėjo prenumeratą atsiuntė

\$29: I. Simonavičius; \$27: A. Vizgirda, M. Urbas, Z. Vainauskas, J. Lazdauskas, P. Šimonėlis, B. Laučys, V. V. Milukas, J. Miškinis, D. Mackiala, P. Mikšys, V. Petrauskas, St. Janušas, S. Kacinskis, B. Jurgutis, E. Olšauskas, A. Rasčiūnas, V. Geras, J. Krištolaitis, A. Urbonas, S. Yokušynienė, S. Bužinskis, A. Budininkas, P. Šimonėlis, V. Biluonis, P. Dundaras; \$26: O. Velyvienė, V. Vindasius, B. Blekis; \$25: K. Tubas, A. Vadeika, A. Vaitėnas, A. Matulaitis, R. Mitalas, B. Norkienė, L. Narbutaitė, L. Markelis, P. Murauskas, A. Šergalis, A. Sakalas, K. Stankus, V. Sapkus, J. Šergalis, R. Saulėnas, J. Marčiukaitienė, I. Mačerinskis, dr. N. G. Noges, S. Navickas, P. Norušis, G. Mitailas, J. Naruševičius, S. G. Noreika, J. Nastajus, L. T. Lorenecas, S. Markus, Br. Liškus, S. Mažeika, A. Morkūnas, J. Popikaitis, S. Leikus, J. Smažys, S. Bludnikas, L. Artiekonis, V. Pelda, E. Spudas, J. Slivinskas, G. M. Šernas, J. Skaudys, kun. M. Jarašūnas, A. V. Stanevičius, P. Serepinas, O. Svarinskienė, J. Suslavičius, M. Sarauskas, J. Škėrys, A. Jucėnas, O. Kotovienė, A. Kiaupa, D. Juozapavičius, I. Kairienė, A. Ketvirtis, J. Kralikauskas, J. Jasinevičius, G. B. Kruks, J. Karka, J. Janušaitis, P. Prišys, V. Pulkauninkas, T. Rugys, B. Pakulis, G. Paukštys, N. P. Puškorius, A. Obcarskis, A. Norkevičius, dr. D. Mažeika, V. Normanas, V. Juchnevičius, O. Pusedėrienė, A. M. Olis, Br. Dumanski, Br. Dundzys, J. Gražys, V. Grabauskas, Ig. Genys, V. Galeckas, Al. Dūda, Pr. A. Grušas, S. Vyskupaitienė, G. Bučmėys, J. Kavaliūnas, J. Valaitis, J. Trečiokas, Em. Veimeris, M. Volodka, P. Urbutis, E. Weir, R. Valčaitis, J. Citulis, V. Andriulionis, A. Andriulionis, P. Abromaitis, B. Cikotas, K. Černauskas, A. Albrechtas, K. Bobelis, V. Blinstrubas, A. G. Kairys, A. Bal-

sys, P. Balynas, A. Arlauskas, L. Baltušaitienė.

Garbės prenumeratą atsiuntė

\$60: Pr. Basy; \$50: vysk. P. Baltakis, OFM; \$37: dr. L. Kriaučiūnas, kun. V. Balčiūnas; \$36: M. Andriulevičienė; \$35: A. Valavičius; \$32: dr. J. Mališka, S. Mačiulaitis, Pr. Seibutis, V. Jokubaitis, J. Romikaitis; \$30: Juoz. Valiulis, R. Vaišvila, J. Macijauskas, kun. Ig. Mikalauskas, OFM, S. Majauskas, G. Kudžmienė, D. Mogek, A. Bungardiene, A. Šmitienė, F. Šutas, E. Sakavičienė, dr. R. Saplys, Z. Šeepanavičius, J. Šeidy, A. Mačiulis, V. D. Norvilas, K. Manglicas, K. Linkus, V. Laurinaitis, J. Lesčius, A. Medelis, P. Dovidaitis, J. Bagdonas, A. I. Beršenas, R. Strimaitis, A. Simanavičius, dr. H. Šolys, dr. G. Skrinckas, G. J. Smolskis, A. S. Kikilas, Ig. Kazlauskas, A. Jonikas, V. Jakubaitis, V. Nakrošius, M. Punkris, R. Račiūnas, V. Pleškus, K. Dubauskas, S. Girėys, O. Urnavičienė, A. Čepėnas, O. Čeika, V. Biskys, prel. J. Bertušius, G. Balanda, kun. K. Balčys, V. Bruzgis, L. Baltrenas, L. Adomavičius, P. Ališkauskas, P. Šukys, V. Mardosa.

Nuosirdus aciu už paramą lietuviškai spaudai. Dekojame visiems, kurie, siųsdami reguliarią prenumeratą, pridėdai ir auką. Taip pat dekojame atsiuntusiems už loterijos bilietelius didesnes sumas.

Kai nepadorumas...

(Atkelta iš 3-čio psl.)

kintų. Tik svarbu, kad amerikiečiai kuo smarkiau, kaip tie senovės romėnai, savo šalyje šauktų savo vadams: „Duokit mums kuo daugiau pramogų, žaidimų“, kad nesusitartų kaip tvarkyti ir ginti šalį.

Mes, gyvenantieji Amerikoje išeiviai (čia ne tas žodis — mes tikri pabėgėliai nuo vergovės ir pražūties) iš Vidurio Europos, Baltijos valstybių ir kitur, pažinę Maskvos politikos klastą ir karinį agresyvumą, turime būti pozityviai JAV patarėjais, parengti platinio masto ir brandesnius operatyvinius politikos darbus negu rengėme iki šiol.

Tie, kurie pažinome gyvenimą tiesioginės sovietų ekspansijos erdvėje, turime didelę atsakomybę kalbėti ir raštuose sakyti amerikiečiams ir kanadiečiams apie sovietų politikos nepadorumą ir nešvarumą, pateikiama pasauliui kaip aukštos moralės atvejį. Mums neužtenka didžiulio, kad lietuviai Amerikai davė tik vieną gangsterį. Turime būti nuosekliai akyūs, kad Maskva, stumianti mūsų tautą pražūtin, mūsų gretose niekada nerastų jokios atramos griauti Amerikai, kurios laisvės idealais ir mums dera didžiulio paneigiant vergovę.

1987 metų

EKSKURSIJOS

Į VILNIŲ IR KITUS EUROPOS MIESTUS

3. Birželio 25 — liepos 14	5. Rugsėjo 2 — 16
4. Rugpjūčio 17 — 28	6. Spalio 5 — 16

Grupas: gegužės 13, birželio 25 ir rugsėjo 2 lydesiu aš pats. Norintiems nupirksiu automobilus arba ir kitus reikmenis. Sudaromi iškvietai ir vizos pavieniui važiuojantiems ilgesniam laikui.

Kelionės dokumentai sutvarkomi pavieniui ir grupėms į visus pasaulio kraštus.

Dėl s:mulkesnių žinių skambinti arba rašyti žemiau nurodytu adresu.

Visais kelionių reikalais kreiptis: **V. BAČĖNAS**
tel. (416) 593-0600

TORONTO

Anapilio žinios

— Pakrikštytas Christopherio ir Anitos (Klibingaitės) Wasowicz sūnus Steponas-Kristupas.

— Kanados lietuvių kultūros muziejaus statybai Anapilyje telkiamos lėšos. Aukojusieji \$1000 ar daugiau bus įrašomi garbės lentoje. Galutinai paruošti planai jau įteikti statybos rangovams. Už poros savaitių paaikšės rangovų kainos. Pagal jas bus pasirinktas rangovas.

— Maldos diena už persekiojamus tikinčiuosius anapus geležinės uždangos bus birželio 14 d. įvairių tikybų šventovėse visoje Kanadoje. Organizuoja Keston Canada — kun. M. Bourdeaux įstajos padalinys. Iki šiol gautas 6000 šventovių sutikimas dalyvauti minėtoje Maldos dienoje. Paremti šiai iniciatyvai parduvinėjami specialūs ženklėliai, vaizduojantys nelaisvę — spygliuotas vielas. Kaina — \$2.

— KL kultūros muziejui papildomai aukėjo: \$150 — S. A. Sakai; \$100 — St. H. Gailevičiai, A. Ape-ravičienė; Šv. Jono lietuvių kapinėms: \$50 — G. Dobbs; \$20 — K. Daunys.

— Pamaldos Wasagoje bus gegužės 24, sekmadienį, 11 v.r.

— Toronte š. m. gegužės 16 d. mirė a.a. Vaclovas Palūšas, 66 metų amžiaus. Bus pašarvotas Turnerio-Porterio laidotuvių namuose Mississaugoje (Queensway W. — Hwy. 10). Maldos prie-karšto — gegužės 21 ir 22 d., 8 v.r. Laidotuvės — gegužės 23, šeštadienį, 11 v.r., iš Lietuvos kankinių šventovės. Dalyvaus velionies dukra, atvykstanti iš Lietuvos. — Mišios gegužės 24, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Eleną Vasi-lauskienę, 11 v.r. — už a.a. Kostą Kalendrą ir Petrą Traškevičių; Wasagoje — 11 v.r. už a.a. Adelę ir Petrą Kemėžus.

Išganytojo parapijos žinios

— Pamaldos su šv. Vakariene bus gegužės 24 d., 9.45 v.r.

— Siematinė parapijos iškyla į gamtą įvyks birželio 14 d. Huron parke, Mississauga, Ont. Moterų draugija prašo aukoti laimikius parapijos iškyls loterijai iki birželio 7 d. Prie birželio mėn. žiniarašio bus pridėtas planas, kaip nuvykti į šiklon.

— Kun. P. Dilys vyks gegužės 25 d. į Čikagą, kur bus tęsimai jo sveikatos tyrimai.

Lietuvių namų žinios

— „An evening with Yuri Shymko MPP“ susilaukė daugiau kaip 500 dalyvių. Po vakarienės buvo daug kalbėtojų. Pagrindinis kalbėtojas buvo Ray Hnatyshyn, MP, teisingumo ministeris. Padėkos žodį tarė Yuri Shymko. Dalyvių tarpe buvo ir nemažai lietuvių, kurie atstovavo KLB krašto ir apylinkių valdyboms, pensininkų namams, baltiečiams ir Lietuvių namams.

— LN reikia baro tarnautojų. Suinteresuoti prašomi kreiptis į LN raštinę arba skambinti tel. 532-3311 darbo metu.

A. a. Jurginui Dauginiui iške-liavus gimnizn, gimines, draugai ir pažįstami aukėjo Kanados lietuvių fondui: (JAV) \$100 — A. Paulikas; \$60 — A. I. Augustina-vičiai; \$50 — Alg. Pacevičius, H. Lapa; \$40 — V. Stanaitis; \$35 — V. Bireta; \$30 — Aldona Jankaitienė, B. V. Saulėnaitis; \$25 — H. Stepatitis, L. V. Adamavičiai; \$20 — V. Bačėnas, L. L. Balsiai, V. Butky, A. A. Juciū, V. Kulnys, A. Kupitis, V. B. Petraičiai, V. Skrebutėnas, J. Slivinskas, J. Stravinskas, J. B. Žekai; \$10 — L. Einikis, W. Jan-kaitis, O. Yurka, A. Lukošienė, M. Račys, L. B. Romeikos, A. Su-kauskas, G. Tarvydienė, S. Unde-rytė, I. Vadauskas; \$5 — J. P. Iva-nauskai, G. Pamataitis. Iš viso suaukta \$805.81. K.L.F.

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju visoms po-nions ir panelems už taip gražiai surengtą mergvakarį. Visuomet prisiminsiu Jūsų parodytą nuoširdumą, o gražios Jūsų dovanos puos Eugenijaus ir mano namus. Diane Rosenthal

PADĖKA

Nuoširdžiai dėkoju už labai gra-žų ir įspūdingą mergvakarį, ku-ris buvo surengtas kovo 29 dieną Toronto Lietuvių namų salėje.

Dėkoju p. P. Saplienei, kuri taip sklandžiai ir maloniai vadovavo pogramai.

Taip pat dėkoju visoms ren-goms, kurios įdėjo tiek daug dar-bo, už suvestus skanumynus ir dovaną.

Nuoširdus aciu viešioms už atsilankymą ir dovanas.

Dėkoju p. A. Totoraitienei už gėles, kurios puošė stalus ir teikė malonią nuotaiką.

Aciu tetoms, dedėnėms, gimi-nėms iš Čikagos, ponions ir Ed-ward giminėms už gražias dova-nas.

Kartu su Edvardu nuolat prisimi-nime šią gražią mergvakario popietę, ir Jūsų visų nuoširdumą.

Audra Varankaitė

Prisikėlimo parapijos žinios

— „Kretingos“ jaunimo stovyklų suvažiavimas, į kurį kviečiami visi buvę stovyklautojai, tėvai ir svečiai, įvyks gegužės 24 d. para-pijos patalpose. Apie dalyvavi-mą pranešti L. Kuliavienėi tel. 766-2996 arba R. Jaglowitz tel. 622-9919.

— Jaunų šeimų susirinkimas — birželio 7, sekmadienį, Muzikos studijoje po 10.15 v.r. Mišių. Pa-dėka praėjusių metų valdybai, kuriai vadovavo Nijolė Simona-vičienė. Sekančiais metais pir-mininkaus Gabija Petrauskienė.

— Gegužės 4 d. palaidotas a.a. Jo-nas Žaldokas, 70 m. amžiaus.

— Ruošiasi tuoktis: Raymond Koost su Catherine Gordon.

— Susituokė: Danutė Čepaitė su Arūnu Pabedinsku.

— Metinė ateitininkų šventė — birželio 7 d. Visų kuopų nariai or-ganizuotai dalyvauja 10.15 v.r. Mišiose.

— Sibirinių trėmimų minėjimas, kurį rengia KLB Toronto apylin-kės valdyba, įvyks birželio 14 d. Prisikėlimo salėje. Programoje — kun. K. Pugevičius ir meninė programa. Sibirinių trėmimų mi-nėjimas, organizuojamas baltie-čių, įvyks birželio 13 d., 7.30 v.v., St. Paul's šventovėje (Bloor & Jar-vis).

— Parapijai aukėjo: \$200 — Č. B. Joniai; \$150 — Sutvirtinimo sakra-mento vaikų tėvų komitetas; \$100 — dr. R. A. Karkos, A. Masilius, S. Rukša, S. Ūkelienė; \$50 — J. N. Sim-ka, A. Stulgienė; stovyklavietės statybai: \$200 — dr. J. M. Uleckai; vargonų vajui: \$200 — A. R. Simana-vičiai, \$100 — K. Juknevičienė; Lie-tuvos krikščionybės sukakties mi-nėjimo vajui: \$300 — dr. J. ir dr. M. Uleckai; \$100 — J.M.P.; „Share Life“; \$100 — J. O. Gustainiai, D. Simana-vičiūtė; \$50 — V. P. Melnikai, K. A. Paulioniai, P. Skrupskas; novena: \$100 — J. Lapp, \$60 — M. Trečiokas; \$50 — J. A. Baronačiai, M. P. Juo-zaičiai, M. Jurenienė, J. Kisūnas, J. B. Danaičiai, S. Barčaitis, P. M. Barbatavičiai, J. L. Roskoss, M. Trečiokas, M. E. Zabulionis.

— Mišios gegužės 24, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Teodorą Dar-guvienę, 9.20 v.r. — už a.a. Leoną Dromantą, 10.15 v.r. — už Mišių no-venai pavestas motinas, Šišky šeimos mirusius, 11.30 v.r. — už gyvus ir mirusius parapijiečius, 7 v.v. — už Petruskų šeimos mirusius.

Danutės-Loretos Čepaitės ir Arūno-Antano Pabedinsko sutuoktuvės įvyko gegužės 16 d. Prisikėlimo šventovėje. Apeigas atliko klebonas kun. Aug. Simanavičius, OFM, prel. J. Tadaraukas ir kun. E. Jurgutis, OFM. Jaunavedžius, įžengiančius šventovėn, pasi-tiko kanklių muzika. Jauno-sios draugė latvaitė apeigų metu pagiedojo solo porą giesmių.

Vestuvinis pokylis įvyko di-džiojoje Prisikėlimo salėje, dalyvaujant apie 300 tautie-čių. Dalyvių tarpe matėsi jau-nojo tėvai ir kiti giminės iš Čikagos — K. Pabedinskas, J. Pabedinskas su žmona, J. Ka-počius iš Bostono ir kt. Poky-lis prasidėjo pagal lietuviškus papročius — jaunavedžių sutikimu, vestuvinio stalo iš-pirkimu. Po šaunių vaišių jau-navedžius sveikino: Pabedins-kų giminės vardu vyriausias amžiumi visuomenės veikėjas K. Pabedinskas (perskaitė ir telegramas iš Britanijos), jau-nosios giminii vardu — V. Jasi-nevičienė, draugij — Leta Vai-tonytė ir Aldona Sendžikaitė. Progai pritaikytą žodį — turingą ir pilną humoru pasakė jaunosios tėvas dr. S. Čepas, buvęs KLB pirmininkas, Prisi-kėlimo bankelio ir KLB kultūros draugijos „Žiburiai“ pir-mininkas, išreikšdamas padė-ką visiems vestuvių dalyviams ir linkėdamas laimingo gyven-i-mo jaunavedžiams. Jaunasis taip pat tarė padėkos žodį. Pranešėjų pareigas atliko Z. Prakapaitė ir dr. A. Žioba iš Čikagos. Tai buvo grynai lietu-viškos vestuvės, kuriose anglų k. nereikėjo D.

Ontario pilietiškojo ir kultūros ministerija sudaro sąrašą asmenų, sėkmingai pasireiškusių savo bendruomenės veikloje, profesijoje, versle ir norinčių dirbti vie-šojo tarnyboje. Tokius asme-nis prašoma siųlyti: Advisory Council on Multiculturalism and Citizenship, 2nd Floor, 10 St. Mary St., Toronto, Ont. M7A 2R9. Siūlyme reikia nurodyti asmens vardą, pavardę, adresą, telefono nr., gimimo datą ir t.t., dabartinę darbo-vietę, darbdavį, patirtį, kuriai bendruomenei priklauso, išeit-į mokslą, kokių talentų pasi-žymi.

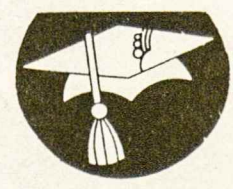
Toronto Maironio mokykla ir Aukštesnieji lituanistiniai kursai

maloniai kviečia Jus dalyvauti

IŠKILMINGAME UŽBAIGIMO AKTE ir VAKARIENĖJE,

kuri įvyks š.m. gegužės 29, penktadienį, 7 v.v.,
Prisikėlimo parapijos salėje.

MAIRONIO MOKYKLA

Bilietai gaunami mokykloje arba pas B. Batraks tel. 271-1640.

DAIKĖS PARODA

1987 metų gegužės 30-31 d.d.

ANAPILIO PARODŲ SALĖJE

ATIDARYMAS: gegužės 30, šeštadienį,

5 val. po pietų. Dail. J. Bakis

LANKYMAS SEKMADIENI— nuo 10 v.r. iki 5 v.p.p.

Parodą suorganizavo kun. A. Kezių „Galerija“.

Parodą globoja Anapilio moterų būrelis

AUSTĖ DAUGVILA
EIVA GAIŽUTIENĖ
IGNAS KAZ-JEPSEN
KEPALAS KRISTOLAITY
MARCIULIONĖ
MARCIULIONIS
MARKS MIKŠYS
PALUBINSKIENĖ
PAUKŠTIENĖ
POSKA SODEIKIENĖ
STANKONIENĖ
STRASEVIČIUS
ŠVABIENĖ
TAMOŠAITIS
TAMOŠAITIENĖ
URBAITYTĖ
VIRKAU YOUNG
Mirusieji:
CINKA KURASKAS
MURINAS VIESULAS

Pavasarinio kapinių lanky-mo diena — gegužės 31, sekma-dienį. Mišios lietuvių kapinėse — 3 v.p.p., po to — naujų pa-minklų šventinimas. Tą dieną Anapilio salėje bus galima pietauti ir vakarieniauti. Maitu rūpinsis KLK moterų dr-jos Anapilio skyrius. Platus mas-to parodą gegužės 30-31 d.d. rengia Anapilio moterų būre-lis. Joje kun. A. Kezių, SJ, bus išstatyti 29 lietuvių dailinin-kų kūrinių.

Atvyksta į Torontą VI Pasau-lio lietuvių jaunimo kongreso ruošos komiteto Australijoje informacijos vedėja Aldona Butkutė birželio 3-5 d.d. Ta proga šaukiamas viešas infor-macinis susirinkimas Prisikė-limo parapijos posėdyje kam-baryje birželio 3, trečiadienį, 7.30 v.v. Visi kongreso atsto-vai bei vykstantys į Australi-ją kongreso metu kviečiami dalyvauti, išgirsti paskutiniąsias žinias apie Australiją, jauni-mo kongresą ir keliones.

Jaunimo kongreso ruošos komitetas Kanadoje

Kanados parlamento žmo-gaus teisių komitetas aplaukys keletą miestų vakaruose ir rytuose, rinkdamas medžia-gą apie žmogaus teisių pažeidi-mus anapus geležinės už-dangos. Š. m. gegužės 25-27 d.d. apklausa bus Vankuveryje, Edmontone ir Winnipege; bir-želio 9 ir 10 d.d. — Halifaxe, birželio 3 ir 4 d.d. — Otavoje, kur bus priimami Ontario ir Kvebeko pareiškimai. Komite-tas kviečia pavienius asme-nis bei organizacijas pateikti atitinkamą medžiagą. Ją siųsti šiuo adresu: Mr. Nino Travel-la, The Clerk of the Standing Committee on Human Rights, House of Commons, Ottawa, Ont. K1A 0A6. Tel. (613) 992-3150. Iš ligšiolinių pareiški-mų, įteiktų minėtam komite-tui, matyti, kad lietuvių, lat-vių ir estų bendruomenės yra užsiregistravusios pateikti turimai medžiagai Otavoje. Iš užsiregistravusių sąrašo ma-tyti, kad jame figūruoja dau-giausia įvairių tautybių orga-nizacijos.

Toronto dalis The City of North York patatydino rūmus centrinei bibliotekai, turin-čiai 250,000 knygų. Jos atida-rymas — š. m. birželio 4-6 d.d. Birželio 6-ji skirta daugia-kultūrei publikai. Biblioteko-jė yra knygų šiomis kalbomis: kroatų, olandų, suomių, pran-cūzų, vokiečių, hindi, latvių, lenkų, rusų, serbų, ukrainie-čių ir vietnamiečių. Kaiku-riuose bibliotekos skyriuose yra mažas kiekis knygų šiomis kalbomis: kiniečių, vengrų, italų, punjabi, ispanų. Lietu-vių kalba neminama.

A. a. Onos Zaleskienės atmi-nimui, užjausdama Zigimą ir Tusę Zaleskus, Monika Povilaitienė paukukojo „Tėviškės žiburiams“ \$20.

Lietuvos krikščionybės su-kakties komitetas Kanadoje yra suplanavęs centrinės iškilmes Toronte š. m. lapkri-čio 14 ir 15 d.d. Šio komiteto posėdyje, kuriam pirmininka-vu Vyt. Bireta, gegužės 14 d. Anapilyje padarė pranešimus paskirų sričių vadovai. Dr. J. Sungaila, kuriam teko pareiga rūpintis menine iškilmių da-limi, pranešė, kad kun. B. Mar-kaičio ir poeto B. Brazdžionio sukurta oratorija „Baptizo vos“ pradėta ruošti. Sudary-tas jungtinis choras iš Prisikė-limo, „Aro“. Lietuvos kanki-nių parapijos choristų, Londo-no „Pašvaistės“ ir Hamiltono chorų. Tikimasi, kad prisidės dar neįsijungę vienetai. To-rontiškių repeticijos vyksta pirmadieniais Prisikėlimo pa-talpose. Oratorija bus atlikta š. m. lapkričio 14, šeštadienį, Ryersono teatro salėje su so-listais ir orkestru.

Iškilmių programoje numa-tytos eitynės iš Toronto rotu-šės aikštės į Šv. Mykolo kated-rą, kur lapkričio 15, sekmadienį, 2 v.p.p., įvyks iškilmingos pamaldos. Eitynių komisijos pirmininkė yra dr. O. Gustai-nienė, pamaldų komisijos — kun. J. Staškus. Pageidauta, kad ypač eitynėse dalyvautų daug jaunimo.

Kun. P. Dilys, paskaitų ko-misijos pirmininkas, pranešė, kad surengtos keturios paskai-tos apie Lietuvos krikščionybę gerai pavyko — buvo gau-siai lankomos ir gautų aukų beveik užteko išlaidoms pa-dengti. Nutarta minėtas pa-skaitas išleisti atskira knyga.

Komiteto išd. V. Taseckas kalbėjo apie lėšas, kurių dau-giausia reikės oratorijai. Jų telkimas jau pradėtas. Prisi-kėlimo bankelis paskyrė \$2000, Kanados lietuvių fondas — \$5000. Laukiama aukų ir iš ki-tų institucijų bei paskirų as-me-nų. Aukoję didesnes sumas gaus kvitus nurašymui nuo mo-kesčių.

Iškilmių programoje numa-tyta ir paroda, atvaizduojanti Lietuvos gyvenimą po krikšto. Parodos komisijos pirm. K. Manglicas negalėjo posėdyje dalyvauti, tad ir nesužinota nieko tikslesnio apie jos ren-gimą.

Buvo svarstytas ir užbaigia-mojo pokylio — vakariėnės klausimas. Nusistatyta rengti tiktai vakariene Prisikėlimo salėje lapkričio 14, šeštadie-nį, po oratorijos. Vakariėnė-jė dalyvauti bus kviečiami visi oratorijos choristai, solistai su savo antrosiomis pusėmis, rėmėjai, mecenatai ir vakarie-nės bilietus įsigiję tautiečiai.

Kadangi suplanuotos iškil-mės yra Kanadoje centrinės, laukiama gausaus tautiečių dalyvavimo oratorijoje, eity-nėse (organizacijos su vėlia-vomis) ir pamaldose. Lietuvių išeijimas į viešumą turi būti gausus ir įspūdingas. Inf.

A. a. prof. Antanas Ramūnas-Paplauskas yra miręs prieš 13 metų Otavoje, palaidotas Šv. Jono lietuvių kapinėse Anapi-lyje. Pagerbdama mirusį savo vyrą, žmona dr. Marija Ramū-nienė paukukojo „Tėviškės ži-buriams“ \$50. Velionis buvo ne tik „TŽ“ skaitytojas, bet ir nuolatinis bendradarbis.

Prof. R. Vastokas, dėstantis antropologiją Trento universi-tete, parašė laišką „The Globe a. Mail“ dienraščiui, kurį šis išspausdino 1987. V. 13. Tame laiške profesorius pasisako prieš JAV nutarimą neįsileisti Austrijos prezidento K. Wald-heimo kaip asmens. Tai esąs „raganų medžioklės“ mentali-teto reiškinys. Dabar medžio-jami naciai, o praeityje JAV-čių priešai buvo raudonieji teroristai, „juodieji papistai“, orientaliai, žydai ir italai. 1919 m. esą buvo ištremti Sov. Sąjungon anarchistai Emma Goldman ir Alexander Berk-man drauge su 200 kitų „išdavi-kių“. Toks JAV elgesys esąs nenuoseklus, nes netremia Iz-raelio atstovo generolo Amoso Yarono, pasižymėjusio aplai-dumu palestiniečių žudyme Sabros ir Satilos stovyklose. Kanados min. pirminink B. Mulronio sekimą JAV politika profesorius vadina papuigišku ir primena, kad Otavoje gyve-na žudynėmis pasižymėjęs Sri Lanka atstovas brig. genero-las Tissa Weeratang.

„Gintaro“ ansamblis (47 as-menys) gegužės 16 d. koncerta-vu JAV Hartforde, kur buvo su-rengtos Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmės. Kon-certe dalyvavo 600 žiurovų, ku-rie ir šokėjus ir sol. Rimą Pau-lionį labai šiltai sutiko. Gegu-žės 17 d. įvyko iškilmingos pa-maldos, kuriose gintariečiai negalėjo dalyvauti, nes auto-busu turėjo grįžti į Torontą. Visi renginiai buvo suorgani-zuoti labai geros salės ir buvo baigti iškilmingu poky-liu.

Toronto Maironio mokykla ir Aukštesnieji lituanistiniai kursai išleisdo 1986-1987 m. metraštį albuminio for-mato, turintį 130 psl. Metraštyje gausiomis nuotraukomis atvaizduotas abiejų mokyklų gyvenimas. Yra nemažai moki-nių rašinių, skirtų Lietuvos krikščionybės sukaktiai. Met-raštį redagavo G. Paulionie-nė, R. Jonaitienė, spausdino Danaitis Associates Inc.

Dr. K. Ėringis, prieš keletą metų pasitraukęs iš okupuotos Lietuvos ir apsigyvenęs Čikagoje, lankėsi „TŽ“ redak-cijoje. Atvyko Kanadon aplan-kyti savo bičiulį ir skaityti paskaitos Delhi, Ont., lietu-viams. Dr. K. Ėringis plačiai bendradarbiauja išeivijos lie-tuvių spaudoje, seka išeivijos ir okupuotos Lietuvos gyveni-mą.

MONTREAL

Sol. Gina Čapkauskienė gegužės 3 d. dainavo Joliette, Que., mieste. Koncertas buvo rengtas buv. mi-nisteriui Roch Lasalle pagerbti. Ateinančiuose federaciniuose rin-kimuose jis ketina dalyvauti kaip nepriklausomas kandidatas. Ge-gužės 10 d. sol. G. Čapkauskienė giedojo italų Notre Dame de la Consolata šventovėje, kur buvo teikiamas Sutvirtinimo sakramen-tas. Po šių iškilmių pokylyje ji atliko koncertinę programą dalį.

Motinos dienos proga gegužės 9 d. Botanikos sode buvo didelės iškilmės, kurias rengė parlamento narys konservatorius Eduard Des-rosier. Dalį programos atliko sol. Gina Čapkauskienė. Dalyvavo ir keliolika etninių grupių. Lietu-viams gražiai atstovavo Otavos „Ramunėlės“, vadovaujamos Rūnos Kličienės. Jos turėjo daug dai-nuotų, kad užimtų praeinančius žiūrovus. Čia atsilankęs federa-cinės valdžios darbo ir imigraci-jos ministeris Benoit Bouchard buvo sužavėtas programa ir pasi-dėjo ateinančiais metais daly-vauti baltiečių vakare Otavoje.

Pirmąją Komuniją priėmė sese-lės Margaritos Bareikaitės pa-ruošti trys vaikučiai: Andrew Ramsey, Morgan Moore ir Timo-thy Doyle. Iškilmės įvyko gegu-žės 10 d. per 11 v. pamaldas.

Motinos dienos minėjimas ir lituanistinės mokyklos mokslo metų užbaigimas įvyko gegužės 10 d. AV parapijos salėje. Minė-jimui sklandžiai vadovavo Rita Jaugelytė. Susikaupimo minutė

buvo prisimintos mirusios moti-nos. Sesele Margarita Bareikaite penkiolikos minučių paskai-toje išryškino motinos vaidmenį istorijos slinkyje ir šeimoje. Meninėje dalyje pirmą kartą pasi-rodė senenai Algio Lapino suor-ganizuotas mažųjų orkestras „Gin-tarėlis“, kuris puikia kanklių ir ragelių muzika visus klausytojus nustebino. Toliau sekė lituanis-tinės mokyklos mokinių deklama-cijos, vyresniųjų ir jaunesniųjų tautiniai šokiai, bendros dainos. Čia viskam vadovavo Marytė Ada-monytė. Šokių akordeonu palydė-jo Linas Staškevičius. Mokyklos vedėja Joana Adamonytė pranešė, kad mokslo metai pasibaigė ir pa-kvietė KLB Montrealeio apylinkes pirm. Arūną Staškevičių įteikti šių metų absolventams pažymėi-mus. Mokyklą baigė V. Išganaitė, Romas Otto, Adria McVicar ir Andrius Valkauskas. Baigusiųjų vardu nuoširdžią kalbą pasakė V. Išganaitė ir savo skyriaus mo-kytojai A. Valevičiai įteikė pa-dėkos raštą. KL jaunimo sąjunga papuošė gėlėmis sesele Margari-tą ir Joaną Adamonytę. Pabaigoje A. Staškevičius padėjo KLSJ Montrealeio skyriui už Motinos dienos minėjimo suorganizavimą ir visiems programos dalyviams. Visas renginys baigtas bendrai sugiedota „Marija, Marija“. Po to buvo pyragų ir kavos vaišės.

Algis Bobelis, dr. Kazio ir Dalios Bobelių sūnus, susižiedavo su Livija Stankevičiute, Liudo ir Valės Stankevičių dukra. Vestu-vės numatomos šią vasarą. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — Virš \$21,000,000; REZERVAS — virš \$600,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8 1/4%	Taupymo — special.	5 1/4%
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 %
1 metų	7 1/2%	Taupymo — kasdienines	4 1/2%
180 d. - 364 d.	7 %	Einamos sąsk.	4 1/2%
120 d. - 179 d.	6 1/2%	Pensijų — RRSP — term.	8 1/4%
30 d. - 119 d.	6 1/4%	Pensijų — RRSP — taup.	6 %

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 9 1/2%, asmenines — nuo 10 3/4%

Informacija apie naujausias palūkanas „Lite“

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00	—	—
Ketvirtadieniai	12.00 — 8.00	4.00 — 8.00	—
Pentadieniai	10.00 — 6.00	2.00 — 6.00	—
Sekmdieniais	10.30 — 12.30	—	10.30 — 12.30

A. a. Antano Gurgždžio atmi-nimui, užjausdami velionies žmogų, dukras su šeimomis bei kitus artimuosius, J. K. Dervaičiai paukukojo „Tėviškės žiburiams“ \$20.

Ontario pilietiškojo ir kul-tūros ministerė dr. Lily Munro praneša, kad jos ministerija organizuoja daugiakultūrišku-mo politikos peržiūrą. Yra nu-matyti vieši susirinkimai visoje eilėje vietovių, kur bus kvie-čiama visuomenė pareikšti sa-vo nuomonę daugiakultūris-kumo klausimu. Surinkus duo-benis, reikės juos studijuoti ir paruošti pakeitimą įstaty-mo „Ontario Heritage Act“. Ministerė savo rašte spaudai pareiškė: „Paveldą apsauga yra esminis dalykas kiekvie-nos visuomenės gerovei. Paži-nimas savos praeities teikia pastovumo jausmą dabartyje ir orientacijos jausmą atei-čiai“. Toronte suinteresuotos visuomenės susirinkimas š. m. gegužės 20, trečiadienį, 7 v.v. — 10 v.v., Harbourfront, 235 Queen's Quay West (Brigan-tine Room).

DAŽAU NAMUS iš lauko ir vidaus. Taisau stogus, statau naujas ve-randas ir tveriu modernias